

MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

7 maart 2024

RHO ADVISEURS

— PLATFORM31

kennis van stad en regio

DATUM
KENMERK

7 maart 2024
RL

PROJECT
PROJECTLEIDER

Maatschappelijke impactanalyse huisvesting arbeidsmigranten
ing. J.A. van Broekhoven

AUTEUR
STATUS

Carolien Serno, Ruud Dorenbos, Ruud Louwes
Eindversie

SAMENVATTING

VOOR HET DOORNEMEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE KAN WORDEN GEKOZEN VOOR HET LEZEN VAN

- deze samenvatting zoals hierna is opgenomen;
- de aanzet voor het protocol in paragraaf 9.4;
- bijlage 5, met een integraal overzicht van de aanbevelingen uit de hoofdstukken 4 tot en met 9.

ERKENTELIJKHEID VOOR DE GESPREKSPARTNERS

Het adviesteam voor de maatschappelijke impactanalyse is de gesprekspartners zeer erkentelijk. Ieder zorgde voor een bijdrage aan de totstandkoming en inhoud hiervan. De bereidheid om in gesprek te gaan, de open wijze van ieders inbreng en de sterke betrokkenheid bij Andel en het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten maakten grote indruk.

ORCHIDEEËNKWEKERIJ BUTTERFLY

Orchideeënkwekerij Butterfly is gevestigd aan Middenweg 4 in Andel. Door de kwekerij is op 21 april 2021 omgevingsvergunning aangevraagd ten behoeve van het realiseren van een glastuinbouwbedrijf en **huisvesting van 274 arbeidsmigranten** op een nabij de kwekerij gelegen perceel aan **Middenweg 14 in Andel**. Bij het besluit op 6 februari 2023 tot verlening van omgevingsvergunning voor huisvesting van 274 arbeidsmigranten aan de Middenweg heeft het college tevens besloten tot het opstellen van een maatschappelijke impactanalyse.

OPZET MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

De opzet van de maatschappelijke impactanalyse bestaat uit de volgende stappen:

1. Verzamelen van informatie en verkennen van reacties van inwoners door gesprekken te voeren met inwoners en instanties
2. Verkenning van ervaringen met projecten huisvesting arbeidsmigranten in gemeenten elders in het land door gesprekken te voeren met vertegenwoordigers van gemeenten, initiatiefnemers en instanties
3. Weging van verwachte effecten van huisvesting van arbeidsmigranten in Andel
4. Conclusies en aanbevelingen

De maatschappelijke impactanalyse is gericht op inventarisatie van effecten van huisvesting van arbeidsmigranten in Andel. Op basis van de gesprekken worden aanbevelingen gedaan voor maatregelen die zorgen voor of bijdragen aan een passende huisvesting van arbeidsmigranten bij kwekerij Butterfly.

Het is aan de gemeente Altena te beoordelen welk vervolg aan de maatschappelijke impactanalyse wordt gegeven.

GESPREKKEN

Voor de maatschappelijke impactanalyse zijn gesprekken gevoerd met inwoners van en instanties in Andel, vertegenwoordigers van locaties elders in het land, de initiatiefnemer en de gemeente.

GESPREKKEN IN ANDEL

Alle deelnemers aan de gesprekken in Andel zijn zeer betrokken bij het vraagstuk van de huisvesting van arbeidsmigranten in Andel. De wens is nadrukkelijk dat de samenleving van Andel geen negatieve effecten zal ondervinden van de huisvesting van arbeidsmigranten aan de Middenweg. **De verwachtingen voor de effecten van de huisvesting lopen sterk uiteen.**

De **omvang van de groep, de vrees voor overlast en vooral de taalbarrière** hebben grote zorgen tot gevolg. Anderen verwachten dat met maatregelen een goede inpassing mogelijk zal zijn. Benadrukt is dat de arbeidsmigranten komen om te werken, hard werken, en niet hoofdzakelijk komen voor vertier of het veroorzaken van overlast.

Een deel van de deelnemers wijst de huisvestingsmogelijkheid resoluut af. Anderen zien mogelijkheden voor een goede inpassing. **De gesprekken zijn in een open sfeer gevoerd; alles kon worden gezegd.** Aan het eind van de gesprekken is een indruk van de gesprekken gevraagd. Ieder heeft de **gesprekken als waardevol** ervaren.

De gesprekken met inwoners en instanties zijn begeleid door Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs.

GESPREKKEN MET VERTEGENWOORDIGERS ELDERS IN HET LAND

Gesprekken zijn gevoerd met gemeenten, initiatiefnemers, een omwonende en bewoners- en ondernemersorganisaties. **Tijdens de gesprekken werden de verwachtingen zoals die in Andel leven, herkend.** Bij alle initiatieven leefden aanvankelijk dezelfde verwachtingen. Door een goede communicatie zijn veel knelpunten in de voorbereidingsfase opgelost en nam de weerstand tegen een huisvestingsproject af.

Door alle partijen is geconstateerd dat de **huisvesting van arbeidsmigranten niet die nadelige effecten heeft zoals aanvankelijk gevreesd**. Arbeidsmigranten komen om te werken en te rusten, maken beperkt gebruik van de voorzieningen in de kern. In ieder geval ontstaan er geen knelpunten bij het gebruik van voorzieningen. In aanloop naar de realisatie was goede afstemming met omwonenden over inrichting en privacy cruciaal. In de gebruiksfase waren communicatie en afspraken met initiatiefnemer (of beheerder) en doorlopende bereikbaarheid van iemand 'ter plaatse' van groot belang. Met initiatiefnemers zijn goede afspraken te maken en gemaakt, zijn **protocolen voor incidenten opgesteld** en mede daardoor functioneren huisvestingslocaties goed en passen die ook op de locatie en in de samenleving. **De praktijk van de daadwerkelijke huisvesting van arbeidsmigranten is anders dan de gevreesde praktijk.** Het betekent wel dat een goede communicatie en heldere afspraken bepalend en hoogwaardige kwaliteit van huisvesting zijn voor een goed functioneren.

De gesprekken met vertegenwoordigers van locaties elders in het land zijn door Ruud Dorenbos van Platform31 en Lisa Crijns, Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs begeleid.

GESPREKKEN MET DE INITIATIEFNEMER

Met de initiatiefnemer heeft een uitgebreid gesprek plaatsgevonden over de **opzet, achtergrond en onderdelen van het plan** evenals de **noodzaak van uitwerkingen** gezamenlijk met gemeente, inwoners en instanties op te pakken. Initiatiefnemer heeft de indruk dat de uiteenzetting van het plan en presentatie van onderdelen **niet altijd goed is overgekomen**. Er is zeker **bereidheid voor overleg over het plan en uitwerking** ervan. Op zichzelf staat de hoofdopzet van het plan wel vast in de overtuiging dat hiermee ongewenste effecten op de samenleving van Andel worden voorkomen.

Aan het gesprek met de initiatiefnemer hebben Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs deelgenomen.

GESPREKKEN MET VERTEGENWOORDIGERS VAN DE GEMEENTE ALTENA

Tijdens het onderzoek is over **voorlopige bevindingen en aanbevelingen** enkele keren met vertegenwoordigers van de ambtelijke dienst van de gemeente Altena gesproken. Inzet van de gemeente is dat er **vertrouwen** komt tussen alle partijen. Verwacht wordt dat de maatschappelijke impactanalyse hieraan een bijdrage kan leveren. Het is aan de gemeente Altena te beoordelen welk vervolg aan de maatschappelijke impactanalyse wordt gegeven. Van daar dat tussentijdse reacties van gemeentezijde op voorlopige bevindingen en aanbevelingen niet in de voorliggende maatschappelijke impactanalyse zijn opgenomen.

De gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente Altena zijn gevoerd door Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs.

MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

Maatschappelijke impact van het voornemen de huisvesting van arbeidsmigranten

De maatschappelijke impact van het voornemen van grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten is voor de inwoners en instanties in Andel groot, ook omdat met name inwoners zich overvallen hebben gevoeld dat deze grootschalige huisvesting zou worden toegestaan.

De communicatie over de mogelijke komst van huisvesting van arbeidsmigranten is niet verlopen zoals door iedereen werd en wordt gewenst; de informatievoorziening was gebrekkig en gefragmenteerd. **De kern is naast de ruimtelijke ontwikkeling die niet was verwacht, dat de indruk is ontstaan dat enerzijds een geheel uitgewerkt plan werd gepresenteerd zonder ruimte voor aanpassing en anderzijds nog niet alle onderdelen waren uitgewerkt en die open einden zorgden voor frustratie.** Dit heeft bijgedragen aan een onbehagelijk gevoel bij alle partijen en voedde de vrezens die bij inwoners en instanties leefden. Reacties van gemeente en initiatiefnemer tijdens bijeenkomsten werden niet als welkome aanvullingen of nuancering ontvangen of op waarde geschat. De standpunten van partijen werden verhard. Niet iedereen is overigens in absolute zin tegen het plan. De wijze waarop dit plan is gepresenteerd heeft voor veel weerstand gezorgd. In de praktijk blijkt dat dat **transparante en actieve communicatie vanuit de gemeente en initiatiefnemer** van grote betekenis is voor het draagvlak voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten.

Tijdens de gesprekken in Andel voor de maatschappelijke impactanalyse is draagvlak ontstaan voor het geven van een nieuwe impuls van overleg over het plan en de uitwerking ervan. Als er **maatregelen worden getroffen die waarborgen dat geen hinderlijke effecten** van de huisvesting van arbeidsmigranten zullen ontstaan, dan is het plan voor veel meer inwoners aanvaardbaar dan het nu lijkt. Daaraan wordt toegevoegd dat **Andel beschikt over een sterke vrijwilligerskracht**. Die kracht kan zeker ook worden ingezet voor het opnemen van arbeidsmigranten als deel van de samenleving. Een groot deel van de gesprekspartners acht dit ook van belang.

Maatschappelijke impact van de huisvesting van arbeidsmigranten na realisering

Op basis van de gesprekken elders in het land blijkt dat de effecten van grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten beperkt zijn en niet nadelig hoeven te zijn voor een kern. **Het aantal gehuisveste arbeidsmigranten lijkt in de verkende praktijksituaties niet maatgevend te zijn voor de effecten op de omgeving.** Ook bij grotere aantallen, circa 400, blijken zich in de praktijk geen andere effecten voor te doen dan bij kleinere groepen. **De maatschappelijke impact op de samenleving is dan ook aanvaardbaar.** Daarvoor dienen wel de **nodige maatregelen** te worden getroffen: een **hoogwaardige huisvesting** en een goed **protocol** dat daadwerkelijk **in de praktijk invulling** krijgt. Met name de **zekerheid over direct en adequaat handelen is essentieel**.

Initiatiefnemer en gemeente hebben nadrukkelijk de **wens** om ervoor te zorgen dat **Andel geen hinder** van de huisvesting van arbeidsmigranten zal ondervinden. Daarvoor wil zowel de **initiatiefnemer als de gemeente zich inzetten**. Vanuit de **inwoners en instanties** wordt dit als een **gezamenlijke verantwoordelijkheid** gezien. De praktijk elders in het land heeft uitgewezen dat een **gezamenlijke aanpak** juist tot de **gewenste resultaten** kan leiden.

AANBEVELINGEN

Van de maatschappelijke impactanalyse maken aanbevelingen deel uit die de komende periode kunnen worden overgenomen en ingevuld. Allereerst zal de gemeente hierin een standpunt innemen. Inwoners, instanties en zeker de initiatiefnemer kunnen hier ook mee aan de slag. De indruk is dat velen, met name ook de initiatiefnemer, hiertoe ook bereid zijn.

Vanuit de gemeente is aangegeven dat voor de komende tijd essentieel is dat er vertrouwen in elkaar ontstaat. Bij inwoners, instanties, initiatiefnemer en gemeente bestaat die wens nadrukkelijk. Dat kan als ieder zelf de eerste stap zetten.

De essentie van de aanbevelingen komt er dan ook op neer dat **het 'van de ander veel verwachten en naar de ander kijken' wordt omgezet in 'openstaan en zelf verkennen hoe zaken wel of niet daadwerkelijk zo zijn' gecombineerd met 'welke bijdrage kan ikzelf leveren aan dit proces?'** Tot nog toe wordt op momenten volstaan met het naar voren brengen

van twijfels of de inbreng van de ander wel klopte, zonder dat precies zelf na te gaan, op enkele uitzonderingen na overigens. Het ontbrak veelal aan het zelf nog eens nagaan of de eigen inbreng wel klopte.

Uiteindelijk is het hoe dan ook nodig over zaken **het gesprek te voeren, open en oplossingsgericht, en daar waar nodig aanpassingen of verdere uitwerkingen te bespreken**. Daarmee ontstaat het gewenste ofwel het noodzakelijke vertrouwen dat een passende wijze van huisvesting van arbeidsmigranten wordt gerealiseerd. De verwachting is dat de gesprekken die in het kader van de maatschappelijke impactanalyse zijn gevoerd, hebben geresulteerd in een goede basis en aanzet hiervoor.

AANBEVELINGEN

In bijlage 5 is een integraal overzicht van de aanbevelingen uit de hoofdstukken 4 tot en met 9 opgenomen.

INFORMATIEVOORZIENING, BEWUSTWORDING EN AANBEVELINGEN

*Deze maatschappelijke impactanalyse bevat **informatie over het juridisch kader** (bestemmingsplannen en beleidsregels) en over de **vergunning** met daaraan gestelde **voorwaarden** (bijlage 1). Deze informatie is opgenomen als reactie op de vragen die hierover veelvuldig in gesprekken werden gesteld. De analyse is dan ook mede bedoeld als bijdrage tot een betere informatievoorziening.*

*Deze impactanalyse zorgt naar verwachting ook voor **bewustwording** van de complexiteit van het huisvestingsvraagstuk, de effecten die zich in de praktijksituaties wel of niet zullen voordoen en de inspanningen die nodig zijn om de effecten passend te krijgen. Tevens beoogt het proces van de maatschappelijke impactanalyse bij te dragen aan de bewustwording dat het daadwerkelijk in gesprek gaan met elkaar nodig is om verder te komen.*

*De **aanbevelingen** volgen logischerwijze uit de gevoerde gesprekken en zijn op zichzelf als logische acties te beschouwen. Daardoor lijken ze ook gewoon uitvoerbaar.*

*De **meerwaarde van deze maatschappelijke impactanalyse** is dat een en ander in samenhang is beschouwd, aan de hand van praktijksituaties is geverifieerd, voortvloeiend uit 'echte gesprekken' met betrokkenen in Andel en elders in het land.*

INHOUD

1. Maatschappelijke impactanalyse huisvesting arbeidsmigranten Andel	9
2. Gesprekken met inwoners en instanties in de kern Andel, met vertegenwoordigers locaties elders in het land, met de initiatiefnemer en met de gemeente Altena	11
2.1 Gesprekken met inwoners en instanties	11
2.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land	12
2.3 Gesprekken met de initiatiefnemer	15
2.4 Gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente Altena	15
3. Andel en omgeving, huisvesting van arbeidsmigranten en weging enkele aspecten	16
3.1 De kern Andel en omgeving	16
3.2 Planvorming en vergunningverlening	17
3.2.1 Bestemmingsplannen en beleidsregels glastuinbouw en huisvesting arbeidsmigranten	18
3.2.2 Locatie en vergunning voor glastuinbouw en huisvesting arbeidsmigranten Middenweg 14 Andel	20
3.2.3 Analyse planvorming en vergunningverlening	23
3.3 Arbeidsmigranten in Andel en in West-Brabant	23
3.4 Weging effecten huisvesting arbeidsmigranten in Andel	26
3.4.1 Effecten huisvesting arbeidsmigranten op winkels voor dagelijkse goederen en met name op supermarkten	26
3.4.2 Effecten op de omgeving gelet op de beoogde parkeerruimte	27
3.4.3 Protocol	29
3.4.4 Medische voorzieningen	29
3.4.5 Positie arbeidsmigranten	31
4. Onbekendheid, effecten en incidenten	33
4.1 Weergave gesprekken met inwoners en instanties Andel	33
4.2 Weergave gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land	34
4.3 Weergave gesprek met de initiatiefnemer	36
4.4 Conclusies en aanbevelingen	37
5. Zorgen over effecten in Andel en op de samenleving	40
5.1 Gesprekken met inwoners en instanties Andel	40
5.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land	41
5.3 Gesprekken met initiatiefnemer	42
5.4 Conclusies en aanbevelingen	43
6. Huisvesting arbeidsmigranten op locatie	44
6.1 Gesprekken met inwoners en instanties Andel	44
6.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land	45
6.3 Gesprekken met initiatiefnemer	46
6.4 Conclusies en aanbevelingen	46

7.	Huisvesting met voorzieningen op locatie en voorzieningen in de kern	48
7.1	Gesprekken met inwoners en instanties Andel	48
7.2	Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land	51
7.3	Gesprekken met initiatiefnemer	53
7.4	Conclusies en aanbevelingen	54
8.	Opties voor regionale samenwerking	58
8.1	Gesprekken met inwoners en instanties Andel	58
8.2	Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land	58
8.3	Gesprekken met initiatiefnemer	59
8.4	Conclusies en aanbevelingen	59
9.	Vervolg van het proces	61
9.1	Gesprekken met inwoners en instanties Andel	61
9.2	Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land	62
9.3	Gesprekken met initiatiefnemer	63
9.4	Conclusies en aanbevelingen	64
Bijlage 1	Bestemmingsplannen, beleidsregels en omgevingsvergunning	
Bijlage 2	Voorwaarden bij omgevingsvergunning nr. 2021-012496	
Bijlage 3	Benchmarkanalyse detailhandel – dagelijkse goederen	
Bijlage 4	Aanzet voor een protocol	
Bijlage 5	Overzicht aanbevelingen hoofdstukken 4 tot en met 9	

1. MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN ANDEL

VOOR HET OP HOOFDLIJNEN EN IN KORTE TIJD DOORNEMEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE KAN WORDEN GEKOZEN VOOR HET LEZEN VAN

- de samenvatting zoals hiervoor opgenomen;
- de aanzet voor het protocol in paragraaf 9.4 bijlage 5, met een integraal overzicht van de aanbevelingen uit de hoofdstukken 4 tot en met 9.

OMGEVINGSVERGUNNING VOOR HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN

Orchideeënkwekerij Butterfly is gevestigd aan Middenweg 4 in Andel. Door de kwekerij is op 21 april 2021 omgevingsvergunning aangevraagd voor het realiseren van een glastuinbouwbedrijf en **huisvesting van 274 arbeidsmigranten** op een nabij de kwekerij gelegen perceel aan **Middenweg 14 in Andel**. Bij het besluit op 6 februari 2023 tot verlening van omgevingsvergunning voor huisvesting van 274 arbeidsmigranten aan de Middenweg heeft het college tevens besloten tot het opstellen van een maatschappelijke impactanalyse.

MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

Tegen het voornemen de omgevingsvergunning te verlenen zijn circa 900 zienswijzen ingediend. In de zienswijzen zijn uiteenlopende aspecten naar voren gebracht op basis waarvan de indieners bepleiten geen omgevingsvergunning te verlenen. **Er zijn tijdens de behandeling van de vergunningsaanvraag door betrokken partijen, in verschillende samenstellingen, diverse gesprekken gevoerd** en informatieavonden georganiseerd. Ook heeft aanvrager een tweetal omgevingsdialogen gehouden. Zorgen zijn geuit door omwonenden met betrekking tot de plannen van aanvrager.

De ingediende zienswijzen hebben het college aanleiding gegeven tot het laten opstellen van een maatschappelijke impactanalyse. De **maatschappelijke impactanalyse** is gericht op het **verkennen** van de **effecten** van deze ontwikkeling voor de kern Andel en het doen van **aanbevelingen** voor het mogelijk treffen van **maatregelen**. Maatregelen zullen deel uitmaken van de te sluiten prestatieovereenkomst. Dit is een overeenkomst die wordt gekoppeld aan de omgevingsvergunning. Van de omgevingsvergunning kan alleen gebruik worden gemaakt binnen de gestelde randvoorwaarden in de gesloten prestatieovereenkomst (bijlage 1).

OPZET OP HOOFDLIJNEN MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

DE ONDERDELEN A, B, C EN D

De opzet van de maatschappelijke impactanalyse bestaat uit de volgende stappen:

1. Verzamelen van informatie en verkennen van **reacties** van inwoners door gesprekken te voeren met inwoners en instanties
2. Verkenning van **ervaringen** met projecten huisvesting arbeidsmigranten in gemeenten elders in het land door gesprekken te voeren met vertegenwoordigers van gemeenten, initiatiefnemers en instanties
3. **Weging** van verwachte effecten van huisvesting van arbeidsmigranten in Andel
4. **Conclusies en aanbevelingen**

De maatschappelijke impactanalyse is gericht op inventarisatie van effecten van huisvesting van arbeidsmigranten. Op basis van de gesprekken worden aanbevelingen gedaan voor maatregelen die zorgen voor of bijdragen aan een passende huisvesting van arbeidsmigranten bij kwekerij Butterfly.

VERVOLG MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

Het is allereerst aan de gemeente Altena te beoordelen of de aanbevelingen worden overgenomen. Daarnaast kunnen inwoners, instanties en zeker ook de initiatiefnemer aanbevelingen overnemen en hieraan invulling geven.

UITWERKING ONDERDEEL C

De weging van enkele specifieke effecten van huisvesting van arbeidsmigranten op de samenleving van Andel is uitgewerkt (paragraaf 3.5) voor:

- de veronderstelde effecten voor **winkels en met name supermarkten**; hiervoor is een marktverkenning uitgevoerd.
- de **parkeerbehoefte**; het beoogde aantal parkeerplaatsen is vergeleken met de resultaten van de berekeningen die voor de locaties elders in het land.
- een aanzet voor een **protocol** gericht op het passend functioneren van de huisvestingslocatie.
- de inzet van overheden gericht op **verbetering van de positie van arbeidsmigranten**.

De **weging van andere effecten** is waar nodig in de hoofdstukken 4 tot en met 7 onder de conclusies en aanbevelingen opgenomen, als aanloop/introductie van de afzonderlijke, concrete aanbevelingen.

OPZET NOTITIE

- Hoofdstuk 2 bevat beschrijvingen en karakteristieken van de gesprekken die zijn gevoerd met:
 - inwoners en instanties paragraaf 2.1
 - vertegenwoordigers van locaties elders in het land paragraaf 2.2
 - de initiatiefnemer paragraaf 2.3
 - en de gemeente paragraaf 2.4
- Hoofdstuk 3 omvat:
 - een karakteristiek van Andel paragraaf 3.1
 - beschrijvingen van de juridische kaders voor glastuinbouw en huisvesting van arbeidsmigranten paragraaf 3.2
 - een analyse van de planvorming en vergunningverlening paragraaf 3.3
 - de weging van effecten in de vorm van een marktverkenning van winkels, beoordeling van de benodigde parkeerruimte, de aanzet voor een protocol en daarnaast informatievoorziening over de inzet van overheden gericht op versterking van de positie van arbeidsmigranten paragraaf 3.4
- In de hoofdstukken 4 tot en met 8 zijn van de volgende mogelijke effecten:
 - onbekendheid, effecten en incidenten hoofdstuk 4
 - zorgen over effecten in Andel en op de samenleving hoofdstuk 5
 - huisvesting van arbeidsmigranten op de locatie hoofdstuk 6
 - huisvesting met voorzieningen op locaties en voorzieningen in de kern hoofdstuk 7de resultaten weergegeven van de gesprekken met
 - inwoners en instanties;
 - vertegenwoordigers van locaties elders in het land;
 - de initiatiefnemer.
- Hoofdstuk 8 gaat in op de mogelijkheden voor regionale samenwerking. hoofdstuk 8
- Het vervolg van het proces, zoals dit op basis van de gesprekken wordt voorgesteld, komt tot slot het eind van deze maatschappelijke impactanalyse aan bod. hoofdstuk 9

INFORMATIEVOORZIENING, BEWUSTWORDING EN AANBEVELINGEN

Deze maatschappelijke impactanalyse bevat **informatie over het juridisch kader** (bestemmingsplannen en beleidsregels) en over de **vergunning** met daaraan gestelde **voorwaarden** (bijlage 1). Deze informatie is opgenomen als reactie op de vragen die hierover veelvuldig in gesprekken werden gesteld. De analyse is dan ook mede bedoeld als bijdrage tot een betere informatievoorziening.

Deze impactanalyse zorgt naar verwachting ook voor **bewustwording** van de complexiteit van het huisvestingsvraagstuk, de effecten die zich in de praktijksituaties wel of niet zullen voordoen en de inspanningen die nodig zijn om de effecten passend te krijgen. Tevens beoogt het proces van de maatschappelijke impactanalyse bij te dragen aan de bewustwording dat het daadwerkelijk in gesprek gaan met elkaar nodig is om verder te komen.

De **aanbevelingen** volgen logischerwijze uit de gevoerde gesprekken en zijn op zichzelf als logische acties te beschouwen. Daardoor lijken ze ook gewoon uitvoerbaar. De **meerwaarde van deze maatschappelijke impactanalyse** is dat een en ander in samenhang is beschouwd, aan de hand van praktijksituaties is geverifieerd, voortvloeiend uit 'echte gesprekken' met betrokkenen in Andel en elders in het land.

2. GESPREKKEN MET INWONERS EN INSTANTIES IN DE KERN ANDEL, MET VER- TEGENWOORDIGERS LOCATIES ELDERS IN HET LAND, MET DE INITIATIEFNE- MER EN MET DE GEMEENTE ALTENA

2.1 Gesprekken met inwoners en instanties

De gesprekken met inwoners en instanties in Andel zijn begeleid door Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs.

UITNODIGINGEN VOOR GESPREKSRONDES

De inwoners van Andel zijn uitgenodigd voor gesprekken door middel van een huis-aan-huis verspreide uitnodiging in Andel (4 mei 2023). Aan instanties zijn toen ook **uitnodigingen** voor gesprekken verstuurd.

De huisvesting van arbeidsmigranten in Andel ligt gevoelig in de samenleving. De **belevingen lopen sterk uiteen**. Deze zijn tijdens gesprekken helder op tafel gekomen. Voor de weergave van belevingen is ervoor gekozen dat die niet direct traceerbaar zijn naar een specifieke persoon of instantie. Aangezien de aanbevelingen zijn gericht op het treffen van maatregelen die voor ieder nuttig zijn, is het ook gepast te kiezen de weergave te richten op de inhoudelijke aspecten en aanbevelingen voor maatregelen in plaats van te personaliseren.

Van de inwoners waarmee gesproken is, gaf soms een groot deel een bepaalde mening of voorkeur, soms een klein deel. De **mening of verwachting** van een of een paar inwoners kan net zo van belang zijn als die van een grotere groep. Daarom is bij de uitkomsten van de gesprekken niet gewerkt met aantallen of percentages. In plaats daarvan is aangegeven of enkele deelnemers of het overgrote deel van de deelnemers een bepaalde mening heeft, een specifieke verwachting heeft of specifieke maatregel voorstaat.

GESPREKKEN MET INWONERS EN INSTANTIES

Gesprekken met inwoners en instanties zijn gevoerd door Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs.

De **gesprekken** hebben plaatsgevonden in de periode mei-juni-juli 2023, overdag of 's avonds, in 't Buitenhoff, in de zaalruimte van De Voorhof van de Gereformeerde kerk in Andel en in enkele gevallen via teams of telefonisch. Met de personen die zich hebben aangemeld is telefonisch of digitaal het gewenste moment afgestemd. Een groot deel van de gesprekken was mogelijk op de daarvoor aangegeven **data**. Voor anderen zijn afwijkende data gevonden, zodat met ieder die zich heeft aangemeld een gesprek is gevoerd. In najaar 2023/begin 2024 vonden nog enkele gesprekken met inwoners en met instanties plaats.

INWONERS

Aan de gesprekken hebben **circa 30 inwoners** deelgenomen. Gesprekken zijn individueel gevoerd en in groepen van twee tot acht personen. Gesprekken met meer deelnemers duurden langer. Tijdens de afronding van het gesprek is nadrukkelijk gevraagd of alles is besproken. Dat was het geval.

De inwoners zijn verspreid over de kern woonachtig, aan de Middenweg en dus op korte afstand tot de locatie en in andere delen van de kern. De indruk is ontstaan dat de deelnemende **inwoners zich veelal inzetten voor de samenleving van Andel** en hiervoor uiteenlopende en soms ook **meerdere vrijwilligerstaken vervullen**. Dit is tijdens de gesprekken door deelnemers benoemd. Zij hebben goed inzicht in de beleving van het vraagstuk in de samenleving van Andel. Gelet op het aantal deelnemers, de uiteenlopende reacties, de verspreide bewoning van inwoners en de betrokkenheid van de deelnemers bij de samenleving/instanties, is een goed beeld van de verwachtingen van effecten van de huisvesting van arbeidsmigranten verkregen.

INSTANTIES

Gesprekken zijn gevoerd met **vertegenwoordigers van enkele instanties**: de dorpsraad, ondernemersvereniging, supermarkten, medische dienstverlening, kerken en enkele verenigingen. Enkele instanties waren terughoudend om in gesprek te gaan. Tijdens gesprekken met inwoners gaven **vrijwilligers/bestuursleden** van een organisatie wel hun mening vanuit die organisatie. Daarmee is een goed beeld verkregen van de verwachtingen van instanties van de effecten van de huisvesting van arbeidsmigranten op de samenleving van Andel en de verwachtingen van aanbevelingen.

OVEREENKOMSTEN EN DIVERSITEIT TIJDENS GESPREKKEN MET INWONERS EN INSTANTIES

Betrokkenheid en invloed op *samenleving Andel*

Alle deelnemers aan de gesprekken zijn **zeer betrokken** bij het vraagstuk van de huisvesting van arbeidsmigranten in Andel. Zij hebben gebruik gemaakt van de uitnodiging en hadden duidelijk behoefte om hun eigen visie op het geheel te vertellen en hierover in gesprek te gaan.

Ieder is **trots op de wijze** waarop de inwoners in Andel **samenleven**. De wens is nadrukkelijk dat de samenleving van Andel geen negatieve effecten zal ondervinden van de huisvesting van arbeidsmigranten aan de Middenweg. Voorop staat dat als de huisvesting doorgaat, dat ieder de arbeidsmigranten een huisvesting en werkomstandigheden gunt naar menselijke maat.

Verwachtingen effecten huisvesting arbeidsmigranten

De **verwachtingen voor de effecten** van de huisvesting **lopen sterk uiteen**. De omvang van de groep, de vrees voor overlast en vooral de taalbarrière hebben grote zorgen tot gevolg. Anderen verwachten dat met maatregelen een goede inpassing mogelijk zal zijn. Benadrukt is ook dat de arbeidsmigranten komen om te werken, hard werken en niet hoofdzakelijk komen voor vertier of het veroorzaken van overlast.

Een deel van de deelnemers **wijst de huisvestingsmogelijkheid resoluut af**. Anderen zien **mogelijkheden voor een goede inpassing**. Daarbij wordt veelal aangegeven dat het grote aantal te huisvesten arbeidsmigranten bezwaarlijk is; vermindering wordt noodzakelijk geacht. Op de eerste plaats wordt verwacht dat de initiatiefnemer dit oppakt en hierover overlegt en communiceert met de omgeving.

Gesprekken in open sfeer en divers

De gesprekken zijn in een **open sfeer** gevoerd; alles kon worden gezegd. Waar nodig is doorgevraagd of is een spiegel voorgehouden. Dat zorgde voor verdieping en extra toelichting. De indruk is ontstaan dat ieder de gesprekken hebben ervaren in een **veilige omgeving**, ook al bestond de gespreksgroep wel eens uit bijvoorbeeld acht personen. Tijdens een gespreksronde gebeurde het dat de gesprekspartners het met elkaar eens waren, in andere gespreksgroepen verschilden de deelnemers.

Aan het eind van de gesprekken is een indruk van de gesprekken gevraagd. Ieder heeft de **gesprekken als waardevol** ervaren. Alles is gezegd dat gezegd moest worden.

2.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land

De gesprekken met vertegenwoordigers van locaties elders in het land zijn gevoerd door Ruud Dorenbos van Platform31 en Lisa Crijns, Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs.

Bij de keuze van de locaties elders in het land met grootschalige huisvesting, hebben de volgende aspecten een rol gespeeld:

- **Het aantal gehuisveste arbeidsmigranten**: het aantal is veelal vergelijkbaar of iets hoger dan in Andel (274 arbeidsmigranten).

- De **ligging ten opzichte van de kern**: de meeste locaties liggen nabij of in de kern; een uitzondering is Middenmeer (grotere afstand).
- Het **aantal inwoners** van de nabijgelegen **kern**: het aantal ligt iets hoger of beduidend hoger.
- De **stand van zaken van realisering**: de meeste locaties zijn gerealiseerd, met uitzondering van het Glatterrein in Putte.

Voorts is het volgende geconstateerd ten aanzien van gesprekken over de gekozen locaties.

- Inzet van gemeenten is dat arbeidsmigranten **zoveel mogelijk geconcentreerd** worden gehuisvest. Dit zorgt voor een betere balans tussen de kern en de gehuisveste arbeidsmigranten ten opzichte van afzonderlijke huisvesting in kernen.
- De meeste gemeenten hebben **meerdere geconcentreerde huisvestingslocaties** en hebben vanuit dat perspectief hun ervaringen gedeeld. Dit is met name van toepassing op de gemeenten Westland (meerdere concentratielocaties) en Woensdrecht (hotels in kernen, recreatieterreinen en intensieve voorbereiding Glatterrein).
- De gesprekken met gemeenten die onderling en deels ook van Andel verschillen, hebben gezorgd voor een bredere kijk op grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten in een kern, dan alleen inzicht in direct en volledig vergelijkbare locaties met Andel. Hiermee is **het belang van de vergelijkbaarheid van locaties elders in het land met de situatie in Andel** genuanceerd. Dit is een inzicht dat tijdens en na analyse van de gesprekken is ontstaan en wijkt af van de oorspronkelijke bedoeling. Locaties met meer arbeidsmigranten konden nu worden vergeleken met de kleinere locaties. De effecten bleken in beide situaties hetzelfde te zijn. Dit is zeker het geval waar het gaat om te treffen maatregelen gericht op het voorkomen van ongewenste effecten. Tussen de locaties bestonden wat dat betreft belangrijke overeenkomsten.
- Op hoofdlijnen blijkt dat voor het wel of niet goed functioneren van een huisvestingslocaties en het beperken van effecten op de kern, **twee aspecten bepalend zijn: de kwaliteit van de huisvesting en een helder protocol**.

In de volgende hoofdstukken wordt aangegeven in hoeverre de hiervoor genoemde aspecten bepalend zijn voor het functioneren van de grootschalige huisvestingslocatie en de effecten hiervan op de kernen ten opzichte van de situatie in Andel.

Locatie	Andel	Agriport	Elsbosch	Glatterrein	Klooster A58
Gemeente	Altena	Hollands Kroon	Westland	Woensdrecht	Reimerswaal
Kern	Andel	Middenmeer	Honselersdijk	Putte	Rilland
Aantal gehuisveste arbeidsmigranten (Bron: initiatiefnemers, gemeenten)	274	360	440	460	200-300
Aantal inwoners (Bron: AlleCijfers.nl)	2.700	4.300	7.800	3.500	3.000
Ligging ten opzichte van de kern	Direct grenzend aan de kern	Op afstand van de kern	Nabij de kern	Direct grenzend aan de kern	In de rand van de kern
Percentage aantal arbeidsmigranten t.o.v. aantal inwoners (berekend)	10%	8%	6%	13%	7% tot 10%
Stand van zaken planvoorbereiding – realisering (Bron: initiatiefnemers, gemeenten)	Omgevingsvergunning verleend	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Bestemmingsplan onherroepelijk	Gerealiseerd

De gesprekken zijn gevoerd met personen en vertegenwoordigers van de genoemde instanties.

Locatie	Vertegenwoordigers van	Locatie	Vertegenwoordigers van
Agriport - Middenmeer	Gemeente Hollands Kroon	Klooster A58 - Rilland	Gemeente Reimerswaal
Elsbosch - Honselersdijk	Gemeente Westland		Initiatiefnemer De Jager Detachering
	Initiatiefnemer Homeflex		Supermarkt
	Omwonende	Stella Maris - Welberg	Bewonersvereniging
Glatterrein - Putte	Gemeente Woensdrecht		Initiatiefnemer Goodmorning Uitzendorganisatie
		Ferchival - Nistelrode	Ondernemersvereniging en informatie supermarkt

De gesprekken met vertegenwoordigers van instanties die zijn betrokken bij de locaties in Middenmeer, Honselersdijk, Rilland en Putte zijn uitvoerig geweest. De gesprekken met betrekking tot de locaties Welberg en Nistelrode zijn gehouden om de eerdere bevindingen te verifiëren. Daaruit kwamen enkele nieuwe, aangescherpte inzichten, die hierna in de hoofdstukken zijn verwerkt. Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs hebben deze gesprekken gevoerd.

2.3 Gesprekken met de initiatiefnemer

Aan het gesprek met de initiatiefnemer hebben Carolien Serno en Ruud Louwes van Rho adviseurs deelgenomen.

- Met de initiatiefnemer heeft een uitgebreid gesprek plaatsgevonden over de **opzet, achtergrond en onderdelen van het plan** evenals de **noodzaak van uitwerkingen** en de uitwerking gezamenlijk met gemeente, inwoners en instanties op te pakken.
- Duidelijk is dat enerzijds het plan vergaand is uitgewerkt en anderzijds onderdelen nog om uitwerking vragen, waarbij **verschillende belangen** een rol spelen.
- Initiatiefnemer heeft de indruk dat de uiteenzetting van het plan en presentatie van onderdelen **niet altijd goed is overgekomen**. Onzekerheid over nog niet uitgewerkte onderdelen hebben geleid tot irritaties bij anderen. Dit wordt betreurd, omdat de inzet is gericht op het realiseren van een plan waarvan de omgeving geen hinder ondervindt.
- Er is grote **bereidheid voor overleg over het plan en uitwerking** ervan. Op zichzelf staat de hoofdopzet van het plan wel vast in de overtuiging dat hiermee ongewenst effecten op de samenleving van Andel worden voorkomen.

2.4 Gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente Altena

De gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeente zijn gevoerd door Carolien Serno en Ruud Louwes.

- Tijdens het onderzoek is over **voorlopige bevindingen en aanbevelingen** enkele keren met vertegenwoordigers van de ambtelijke dienst van de gemeente Altena gesproken.
- De gemeente ziet een grote **verantwoordelijkheid** voor de initiatiefnemer ten aanzien van communicatie en uitwerking van het plan.
- Inzet van de gemeente is dat er **vertrouwen** komt tussen alle partijen. Verwacht wordt dat de maatschappelijke impactanalyse hieraan een bijdrage kan leveren.
- Het is aan de gemeente Altena te beoordelen welk vervolg aan de maatschappelijke impactanalyse wordt gegeven. Vandaar dat tussentijdse reacties van gemeentezijde op voorlopige bevindingen en aanbevelingen niet in de voorliggende maatschappelijke impactanalyse zijn opgenomen.

ERKENTELIJKHEID VOOR DE GESPREKSPARTNERS

Het adviesteam voor de maatschappelijke impactanalyse is de gesprekspartners zeer erkentelijk. Ieder zorgde voor een bijdrage aan de totstandkoming en inhoud hiervan. De bereidheid om in gesprek te gaan, de open wijze van ieders inbreng en de sterke betrokkenheid bij Andel en het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten maakten grote indruk.

3. ANDEL EN OMGEVING, HUISVESTING VAN ARBEIDSMIGRANTEN EN WEGING ENKELE ASPECTEN

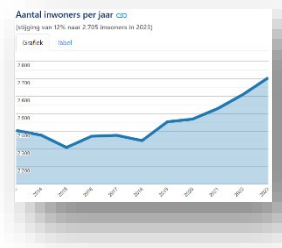
3.1 De kern Andel en omgeving

KENSCHETS VAN DE KERN ANDEL EN OMGEVING

De gemeente Altena bestaat uit 21 kernen. Deze gemeente ligt in de regio Land van Heusden en Altena. De kern Andel ligt aan de oostzijde van de gemeente, globaal gelegen tussen de kernen Giessen en Veen. Aan de noordzijde van het dorp ligt de Afgedamde Maas. Op enige afstand van de kern ligt aan de westzijde de Provincialeweg N322 en aan de zuidzijde de Provincialeweg N267. In de oksel van deze wegen, op enige afstand van de kern ligt het regionale bedrijventerrein 'De Rietdijk'. Andel heeft circa 2.700 inwoners.¹

- De kern Andel is in hoofdzaak te typeren als een **woongebied** waarbinnen **commerciële voorzieningen** en **andere niet-woonfuncties** voorkomen.
- In Andel zijn verschillende **detailhandelsvestigingen** aanwezig, voornamelijk aan de Burgemeester Van der Schansstraat, Julianastraat en Beatrixstraat gelegen. Een belangrijke winkel voor dagelijkse goederen/levensmiddelen betreft de recent vernieuwde Spar-supermarkt.
- Binnen de kern Andel komt één **horecavestiging** voor, een eetgelegenheid annex café op de hoek van de Burgemeester Van der Schansstraat/Gezetstraat. Door de week staat een frituurkraam bij de Romboutstoren.
- In Andel zijn verschillende **maatschappelijke voorzieningen** gevestigd: enkele kerkgebouwen aan de Burgemeester Van der Schansstraat en Julianastraat en twee basisscholen in de kern (Burgemeester Baxlaan, A. Schweitzerlaan), het zorgcentrum De Notenhoff aan het Lijsterplein aan de randen van de kern 't Buitenhoff, de gemeentelijke begraafplaats en de middelbare school Curio prinsentuin Andel.
- Verspreid over de kern Andel zijn verschillende **dienstverlenende bedrijven** en **kantoren** gesitueerd zoals een kapsalon, schoonheidssalon en kantoor. Binnen de kern bevindt zich een aantal **bedrijven**, verspreid over de kern.
- Aan de zuidrand van Andel is het uitgebreide **sportcomplex Andel** gelegen. Verschillende sportverenigingen waaronder de voetbalvereniging, tennisclub, schietvereniging en ijsclub hebben hier hun accommodaties.
- Het **nieuwe woongebied Bronkhorst** wordt aan de zuidwestzijde ontwikkeld. De fasen A en B van het plan omvatten de bouw van maximaal 161 woningen. Fase C zal zorgen voor verdere uitbreiding van dit woongebied richting Bronkhorst en de Neer-Andelseweg.
- Het **inwoneraantal** zit sinds enkele jaren stevig in de lift.
 - Het aantal inwoners daalde vanaf 2013 (2.406 inwoners) naar 2.300 inwoners in 2015.
 - Vanaf 2015 is er een toename naar 2.350 inwoners in 2018.
 - Na 2018 stijgt het inwoneraantal forser tot 2.700 inwoners in 2023.

Ten opzichte van 2013 is het aantal inwoners met 12% toegenomen (300 inwoners) en in vergelijking met 2015 met 17% (400 inwoners). (BRON: AlleCijfers.nl).

WINKELAANBOD ANDEL, VEEN EN WIJK EN AALBURG

- In de kern **Andel** is circa 650 m² winkelvloeroppervlak (wvo) aanwezig voor dagelijkse goederen (Spar 640 m² wvo). Gelet op de omvang van de kern zou dit, in vergelijking met het gemiddelde van kernen tussen 2.500 inwoners en 3.500 inwoners, ook 790 m² kunnen zijn.
- In de kern **Veen** is sprake van een overaanbod aan detailhandel in dagelijkse goederen. In plaats van 790 m² is er een dubbele omvang aanwezig (dagelijkse goederen 1.640 m² wvo; Jumbo; 1.514 m²).
- In **Wijk en Aalburg** zijn een Aldi (851 m²) en Jumbo (1.344 m² wvo) gevestigd met daarnaast nog 337 m² andere levensmiddelenwinkels.

¹ De passages zijn ontleend aan de website van de gemeente Altena, het bestemmingsplan Kom Andel en het bestemmingsplan Kom Andel – Bronkhorst I

- **Veen en Wijk en Aalburg** beschikken over supermarkten van een omvang en prijsstelling met een **groter marktgebied** dan de supermarkt in Andel. De daar gevestigde supermarkten worden naar verwachting vaker door arbeidsmigranten bezocht dan de supermarkt in Andel. Er is geen aanleiding te veronderstellen dat zich knelpunten in de supermarkten gaan voordoen, ook niet in Andel. Bezoek aan supermarkten zal gespreid plaatsvinden (dag, tijdsperiode, supermarkten). De ondernemers hebben ook aangegeven dat zij goed kunnen reageren op een toename van 274 arbeidsmigranten in Andel.
- In **paragraaf 4.5** wordt op de effecten van de huisvesting van arbeidsmigranten in Andel op de winkels, met name de supermarkten, uitvoeriger ingegaan.

MEDISCHE VOORZIENINGEN IN ANDEL EN OMGEVING

- De medische voorzieningen bestaan in Andel zelf uit een huisartsenpraktijk en een tandartsenpraktijk.
 - Op de website van de **huisartsenpraktijk** is vermeld dat in verband met de toegenomen drukte in de huisartsenzorg het kan zijn dat patiënten langer moeten wachten aan de telefoon of dat een patiënt niet meer op dezelfde dag terecht kan als het geen (medisch) spoedgeval is.
 - De website van de **tandarts** bevat de melding dat nieuwe patiënten zich nog steeds kunnen aanmelden, dat er wordt gewerkt met een wachtlijst en dat een patiënt, die nog niet in de praktijk is geweest, zo lang mogelijk ingeschreven blijft bij de huidige tandartsenpraktijk.
- **Patiënten** zijn in voorkomend geval aangewezen op de 12 andere huisartsenposten in de gemeente, de Centrale Huisartsenpost Gorinchem, het Beatrixziekenhuis in Gorinchem of het Jeroen Bosch Ziekenhuis in Den Bosch. Voor tandheelkundige behandeling kan op een zevental andere tandartspraktijken in de gemeente een beroep worden gedaan alsmede de genoemde ziekenhuizen in Geldermalsen en Den Bosch. In de gemeentegids 2022-2023 van de gemeente Altena zijn ook andere ziekenhuizen vermeld. Bij niet alle websites van de medische dienstverleners is een 'druktemelding' opgenomen, zoals bij de praktijken in Andel.

3.2 Planvorming en vergunningverlening

In gesprekken werd steevast gevraagd naar inzicht in het verloop van de verschillende procedures. Hiervan wordt een overzicht gegeven met betrekking tot bestemmingsplannen, beleidsregels en de omgevingsvergunning. In bijlage 1 van deze maatschappelijke impactanalyse zijn fragmenten uit de toelichting, de afwijkingsbevoegdheden uit de bestemmingsplannen en de beleidsregel opgenomen.

Bestemmingsplan, omgevingsvergunning en beleidsregel	Status	Datum - periode
Bestemmingsplan Buitengebied	Vaststelling bestemmingsplan	21 juni 2011
Bestemmingsplan Buitengebied - Middenweg ong – 2017	Ontwerpbestemmingsplan ter inzage	16 mei 2019 – 26 juni 2019
Beleidsregel van de gemeenteraad van de gemeente Altena houdende regels omtrent huisvesting arbeidsmigranten (Huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020)	Vaststelling beleidsregel	11 juni 2020
Bestemmingsplan Buitengebied - Middenweg ong – 2017	Vaststelling bestemmingsplan	9 februari 2021
Omgevingsvergunning	Aanvraag omgevingsvergunning	21 april 2021
Beleidsregel van de gemeenteraad van de gemeente Altena houdende regels omtrent huisvesting arbeidsmigranten (Huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020)	Intrekking beleidsregel	13 juli 2021 Per 14 juli 2021
Vorbereidingsbesluit Middenweg Andel	Vaststelling voorbereidingsbesluit	20 september 2021
Buitengebied Andel: partiële herziening Middenweg ong.	Vaststelling bestemmingsplan	20 december 2022
Omgevingsvergunning	Besluit verlening omgevingsvergunning	6 februari 2023
Beleidsregel huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2023	Vaststelling beleidsregel	20 juni 2023 Per 21 juli 2023
Bestemmingsplan 'Buitengebied: fietspad Middenweg Andel-Veen'	Voorontwerpbestemmingsplan ter inzage	24 maart 2023 – 20 april 2023
Bestemmingsplan 'Buitengebied: fietspad Middenweg Andel-Veen'	Ontwerpbestemmingsplan ter inzage	22 december 2023 - 1 februari 2024

3.2.1 Bestemmingsplannen en beleidsregels glastuinbouw en huisvesting arbeidsmigranten

Inwoners en instanties voelden zich overvallen dat een omgevingsvergunning voor grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten werd verleend. Gesteld werd dat hierover informatie ontbrak. In verband hiermee zijn de bestemmingsplannen die opeenvolgend door de gemeente zijn vastgesteld, geanalyseerd. De bestemmingsplannen en beleidsregels zijn te raadplegen via de opgenomen links naar websites.

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBOED – VASTGESTELD 21 JUNI 2011

- Toelichting: [Microsoft Word - 143001 voorblad webuitvoer](#)
- Regels: [Buitengebied Woudrichem: Artikel 3 Agrarisch - 1](#)

Het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woudrichem (2011) bevatte voor de zuidzijde van de Middenweg een doorgroeimogelijkheid voor glastuinbouw (wijzigingsbevoegdheid) inclusief de mogelijkheid voor huisvesting van arbeidsmigranten (afwijkingsbevoegdheid). Paragraaf 6.8 ging in op de mogelijkheid voor tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten. Huisvesting is in de bestemmingsregeling mogelijk gemaakt via een afwijkingsbevoegdheid met een pakket aan voorwaarden (artikellid 3.5.8 van de bestemmingsregels).

BELEIDSREGEL VAN DE GEMEENTERAAD VAN DE GEMEENTE ALTENA HOUDENDE REGELS OMTRENT HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN (HUISVESTING VAN ARBEIDSMIGRANTEN GEMEENTE ALTENA 2020) – VASTGESTELD OP 11 JUNI 2020

- Beleidsregel: [Huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020](#)

De gemeenteraad van Altena heeft op 11 juni 2020 beleidsregels vastgesteld voor de huisvesting van arbeidsmigranten (bijlage 1). Deze beleidsregels zijn op 13 juni 2021 ingetrokken.

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - MIDDENWEG ONG – 2017 – VASTGESTELD 9 FEBRUARI 2021

- Toelichting: [Buitengebied - Middenweg ong - 2017: Toelichting](#)
- Regels: [Buitengebied - Middenweg ong - 2017: Regels](#)

Uitbreiding glastuinbouwbedrijf

Het bestemmingsplan Buitengebied - Middenweg ong – 2017 is door de gemeenteraad op 9 februari 2021 vastgesteld. Hiermee werd specifiek de uitbreiding van het glastuinbouwbedrijf aan de Middenweg 4 in Andel gefaciliteerd. Ter hoogte van Middenweg 14 was de uitbreiding voorzien. In de flexibiliteitsbepalingen in de bestemmingsregels is enerzijds een verruimde mogelijkheid voor huisvesting van arbeidsmigranten opgenomen door minder stringente voorwaarden te stellen en anderzijds is het aantal voorwaarden in die afwijkingsbevoegdheid uitgebreid ten opzichte van de oorspronkelijke afwijkingsbevoegdheid en beleidsregel. De afwijkingsregels voor huisvesting arbeidsmigranten sluiten aan op de in 2020 vastgestelde Beleidsregel Huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020.

Huisvestingsmogelijkheid arbeidsmigranten

Op de tekeningen behorend bij de toelichting van het bestemmingsplan is de toekomstige situatie van de kassen ingetekend, zonder huisvestingsvoorziening voor arbeidsmigranten. In het verkeersonderzoek lijkt te zijn uitgegaan van vervoer van werknemers van en naar de locatie. De Nota zienswijzen vermeldt dat in de planregels de actuele regeling voor Arbeidsmigranten is opgenomen, waardoor artikel 3.3.5 is toegevoegd en artikel 3.5.8 is gewijzigd. De Beleidsregel Arbeidsmigrantenhuisvesting is als bijlage 3 bij de regels van het bestemmingsplan opgenomen.

VOORBEREIDINGSBESLUIT MIDDENWEG ANDEL – VASTGESTELD 20 SEPTEMBER 2021

BUITENGEBIED ANDEL: PARTIËLE HERZIENING MIDDENWEG ONG. – VASTGESTELD 20 DECEMBER 2022

BELEIDSREGEL HUISVESTING VAN ARBEIDSMIGRANTEN GEMEENTE ALTENA 2023 – VASTGESTELD OP 14 JUNI 2021 PER 14 JULI 2023

- Voorbereidingsbesluit
 - [b_NL.IMRO.1959.BuiVB099VbbMiddenw-VG01.pdf](#)
 - [d_NL.IMRO.1959.BuiVB099VbbMiddenw-VG01.pdf](#)
- Bestemmingsplan
 - Toelichting: [Buitengebied Andel: partiële herziening Middenweg ong.: Toelichting](#)
 - Regels: [Buitengebied Andel: partiële herziening Middenweg ong.: Regels](#)
- Beleidsregel
 - [Beleidsregel huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2023 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)

Besluiten

- De gemeenteraad heeft het voorbereidingsbesluit Middenweg Andel op 20 september 2021 vastgesteld en het bestemmingsplan Buitengebied Andel, partiële herziening Middenweg ong. op 20 december 2022.
- Het voorbereidingsbesluit en het bestemmingsplan zijn gericht op het uitsluiten van een huisvestingsmogelijkheid voor arbeidsmigranten ter hoogte van Middenweg 14.
- Een nieuwe beleidsregel is door de gemeenteraad vastgesteld op 13 juni 2023 en gaat per 14 juli 2023 in.

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED: FIETSPAD MIDDENWEG ANDEL-VEEN

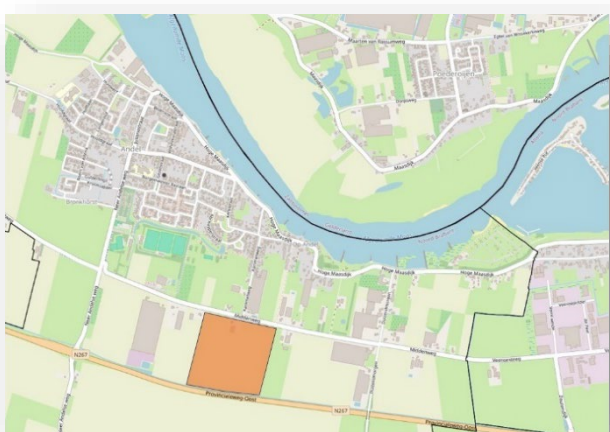
- Toelichting: [t_NL.IMRO.1959.BuiBP121Midwegong-ON01.pdf](#)
- Regels: [Buitengebied: fietspad Middenweg Andel-Veen: Regels](#)

De gemeente heeft het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied: fietspad Middenweg Andel-Veen voor vaststelling door de gemeenteraad ter inzage gelegd van 22 december 2023 tot en met 1 februari 2024. Hiermee wordt de aanleg van het fietspad aan de noordzijde van de Middenweg mogelijk gemaakt.

3.2.2 Locatie en vergunning voor glastuinbouw en huisvesting arbeidsmigranten Middenweg 14 Andel

LOCATIE

Op de kaart en luchtfoto is de locatie voor glastuinbouw en huisvesting voor arbeidsmigranten aangeduid.

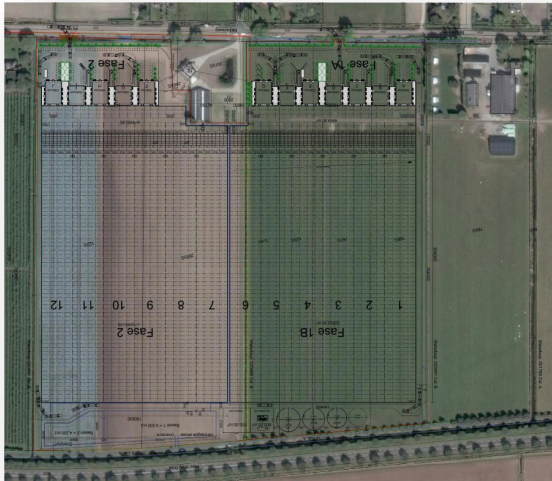

VERGUNNING MIDDENWEG 14 ANDEL

De verleende omgevingsvergunning maakt het onder meer mogelijk een bedrijfsgebouw te bouwen en met toepassing van de afwijkingsbevoegdheid voor het realiseren van huisvesting voor arbeidsmigranten ter plaatse van Middenweg 14 in Andel.

Afbeeldingen

Op de afbeeldingen is de inrichting van de locatie weergegeven evenals een 3D-visualisatie van de appartementengebouwen voor arbeidsmigranten. (BRON: aanvraag vergunning)

Toetsing aan gestelde voorwaarden in het bestemmingsplan (artikel 3.5.8)

- Aan het mogen realiseren van bebouwing ten behoeve van het huisvesten van arbeidsmigranten zijn de voorwaarden gesteld die zijn opgenomen in artikel 3.5.8 (bijlage 1). Het college heeft de aanvraag voor omgevingsvergunning aan die voorwaarden getoetst. Daaruit vloeien voorwaarden voor de vergunning voort.

- Ten aanzien van de duur van het verblijf van arbeidsmigranten is overwogen dat, om in overeenstemming te handelen met de omgevingsvergunning - die ziet op een logiesfunctie -, het aldus van belang is dat de huisvesting van arbeidsmigranten per persoon in ieder geval niet langer duurt dan een aaneengesloten periode van zes maanden. Hiermee wordt voorkomen dat het verblijf een duurzaam karakter krijgt, hetgeen zou wijzen op wonen. Slechts gebruik in de vorm van logies is toegestaan.
- Uit de motivering naar aanleiding van zienswijzen concludeert het college dat er geen aanleiding is om de gevraagde vergunning alsnog te weigeren. Sommige zienswijzen hebben wel aanleiding gegeven om voorschriften toe te voegen of te wijzigen waaronder een koppeling tussen de voorgenomen kassen en de logies en de verplichting tot het bijhouden van een deugdelijke registratie van arbeidsmigranten.
- Geconstateerd is dat de aanvraag voor omgevingsvergunning aan de in het bestemmingsplan gestelde voorwaarden voldoet. In dat kader is voorts gebleken dat het realiseren van dit project niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Verwezen wordt naar de bijgevoegde ruimtelijke onderbouwing, die deel uitmaakt van het besluit tot verlening van vergunning.

Voorwaarden bij vergunning nr. 2021-012496

De vergunning is verleend onder voorwaarden en/of nadere eisen. De eerste 7 voorwaarden hebben betrekking op aspecten die van invloed kunnen zijn op de omgeving. Het volledige overzicht van voorwaarden en nadere eisen is in bijlage 1 opgenomen.

1. In de te realiseren huisvesting voor arbeidsmigranten met een logiesfunctie mogen maximaal 274 arbeidsmigranten worden gehuisvest waarbij minimaal 75% werkzaam is bij een agrarisch bedrijf in de gemeente Altena. De huisvesting moet gecertificeerd zijn volgens Stichting Normering flexwonen (SNF) of daaraan gelijk te stellen.
2. Het landschappelijk inpassingsplan zoals genoemd in de ruimtelijke onderbouwing, dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning te zijn uitgevoerd en in stand te worden gehouden.
3. De bouw van zowel de huisvesting als de kassen dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning gereed te zijn.
4. Ter voorkoming van het ontstaan van een huisvestingslocatie die niet samenhangt met de uitbreiding van de kassen (een ontkoppeling) is het gebruik van de huisvesting ten behoeve van het verblijf van arbeidsmigranten slechts toegestaan (1) als de vergunde kassen in gebruik zijn genomen dan wel (2) het arbeidsmigranten betreft waarvan in redelijkheid gesteld kan worden dat zij op de locatie werkzaam zijn.
5. De huisvesting dient te voldoen aan de beleidsregel opgenomen in Bijlage 3 Beleidsregel Arbeidsmigrantenhuisvesting bij het bestemmingsplan 'Buitengebied - Middenweg ong - 2017' d.d. 9 februari 2021.
6. Er dient een deugdelijke registratie van de gehuisveste arbeidsmigranten te worden aangelegd en bijgehouden waarin dient te worden geregistreerd welke personen gedurende welke termijn woonachtig zijn en bij welk bedrijf zij werkzaam zijn. Bij een (beoogd) verblijf van meer dan 4 maanden moet de arbeidsmigrant zich laten inschrijven in het BRP. Ook moet gehandeld worden conform het als onderdeel van de aanvraag opgestelde communicatieplan waarin de actieve communicatie met omwonenden is geborgd.
7. Huisvesting mag niet eerder plaatsvinden/in gebruik worden genomen dan nadat hierover afspraken zijn vastgelegd in een door de gemeente en de vergunninghouder gesloten prestatieovereenkomst als bedoeld in artikel 3.5.8 van het bestemmingsplan voornoemd onder 5. In de prestatieovereenkomst worden in ieder geval, maar niet uitsluitend, afspraken gemaakt over:
 - het opvolgen van de uitkomsten van de maatschappelijke impactanalyse;
 - verdere bepalingen als opgenomen in 3.5.8 sub d, e en g van het bestemmingsplan;
 - het voorzien in adequate gezondheidszorg;
 - beheer van de locatie;
 - duur van het verblijf van de huisvesting na beëindigen arbeidscontract;
 - voorkomen van overlast en instellen van een meldpunt voor klachten.

3.2.3 Analyse planvorming en vergunningverlening

- In het bestemmingsplan Buitengebied uit 2011 is expliciet aandacht geschonken aan mogelijkheden voor huisvesting van arbeidsmigranten, in hoofdzaak beperkt tot zes maanden. De voorwaarden hiervoor zijn in een afwijkingsbevoegdheid opgenomen (artikellid 3.5.9). Dit plan dateert uit 2011 en is niet maatgevend als informatievoorziening voor inwoners en instanties over de mogelijkheid voor huisvesting van arbeidsmigranten.
- In het bestemmingsplan voor de locatie Middenweg 14, vastgesteld in 2021, is in de plantoelichting volstaan met de vermelding dat enkele flexibiliteitsbepalingen zijn overgenomen.
 - De bestemmingsregeling van het ontwerpbestemmingsplan bevatte de oorspronkelijke afwijkingsbevoegdheid voor huisvesting van tijdelijke werknemers.
 - Bij gewijzigde vaststelling is de set voorwaarden voor huisvesting van arbeidsmigranten ingrijpend aangepast en in overeenstemming met de beleidsregel gebracht. Artikel 2.5.8 is gewijzigd vastgesteld en de beleidsregel is als bijlage 3 aan de regels toegevoegd.
- Het kan zijn dat inwoners en instanties geen beeld hebben gehad bij de ruimte die de bestemmingsregeling in 2021 onder andere voor de huisvesting van arbeidsmigranten bood. De aanvraag voor omgevingsvergunning heeft de huisvestingsmogelijkheid geconcretiseerd.
- Hiermee kan worden verklaard dat inwoners de realisering van grootschalige huisvesting voor arbeidsmigranten aan de Middenweg als een verrassing hebben ervaren en dat zij daaruit de verwachting hebben dat de gemeente een actieve rol gaat vervullen voor de informatievoorziening en verdere planuitwerking.

3.3 Arbeidsmigranten in Andel en in West-Brabant

ONDERZOEK HUISVESTINGSOPGAVE ARBEIDSMIGRANTEN GEMEENTE ALTENA

Aanleiding

De gemeente Altena heeft Companen, in samenwerking met economisch onderzoeksbureau Decisio, gevraagd onderzoek te doen naar de huisvestingsopgave van arbeidsmigranten in de gemeente Altena.

Onderzoeksvragen

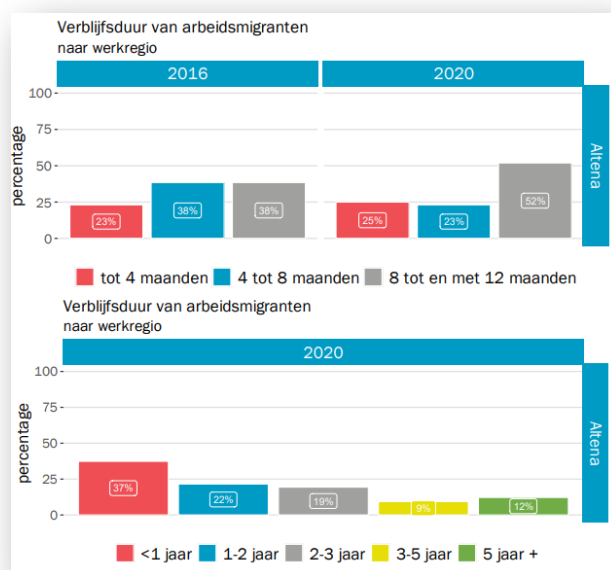
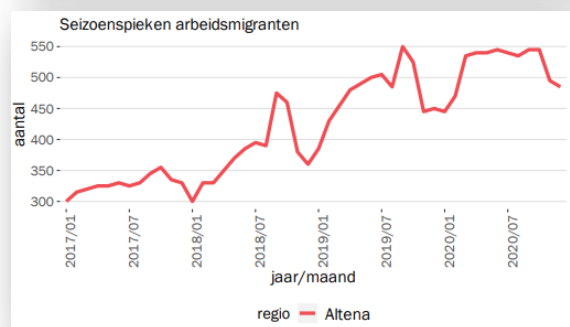
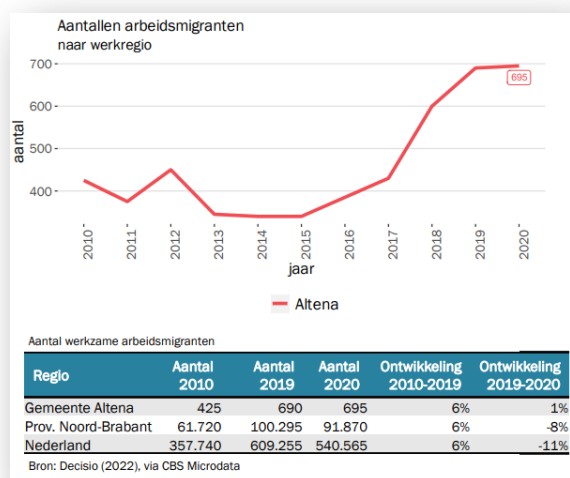
In het onderzoek naar de huisvestingsopgave van arbeidsmigranten in de gemeente Altena stonden de volgende vragen centraal:

- Hoeveel arbeidsmigranten wonen en werken in de gemeente Altena?
- Welke huisvestingsopgave verwachten we voor de toekomst voor arbeidsmigranten in de gemeente Altena?
- Welke aandachtspunten zijn er vanuit dit onderzoek mee te geven voor de invoering van het 'systeem van schaarse rechten'?

Resultaten

- Uit de analyses blijkt dat er in 2020 695 arbeidsmigranten in Altena werken. Dat is waarschijnlijk een ondergrens. Naar schatting wonen er 755 arbeidsmigranten in de gemeente Altena.
- Seizoenspiek van arbeidsmigranten in september. De aanwezigheid van een grote plantarrangementen-producent heeft ook invloed op de piekmomenten: november, feestdagen zoals Moederdag en Pasen.
- Het aandeel arbeidsmigranten dat tot vier maanden verblijft is in Altena kleiner dan een ruimere verblijfsperiode. De meeste arbeidsmigranten in 2020 werkten korter dan een jaar in de gemeente.
- Arbeidsmigranten wonen vooral in Wijk en Aalburg, Veen en Nieuwendijk.
- Het grootste deel van de huisvestingsopgave ligt in tijdelijke woonruimte. De meeste arbeidsmigranten blijven tot maximaal 3 jaar in de gemeente wonen en werken.
 - De opgave in tijdelijke huisvesting ligt op + 245 tot + 365 woonplekken

- Een deel van de arbeidsmigranten vestigt zich permanent. Die opgave landt in een behoefte aan reguliere woningen. Die opgave ligt op + 75 tot + 115 woningen. Dit is voor een deel een plus op de huidige woningbehoefte in de gemeente. Vaak wordt buitenlandse vestiging onderschat in huishoudensprognose.

Aantal BRP-geregistreerde, woonachtige arbeidsmigranten per postcodegebied

Postcodegebied	Behorend bij	Aantal 2010	Aantal 2020
4261	Wijk en Aalburg	25	115
4264	Veen		115
4251	Nieuwendijk	25	90
4281	Andel		50
4273	Hank	10	40

Aanvullende adviezen (selectie van tekstpassages)

- Schaarse rechten
Een eerste aandachtspunt is dat een verdeling van schaarse rechten een goed startpunt is, maar dat er bij het realiseren van woonruimte altijd sprake is van maatwerk.
- Regionale afstemming
Doordat er veel uitwisseling tussen gemeenten plaats vindt (bijvoorbeeld met Waalwijk en Gorinchem), is het aan te raden om beleid op elkaar af te stemmen. Als er grote verschillen bestaan qua aanpak, bestaat het risico op waterbeddecten.
- Locatie-eisen opstellen
Door de locatie-eisen helder vast te leggen, weten initiatiefnemers waar zij aan toe zijn. In combinatie met het stelsel van schaarse rechten wordt dan voor ontwikkelende partijen direct helder waar hoeveel huisvesting kan komen.
- Beter benutten bestaande huisvesting
De maximale capaciteit van huisvesting is hoger dan het aantal wonende arbeidsmigranten. Dat is voor een deel te verklaren door piekmomenten of doordat is voorgeschreven dat huisvesting alleen voor werknemers van het bedrijf dat de huisvesting exploiteert mag worden ingezet.
- Mogelijkheden voor mengen van doelgroepen
Huisvesting voor arbeidsmigranten kan ook voor andere doelgroepen worden ingezet. Randvoorwaarde hierbij is dat huisvesting van hoge kwaliteit is.

AFSPRAKENKADER ARBEIDSMIGRANTEN REGIO WEST-BRABANT

Toelichting

- Regio West-Brabant² wil dat de regio een goede naam krijgt en voor arbeidsmigranten een aantrekkelijke, veilige - tijdelijke of permanente- vestigingsplaats is. En dat de welvaart - in brede zin - van arbeidsmigranten én van de West-Brabanders verbeterd wordt.
- Als instrument om als overheden samen en met partners verbeteringen te realiseren kiest Regio West-Brabant voor een regionaal afsprakenkader. Dit afsprakenkader kwam tot stand dankzij inbreng vanuit verschillende gemeenten, de provincie Noord-Brabant en Regio West-Brabant. Een vertegenwoordiging van werkgevers, uitzendbureaus, huisvesters, werknemers en andere betrokken partijen (waaronder VNG) heeft meegelezen.
- Wat willen we bereiken?
 - dat iedere overheidspartij zich verantwoordelijk voelt voor het verbeteren van de woon- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten;
 - dat iedere partij ook concreet aan de slag gaat;
 - dat we dat in afstemming met elkaar en zo efficiënt mogelijk doen.
- De website van Regio West-Brabant bevat meer informatie:
[RWB | Onderwerp: Arbeidsmigranten in West-Brabant](#)
[RWB | Publicaties: Afsprakenkader Arbeidsmigranten Regio West-Brabant](#)

Afsprakenkader arbeidsmigranten regio West-Brabant

- Met dit afsprakenkader spreken provincie en gemeenten gezamenlijk uit welke verantwoordelijkheid wordt genomen ten aanzien van arbeidsmigratie in de regio West-Brabant, welke randvoorwaarden worden gesteld en op welke wijze gezamenlijk wordt opgetrokken met de partners, zoals werkgevers.
- De afspraken hebben betrekking op de volgende onderwerpen
 - Huisvesting 1. Opgave, 2. Kwaliteit, 3. Locatie, 4. Beheer, 5. Omgeving
 - Economie/arbeidsmarkt: 6. Vestiging bedrijven, 7. (Vervoer naar/van) Werkplek, 8. Scholing, 9. Publiekscampagne
 - Welzijn en gezondheid 10. Positie arbeidsmigrant, 11. Registratie, 12. . Verantwoordelijkheid bedrijven, huisvesters en uitzendbureaus, 13. Keurmerk, 14. Medische zorg, 15. Integratie en informatie, 16. Uitbuiting
 - Monitoring 17. Voortgangsrapportage, 19. Kennisdelen
- Het volledige Afsprakenkader Arbeidsmigranten Regio West-Brabant is in te zien en te downloaden via:
[Afsprakenkader Arbeidsmigranten West-Brabant.pdf \(ctfassets.net\)](#)

ANALYSE ARBEIDSMIGRANTEN IN ANDEL EN AFSPRAKENKADER ARBEIDSMIGRANTEN WEST-BRABANT

- Bij inwoners en instanties is het aantal arbeidsmigranten onbekend. De schattingen lopen uiteen. Kennelijk wordt het verblijf van arbeidsmigranten nauwelijks opgemerkt. Een verklaring kan zijn dat verblijf van de arbeidsmigranten in Andel goed verloopt, op een enkele uitzondering na. Tijdens gesprekken is vaak gevraagd of bekend is hoeveel arbeidsmigranten in Andel verblijven.
- De indruk is ontstaan dat er minstens 50 woningen voor huisvesting van arbeidsmigranten in gebruik zijn. Het aantal arbeidsmigranten zal tussen de vier en tien arbeidsmigranten per woning liggen. De veronderstelling is dan ook dat het onderzoek van Companen/Decisio een onderschatting van het aantal arbeidsmigranten bevat.
- De gemeente Altena is vertegenwoordigd in het samenwerkingsverband Regio West-Brabant. Altena werkt dus samen met provincie en gemeenten aan een regionale aanpak van het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten.
- Bij de meeste inwoners en instanties is de regionale aanpak onbekend. De gemeentelijke website bevat hierover ook geen informatie. Het regionale afsprakenkader kan als basis dienen gecombineerd met actuele informatie over de uitwerking van het afsprakenkader.

² Subregio wonen Breda en omgeving: gemeenten Alphen-Chaam, Altena, Baarle-Nassau, Breda, Etten-Leur, Drimmelen, Geertruidenberg, Oosterhout en Zundert. Subregio wonen West-Brabant-West: Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen en Woensdrecht.

- Essentieel is dat er een gezamenlijke strategie tussen gemeenten, bijvoorbeeld in het Land van Altena, met het bedrijfsleven wordt ontwikkeld. Dan kan winst worden behaald in het afstemmen van het aantal te huisvesten arbeidsmigranten op de verschillende piekperiodes over het jaar bij de verschillende bedrijven.
- Zeker zo belangrijk is dat onderzoeken met betrekking tot arbeidsmigranten en over de regionale inzet wordt gecommuniceerd. Dit geeft invulling aan een behoefte die bij de inwoners en instanties in Andel leeft.

3.4 Weging effecten huisvesting arbeidsmigranten in Andel

WEGING VAN EFFECTEN

De weging van enkele specifieke effecten van huisvesting van arbeidsmigranten op de samenleving van Andel is in deze paragraaf uitgewerkt voor:

- de veronderstelde effecten voor winkels en met name supermarkten; hiervoor is een afzonderlijke marktverkenning uitgevoerd.
- de parkeerbehoefte; het beoogde aantal parkeerplaatsen is vergeleken met de resultaten van de berekeningen die voor de locaties elders in het land.
- een aanzet voor een protocol gericht op het passend functioneren van de huisvestingslocatie.
- de mogelijkheden voor gezondheidszorg voor arbeidsmigranten.
- de inzet van overheden gericht op verbetering van de positie van arbeidsmigranten.

De uitwerking voor de drie specifiek genoemde aspecten is hierna opgenomen. De weging van andere effecten is waar nodig in de hoofdstukken 4 tot en met 7 onder de conclusies en aanbevelingen opgenomen, als aanloop/introductie van de afzonderlijke, concrete aanbevelingen.

3.4.1 Effecten huisvesting arbeidsmigranten op winkels voor dagelijkse goederen en met name op supermarkten

De vrees bestaat dat de toevoeging van 274 arbeidsmigranten aan de kern Andel met 2.700 inwoners, knelpunten in supermarkten tot gevolg zal hebben, met name in de kern Andel. Daarbij wordt gedacht aan te grote drukte en overlast.

GESPREKKEN MET ONDERNEMERS VAN SUPERMARKTEN

De ondernemers van supermarkten hebben aangegeven dat zij geen knelpunten verwachten van 274 arbeidsmigranten in Andel. De spreiding over dagen en tijdsperiodes, de zeer beperkte toename ten opzichte van de inwoneraantallen van de kernen en de ervaring met bezoekende arbeidsmigranten zorgen voor vertrouwen op een goed verloop. Waar nodig worden aanvullende maatregelen getroffen, zoals extra inzet van personeel. Te grote drukte en eventuele overlast kunnen worden opgevangen, zo blijkt ook uit de praktijk met een substantieel groter aantal arbeidsmigranten in de regio dan 274 arbeidsmigranten.

BENCHMARKANALYSE KERNEN ANDEL, VEEN EN WIJK EN AALBURG

De kernen Andel, Veen en Wijk en Aalburg liggen in de gemeente Altena. Rho Adviseurs heeft voor deze kernen een benchmark opgesteld voor het bestaande winkelaanbod in deze kernen. Een benchmark omvat een vergelijking van het huidige winkelaanbod in een kern met kernen het gemiddelde winkelaanbod in kernen van vergelijkbare omvang in Nederland. Daaruit kan worden afgeleid of sprake is van een beperkter of ruimer aanwezig winkelaanbod en de ruimte voor toevoeging van 274 arbeidsmigranten aan het winkelend publiek.

- Op basis van de benchmark wordt geconcludeerd dat in Andel een beperkt kleiner winkelvloeroppervlak aanwezig is en in Veen een substantieel groter winkelvloeroppervlak; in Wijk en Aalburg is het winkelvloeroppervlak in evenwicht ten opzichte van kernen met een vergelijkbare omvang.
- De afgelopen jaren zijn supermarkten van kleur verschoten, is de inrichting veranderd en is toegewerkt naar verdere schaalvergroting. Duidelijk is dat ondernemers hun supermarkten up to date houden en inspelen op actuele en toekomstige ontwikkelingen.

- Arbeidsmigranten bezoeken overwegend supermarkten met een gunstig prijsniveau en van een bepaalde omvang/productenaanbod. Het is aannemelijk dat arbeidsmigranten meer zijn georiënteerd op de supermarkten in Veen en Wijk en Aalburg en niet direct op de supermarkt in Andel.
- Uit de analyses blijkt dat met name de supermarkt in Veen duidelijk een bovenlokale functie vervult evenals een supermarkt in Wijk en Aalburg. Daar zal het naar verwachting met name drukker worden, in zeer beperkte mate. Dit zal niet merkbaar zijn als het aantal arbeidsmigranten van 274 wordt vergeleken met het totaal aantal inwoners van Andel, Veen en Wijk en Aalburg (2% van circa 12.500 inwoners), de verspreiding over vier supermarkten en verspreiding op dagen en in tijdsperiodes op een dag.
- De marktruimte die door huisvesting van 274 arbeidsmigranten ontstaat is nihil en zit in de marge gelet op de oppervlakte van de aanwezige supermarkten: 2% tot 3% van de aanwezige oppervlakte van supermarkten. Het gaat om een aandeel dat in de supermarkten niet merkbaar is.

BENCHMARKS MIDDENMEER, HONSELERSDIJK, PUTTE EN RILLAND

Op vergelijkbare wijze als voor de drie kernen Andel, Veen en Wijk en Aalburg is voor de kernen Middenmeer, Honselersdijk, Putte en Rilland een benchmark opgesteld.

- In de kernen Middenmeer, Honselersdijk en Rilland is een substantieel kleinere omvang van winkelaanbod voor levensmiddelen aanwezig. Putte is goed voorzien van supermarkten (2 supermarkten, 2.600 m² bvo).
- Het onderaanbod in de kernen Middenmeer, Honselersdijk en Rilland kan worden verklaard door de ligging van de kernen nabij andere kernen, die aanmerkelijk groter zijn en een relevant groter winkelaanbod hebben: Medemblik, Naaldwijk en Krabbendijke.
- In de omliggende kernen Medemblik, Naaldwijk en Krabbendijke zijn winkelformules (grotere winkel, gunstiger prijs-segment) te vinden die frequenter door arbeidsmigranten worden bezocht dan de kleinschaligere, hoger geprijsde supermarkten.
- Uitzondering op het voorgaande lijkt de Dekamarkt in Middenmeer (relatief groot, gunstige prijsstelling) te zijn, maar Medemblik is op eenzelfde afstand gelegen en aantrekkelijker door een groter aantal supermarkten, waaronder een Poolse supermarkt. In Honselersdijk is een Poolse supermarkten gevestigd; in Naaldwijk drie Poolse supermarkten.

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

- Op basis van het voorgaande wordt verwacht dat huisvesting van 274 arbeidsmigranten in Andel niet tot problemen in supermarkten zal leiden.
- Ondernemers in de kernen Andel, Veen en Wijk en Aalburg kunnen waar nodig reageren op grotere drukte.
- Afspraken met arbeidsmigranten over verspreid supermarktbezoek zijn in de praktijk werkbaar gebleken.
- De praktijk wijst uit dat ondernemers hun winkelaanbod aanpassen als daartoe aanleiding bestaat. Zie de vernieuwingen gedurende de afgelopen jaren. Ook de komende jaren zullen ondernemers zorgen voor toekomstbestendige supermarkten in omvang en bedrijfsvoering.
- De marktruimte die door huisvesting van 274 arbeidsmigranten ontstaat is nihil en zit in de marge gelet op de oppervlakte van de aanwezige supermarkten: 2% tot 3% van de aanwezige oppervlakte van supermarkten. Ten opzichte van het inwoneraantal in de drie kernen Andel, Veen en Wijk en Aalburg is het aandeel van 274 arbeidsmigranten zo beperkt (2%) dat die toevoeging in de supermarkten niet merkbaar is.
- **Aanbevolen** wordt een klankbordgroep (zie hoofdstuk 4) in stellen met onder meer als taak de drukte en veronderstelde overlast te monitoren.

3.4.2 Effecten op de omgeving gelet op de beoogde parkeerruimte

Tijdens gesprekken met inwoners kwamen twijfels naar voren of er voldoende parkeergelegenheid wordt gerealiseerd. Gevreesd wordt dat bij een tekort aan parkeerplaatsen, het parkeerterrein bij het zwembad door arbeidsmigranten zal worden gebruikt. Om hierin inzicht te krijgen is een vergelijking gemaakt tussen de parkeerbalans bij de aanvraag voor omgevingsvergunning voor Middenweg 4 en 14 en de parkeerbalans bij de locaties elders in het land.

PARKEERBEHOEFTE MIDDENWEG 4 EN 14 IN ANDEL

Voor de parkeerbehoefte is in de ruimtelijke onderbouwing bij de aanvraag voor de omgevingsvergunning voor Middenweg 4 en 14 de volgende berekening opgenomen.

• Aantal arbeidsmigranten Middenweg 4 en 14	309	arbeidsmigranten
• Aantal personeelsleden Middenweg 4 en 14	40	personeelsleden
• Totaal aantal personen	349	personen
• Parkeernorm	0,5	ppl/persoon
• Benodigd aantal parkeerplaatsen	175	parkeerplaatsen
• Aantal beschikbare parkeerplaatsen Middenweg 4	35	parkeerplaatsen ¹⁾
• Aantal nieuwe parkeerplaatsen Middenweg 14	155	parkeerplaatsen
• Overaanbod	15	parkeerplaatsen

¹⁾ Exclusief twee bezoekersplaatsen

Uitgegaan is van een parkeernorm van 0,5 parkeerplaats per arbeidsmigrant. In de nabijheid van de locaties kan ter plaatse van het perceel Middenweg 10 aanvullende parkeergelegenheid worden gerealiseerd.

PARKEERBEHOEFTE LOCATIES ELDERS IN HET LAND EN ANDEL

De berekening van de parkeerbalans en daarmee de parkeernorm van 0,5 parkeerplaats per arbeidsmigrant voor de Middenweg is vergeleken met de berekeningen die zijn uitgevoerd voor locaties elders in het land. Gegevens zijn ontleend aan bestemmingsplannen en specifieke publicaties over de plannen ter plaatse van de locaties die op websites zijn te vinden.

	Berekening voor locaties elders in het land en in Andel			Berekening voor Andel volgens normeringen voor locaties elders in het land		
Locaties	Aantal arbeidsmigranten	Parkeernorm	Aantal parkeerplaatsen	Aantal arbeidsmigranten	Parkeernorm	Aantal parkeerplaatsen
Middenmeer	360	0,3	113	274	0,3	86
Honselersdijk	318	0,3	95	274	0,3	82
Putte ¹⁾	460	0,1	46	274	0,1	27
Rilland ²⁾	300	0,5	150	274	0,5	137
Andel	274	0,5	137			

¹⁾ Op basis van omrekening van 0,2 parkeerplaats per unit

²⁾ Volgens actuele parkeernormen gemeente Reimerswaal

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- De gehanteerde parkeernorm voor Middenweg 4 en 14 is ten opzichte van Putte veel scherper, scherper dan in Middenmeer en Honselersdijk en overeenkomstig met de actuele parkeernorm in Rilland. Uit gesprekken met gemeenten en initiatiefnemers blijkt dat het parkeren in de praktijk geen enkel probleem oplevert. In de praktijk is eerder sprake van een overaanbod.
- Ter plaatse van Middenweg 4 en 14 worden in totaal 175 parkeerplaatsen voorzien, waarvan 20 parkeerplaatsen voor personeelsleden. Voor het parkeren door arbeidsmigranten zijn 155 parkeerplaatsen beschikbaar. Dit is ruim voldoende voor de behoefte van 137 parkeerplaatsen. Er is geen aanleiding te veronderstellen dat het parkeerterrein bij het zwembad door arbeidsmigranten zal worden gebruikt.
- Het aantal parkeerplaatsen is vastgelegd in de omgevingsvergunning.
- **Aanbevolen** wordt de praktijk van het parkeren te laten monitoren door de klankbordgroep (zie hoofdstuk 4).

3.4.3 Protocol

Tijdens gesprekken met initiatiefnemers elders kwam naar voren dat vaak gebruik wordt gemaakt van een protocol. Een protocol kan als leidraad worden gebruikt om een huisvestingslocatie zo goed mogelijk te laten functioneren en inzicht aan de omgeving te geven hoe wordt omgegaan met incidenten. In de gesprekken met de bewoners en instanties in Andel is groot belang gehecht aan de beschikbaarheid van een protocol.

COMMUNICATIEPLAN EN VOORWAARDEN BIJ OMGEVINGSVERGUNNING

De initiatiefnemer heeft het communicatieplan 'Huisvesting arbeidsmigranten Middenweg 14 te Andel' opgesteld. Dit communicatieplan maakt deel uit van de aanvraag voor de omgevingsvergunning. Hierin staan voorstellen voor het goed laten functioneren van de huisvestingslocatie aan Middenweg 14. Het uitvoeren van het communicatieplan is als een voorwaarde voor de omgevingsvergunning opgenomen.

BELANG VAN EEN PROTOCOL

Uit de gesprekken blijkt dat een doordacht protocol een belangrijke waarborg is voor het goed functioneren van de huisvestingslocatie. De praktijk op locaties elders in het land wijzen uit dat een protocol een belangrijke voorwaarde voor draagvlak is, dat daarmee onrust kan worden weggenomen, goed kan werken en daarmee een passend functioneren van de huisvestingslocatie kan worden gewaarborgd.

DIRECT EN ADEQUAAT HANDELEN BIJ INCIDENTEN

Uit publicaties over enkele locaties blijkt dat er weliswaar incidenten voorkomen, het aantal is beperkt. Essentieel is dat direct en adequaat wordt opgetreden volgens een protocol. Daarin heeft iedere partij een eigen verantwoordelijkheid, waarbij de initiatiefnemer de eerstverantwoordelijke is en door inwoners en instanties actieve ondersteuning door de gemeente wordt verwacht. Initiatiefnemer en arbeidsmigrant zetten zich in geval van verwijdering van de huisvestingslocatie in op het voorkomen van opname op een SMO-locatie.

AANZET VOOR EEN PROTOCOL

Op basis van gesprekken aangevuld met informatie en voorbeelden die betrekking hebben op locaties elders in het land is een aanzet voor een protocol samengesteld. Het protocol is gerubriceerd aan de hand van:

- Verantwoordelijkheden
- Organisatie, klachten/suggesties, klankbordgroep, communicatie en monitoring
- Huisregels

De aanzet voor het protocol is gericht op het goed functioneren van de huisvestingslocatie voor iedereen, het waarborgen van een hoogwaardige, prettige en veilige verblijfsomgeving voor arbeidsmigranten waarmee overlast kan worden voorkomen. Voor ieder wordt duidelijkheid geboden hoe te handelen in geval van calamiteiten. De aanzet voor het protocol is opgenomen als bijlage 4 van deze maatschappelijke impactanalyse.

3.4.4 Medische voorzieningen

MEDISCHE DIENSTVERLENING

In Andel wordt vaak bezorgdheid geuit over de beperkte capaciteit van medische voorzieningen. De vrees bestaat dat naast de reeds beperkte capaciteit, de huisartsenpraktijken en tandartspraktijken overvol raken door het toevoegen van huisvestingsmogelijkheden voor arbeidsmigranten. Daarnaast worden er bij arbeidsmigranten vaak drempels ervaren zoals terughoudendheid om zich ziek te melden, beperkte toegang tot informatie, afstanden tot huisartsenpraktijken, discriminatie,

taalbarrières en de onbekendheid met het Nederlandse zorgsysteem, die in samenhang de kern van de uitdagingen vormen. Dit blijkt ook uit onder andere uit onderzoeken van [Pharos](#). Hiervoor zijn verschillende infographics beschikbaar.³

PROGRAMMA GEZONDHEID & MIGRANTEN

Mensen met een migratieachtergrond hebben dezelfde rechten op een goede gezondheid als ieder ander. Toch is een goede gezondheid voor deze groep in de praktijk nog niet altijd haalbaar. Het programma Migranten en Gezondheid is gericht op een betere gezondheid voor migranten door:

- inzet voor een zorgsysteem dat toegankelijk is voor alle zorggebruikers;
- ondersteuning voor overheden en andere organisaties om in hun beleid en werkwijze aandacht te besteden aan de gezondheid van migranten die nieuw zijn in Nederland;
- zorgorganisaties en zorgverleners te ondersteunen bij het geven van persoonsgerichte, cultuursensitieve zorg. Dat doen we bijvoorbeeld door ze te trainen op het gebied van cultuursensitief werken en kennis te bieden over inclusief beleid;
- te helpen bij het voorkomen van gezondheidsproblemen bij mensen met een migratieachtergrond.

Onderdelen van het programma vormen ook het tegengaan van discriminatie, een betere gezondheid en integratie, bescherming arbeidsmigranten. Voor het programma Gezondheid & Migranten werkt Pharos samenwerkingspartners.⁴

ZORGCONVENANT⁵

Ministers Karien van Gennip (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) en Ernst Kuipers (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) hebben met Zorgverzekeraars Nederland een zorgconvenant afgesloten om samen met werkgevers en zorgverleners de toegang voor arbeidsmigranten tot zorg te verbeteren.

DIGITALE MEDISCHE DIENSTVERLENING

Om de eventuele knelpunten in de medische zorgverlening te kunnen ondervangen wordt de zorg op enkele huisvestingslocaties elders in het land geregeld door middel van '[Arene](#)' of Fonkelzorg, dit zijn vormen van digitale zorgverlening die effectief knelpunten kunnen voorkomen.

[Arene](#)⁶

"[Arene](#) maakt gebruik van een digitaal platform dat huisartsenzorg in heel Nederland toegankelijk maakt voor arbeidsmigranten. Uitzendbureaus verstrekken, met instemming van de migranten, persoonsgegevens aan [Arene](#), die vervolgens de migranten inschrijft als patiënt. Het bijhouden van een digitaal dossier voor elke ingeschreven arbeidsmigrant, toegankelijk via een gebruiksvriendelijke app met gedetailleerde medische gegevens, vormt de basis van deze moderne zorgbenadering.

- [Arene](#) maakt telefonische consulten mogelijk, waardoor de digitale huisarts in veel gevallen de zorgvraag kan afhandelen. Dit resulteert in slechts 20% van de patiënten die fysiek een huisarts moeten bezoeken.
- [Arene](#) biedt voor arbeidsmigranten de speciale app, die in verschillende talen beschikbaar is.
- Fysieke onderzoeken worden op efficiënte wijze doorverwezen naar netwerkpraktijken in de nabijheid van de migrant, waarmee [Arene](#) afspraken heeft gemaakt.
- Een significant voordeel van [Arene](#) voor arbeidsmigranten is de continuïteit van zorg, zelfs bij verhuizingen. In plaats van van huisarts te veranderen, kunnen arbeidsmigranten blijven profiteren. Hierdoor wordt niet alleen de drempel tot het zoeken van zorg verlaagd, maar wordt ook een stabiele zorgomgeving geboden.

Voor [Arene](#) zit de winst van het online werken niet alleen in efficiëntie, maar ook in het feit dat lokale huisartsen nu patiënten doorverwezen krijgen met toegang tot medische dossiers. Deze naadloze samenwerking met lokale zorgprofessionals en het vermogen van [Arene](#) om 80% van de zorgvragen online af te handelen, biedt aanzienlijke verlichting voor lokale

³ [Programma Gezondheid & Migranten \(pharos.nl\)](#); [wegwijzer-zorg-welzijn-eu-arbeidsmigranten.pdf \(vng.nl\)](#); [Infographic toegang gezondheidszorg arbeidsmigranten \(in 12 talen\) - artra.nl](#); [Infographic eerstelijnszorg 10 NL.pdf](#); [Arbeidsmigranten - Huisarts-Migrant.nl](#)

⁴ GGD Nederland, GGZ Nederland, JGZ, Arq, Indigo, Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV), Landelijke Huisartsenvereniging (LHV), Trimbos, Rutgers, Movisie, Sense, UAF, KIS, Veilig Thuis, VluchtelingenWerk Nederland, Defence for Children, Dokters van de Wereld, Johannes Wier Stichting, NIDOS, COA, Landelijk Platform Terugkeer, DT&V, IOM, VNG, Divosa, welzijnsorganisaties, wijkteams, sleutelpersonen, taalcoaches en – consultants, gemeentelijke casemanagers (werk, participatie en inkomen), woningcorporaties, universiteiten en kenniscentra.

⁵ [Toegang tot de gezondheidszorg voor arbeidsmigranten | Convenant | Rijksoverheid.nl](#)

⁶ [Arene maakt huisartsenzorg toegankelijk voor arbeidsmigranten | VNG](#); [Home \(arene.nl\)](#)

huisartsen. Bovendien hebben de huisartsen van Arene bewezen expertise met anderstalige en diverse patiënten, waardoor de zorgaanpak beter aansluit bij de behoeften van deze specifieke groep arbeidsmigranten.

Fonkelzorg⁷

Het Fonkelzorg-concept is een andere innovatieve benadering die op Arene lijkt en specifiek gericht is op het bieden van huisartsenzorg aan arbeidsmigranten in de regio Noordoost Brabant. Met 20.000 arbeidsmigranten in deze regio (Noord-Brabant) is de inschrijving bij huisartsenpraktijken een uitdaging geworden.

- Fonkelzorg en MediPrepare hebben in het afgelopen jaar samengewerkt om een zorgproces op te zetten dat specifiek is afgestemd op de behoeften van arbeidsmigranten. Fonkelzorg beheert al meerdere huisartspraktijken in de regio Noordoost Brabant en overweegt uitbreiding, mogelijk geïntegreerd in huisvestingslocaties dicht bij arbeidsmigranten. Hierdoor is er altijd een locatie in de buurt wanneer een patiënt gezien moet worden.
- De toegang tot de zorg wordt hier zo eenvoudig mogelijk gemaakt voor arbeidsmigranten. Inschrijving bij de huisartspraktijk gebeurt bij aankomst in Nederland, als onderdeel van het onboardingproces van de werkgever. Meertalige vragenlijsten worden aangeboden om een medisch basisdossier voor artsen beschikbaar te hebben, waardoor taalbarrières worden verminderd. Informatie over de Nederlandse (huisartsen)zorg wordt verstrekt aan de migrant, en er is één telefoonnummer voor het medisch contactcentrum in de gehele regio, waar de migrant in zijn of haar eigen taal wordt aangesproken. Bovendien worden doktersassistenten in dienst genomen die de taal spreken van de arbeidsmigrant.

Fonkelzorg is op 1 september 2022 een pilot gestart om de toegang tot huisartsenzorg voor arbeidsmigranten verder te verbeteren. Deze pilot is gericht op het afstemmen van zorg op de praktische wensen en behoeften van arbeidsmigranten en het integreren van het proces met werkgevers.

Digitale medische dienstverlening

Hiervoor zijn enkele opties genoemd van digitale medische dienstverlening. Deze voorzieningen zijn in het kader van deze opdracht niet gecheckt ten aanzien van de praktische bruikbaarheid. De aanbevolen klankbordgroep kan dit indien gewenst op zich nemen. Duidelijk is dat de zorgen die in Andel zijn geuit over de te beperkte capaciteit en bereikbaarheid van medische dienstverlening, elders zijn onderkend. Vervolgens heeft dit geresulteerd in het ontwikkelen van aanvullende medische dienstverlening voor arbeidsmigranten op landelijk niveau en in regionaal verband. De initiatiefnemer kan dit verder verkennen en uitwerken.

3.4.5 Positie arbeidsmigranten

Tijdens gesprekken met inwoners is met regelmaat aandacht gevraagd voor de positie van arbeidsmigranten.

VERBETEREN POSITIE VAN ARBEIDSMIGRANTEN

De overheid neemt verschillende maatregelen om de werk- en leefomstandigheden en de rechtspositie van arbeidsmigranten in Nederland te verbeteren.⁸ De Rijksoverheid is bezig met het uitvoeren van diverse aanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten.^{9 10} Ingezet wordt op:

- Digitale informatie in eigen taal over rechten en plichten in Nederland.
- Betere registratie arbeidsmigranten
- Meer en betere huisvesting
- Arbeidsmigranten altijd verzekerd voor noodzakelijke medische kosten
- Verplichte eisen aan uitzendbureaus
- Investerings in handhaving en toezicht

⁷ [Fonkelzorg - Open voor inschrijvingen](#)

⁸ [Verbeteren positie arbeidsmigranten | Buitenlandse werknemers | Rijksoverheid.nl](#)

⁹ [Update verbetering positie arbeidsmigranten 6 juli 2021 \(overheid.nl\)](#)

¹⁰ [Drie jaar na Roemer: Jaarrapportage arbeidsmigranten 2023 \(overheid.nl\)](#)

BESCHERMING KWETSBARE ARBEIDSMIGRANTEN, EEN BARRIÈREMODEL

De VNG ¹¹ heeft de publicatie 'Bescherming kwetsbare arbeidsmigranten, een barrièremodel' uitgebracht. Het doel van het document is kwetsbare arbeidsmigranten beter te beschermen tegen onwenselijke situaties, frequente regelovertreders en malafide partijen. Voor gemeenten worden de mogelijkheden genoemd voor het opwerpen van barrières tegen misstanden op het gebied van basisbarrières, werving en entree, huisvesting, registratie, arbeid, verblijf in Nederland en terugkeer naar land van herkomst. Het is een lezenswaardig document. Hierin wordt de belangrijke verantwoordelijkheid die de gemeente draagt in het beschermen van kwetsbare arbeidsmigranten toegelicht en het belang van regionale samenwerking benadrukt.

REGISTRATIE

De laatste jaren wordt ingezet op versterking van die positie door de registratie te verbeteren.¹²

- Arbeidsmigranten die kortdurend naar Nederland komen, melden zich in de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI). Hier krijgen zij een Burgerservicenummer (BNS) om in Nederland te kunnen werken en salaris te ontvangen.
- De arbeidsmigrant die langer dan vier maanden in Nederland komt werken, schrijft zich in in de Basisregistratie Personen (BRP, voorheen: GBA).
- Met de BRP-registratie wordt de arbeidsmigrant ingezetene van Nederland. Als de arbeidsmigrant zich registreert, heeft dat voordelen: hij komt dan bijvoorbeeld in aanmerking voor bijstand en toeslagen of krijgt bepaalde verzekeringen bij ontslag. Ook kan hij mede hierdoor een auto kopen en zich inschrijven als woningzoekende.
- Registratie in de BRP is de verantwoordelijkheid van de arbeidsmigrant zelf. Een toepasselijke cao (zoals de ABU uitzend-cao) kan de werkgever of inlener verplichten de arbeidsmigrant hierover te informeren. Ook wil de overheid werkgevers op dit vlak meer verplichtingen gaan opleggen.

¹¹ [Bescherming kwetsbare arbeidsmigranten.pdf \(vng.nl\)](#); [Werken en wonen in Nederland | Work in NL](#); [Home - MYinfoNL](#)

¹² [Arbeidsmigranten en de registratie in de BRP | ABAB Legal](#)

4. ONBEKENDHEID, EFFECTEN EN INCIDENTEN

4.1 Weergave gesprekken met inwoners en instanties Andel

ONBEKENDHEID CONCRETE PLANNEN EN MAATREGELEN - INFORMATIEVOORZIENING

- Het proces rondom de verlening van omgevingsvergunning wordt door velen als gebrekkig ervaren en kritisch beoordeeld. De algemene beleving is dat de informatievoorziening beperkt, onvolledig en gefragmenteerd werd verstrekt en ontvangen. Het proces kenmerkte zich door een gespannen sfeer. En dit is bepalend geweest voor het verloop van het proces en de beleving van de inwoners en instanties.
- Over de ontwikkeling was geen daadwerkelijk gesprek mogelijk, werden vooral standpunten uitgewisseld, bestond over en weer geen of te beperkt begrip voor zorgen enerzijds en goede bedoelingen anderzijds. De beleving is dat vanuit de initiatiefnemer een open houding ontbrak, terwijl daar nadrukkelijk behoefte aan bestond. Dit is de ervaring van inwoners, ongeacht de locatie waar zij wonen.
- De omgeving is merendeels individueel geïnformeerd, met het accent op of uitsluitend over het nieuwe kassencomplex. Niet altijd is melding gemaakt van huisvesting van arbeidsmigranten en de beoogde omvang. De bekendheid met de concrete plannen hiervoor ontbrak of was beperkt en gefragmenteerd. Toegezegd is dat een buurtonderzoek voor de plannen zou worden gehouden. Dat is niet gebeurd.
- De omgeving staat machteloos tegenover een initiatiefnemer die door de gemeente wordt gesteund. De gemeente heeft goede juristen, de initiatiefnemer heeft een heel goed team. Dus het blijft ongelijkwaardig voor de inwoners.
- De initiatiefnemer zou vaker met instanties, verenigingen etc. kunnen overleggen, zoals het ook met andere projecten verloopt.
- Onvrede is ontstaan door de opstelling van de initiatiefnemer en de gemeente. Beiden leken niet benaderbaar. Inwoners geven aan dat de gemeente ook een fout heeft gemaakt en dat probeert te verbeteren, maar de gemeente loopt achter de feiten aan. Er wordt een andere, actievere opstelling van de gemeente verwacht.
- Het gevoel bestaat dat de initiatiefnemer en de gemeente een deal hebben gesloten. Er zijn fouten gemaakt. Inwoners vermoeden dat dit afgesproken werk is. Nu moet met een maatschappelijke impactanalyse een en ander worden gladgestreken. Twijfels zijn er of dit oprecht gebeurt.
- Het lijkt wel alsof de initiatiefnemer alles mag. Vraagtekens worden gezet bij de ruimte die de gemeente heeft in verband met de warmtevoorziening van het zwembad. Daarnaast worden plannen gemaakt voor zonnevelden en het doortrekken van een gasleiding. Er gebeurt veel, zonder dat de omgeving overzicht krijgt.
- De gebrekkige informatievoorziening en het uitblijven van daadwerkelijke uitwisseling van verwachtingen over en weer wordt ervaren als nadelig voor het draagvlak voor de huisvesting van arbeidsmigranten in Andel.
- De oorzaak van het geheel ligt aan de grootschaligheid van de locatie, de fouten die door de gemeente zijn gemaakt in het proces (en ook bevestigd), de mist die er omheen hangt en de starheid van de ondernemer in communicatie, informatievoorziening en afschaling van het aantal huisvestingsplekken.

ONBEKENDHEID EN BARRIÈRES VAN EN VOOR ARBEIDSMIGRANTEN – KENNISMAKING - INTEGRATIE

Verwachtingen rondom het onbekende

- In de gesprekken is verondersteld dat instanties een rol kunnen vervullen in het beperken of overbruggen van barrières. De ervaring in de praktijk is dat het hiervoor nodig is om arbeidsmigranten actief te benaderen, naar ze toe te gaan voor het leggen van contacten. Met een uitnodiging voor een bijeenkomst in Andel kan bijvoorbeeld niet worden volstaan.
- Tijdens de gesprekken is aan de orde geweest dat de 'vrijwilligerskracht' in Andel bijzonder groot is. In enkele gesprekken is aangegeven dat erop wordt vertrouwd dat de samenleving van Andel de arbeidsmigranten kan opvangen. Dit kan ontstaan bij een langer verblijf dan een half jaar of regelmatige terugkeer. Tegelijkertijd wordt het noodzakelijk geacht dat de initiatiefnemer hiervoor initiatieven neemt, samenwerkt met instanties en hier nadrukkelijk op inzet. De bereidheid nader tot elkaar te komen, moet van twee kanten komen.
- Nu bestaat de vrees voor het onbekende. Sommige inwoners verwachten dat de situatie over vijf jaar verbeterd kan zijn.

Taal

- De taalbarrière is voor velen een belangrijk vraagstuk. Niet van elkaar begrijpen wat de ander zegt is nadelig voor integratie en acceptatie. Voorbeelden van de supermarkt en het strandje worden genoemd. De initiatiefnemer moet zorgen voor vertegenwoordigers in het bedrijf en op de huisvestingslocatie die de talen van arbeidsmigranten kennen en ook het Nederlands. Een beheerdersfunctie moet 24/7 ingevuld zijn en bereikbaar.
- Onbekend is wie er komen en hoelang ze blijven. De voorkeur gaat uit naar een langer verblijf voor het kunnen leren van de Nederlandse taal en het aanpassen aan de bevolking in Andel. Het is prettig dat mensen terugkomen en kunnen worden herkend, ook voor henzelf. Bij beperkte roulatie zijn er minder moeilijkheden te verwachten. Voorkeur is bij langblijvende of terugkerende arbeidsmigranten die ook bereid zijn te integreren. Voorkeur gaat uit naar gezinnen of stelletjes zodat er sprake is van vaste relaties.
- Google-translate kan voor een deel ondersteuning bieden in gesprekken en in winkels.

Integratie of elkaar kennen

- Het is de taak van de initiatiefnemer om de arbeidsmigranten te begeleiden, te integreren, de cultuur te leren kennen en hiervan bewust te maken, zoals de zondagsrust. De gemeente kan hier ook iets in betekenen.
- Integratie hangt enerzijds van de arbeidsmigranten af en anderzijds van de mensen in het dorp. Het streven naar saamhorigheid is een loffelijk streven, werd tijdens gesprekken benoemd. Het is nodig dat ieder de mogelijkheid biedt voor integratie. Opvang en extra zorg voor verlegen arbeidsmigranten kunnen door de initiatiefnemer met anderen worden besproken. De initiatiefnemer kan dan iets extra's betekenen voor bijvoorbeeld een crèche als er kinderen worden opgevangen.
- Voor integratie is het nodig dat arbeidsmigranten langer verblijven, niet beperkt tot een half jaar.
- Een overleg met instanties en verenigingen zou alleen helpen, als de instanties daarvoor openstaan. Het initiatief ligt bij de initiatiefnemer. Als de initiatiefnemer meer gehoor geeft aan het zorgen voor de arbeidsmigranten en niet enkel eraan verdient, dan zal dit voor toenadering door het dorp zorgen.

Kwaliteit van huisvesting

Een belangrijke component in het waarborgen van de veiligheid en kwaliteit van leven van de arbeidsmigranten is de huisvesting.

- Een huiselijk gevoel vergemakkelijkt het beheer, in tegenstelling tot een massaal gebouw. Hierbij is het van belang rekening te houden met de behoeften van arbeidsmigranten, zoals de aanwezigheid van wifi op de kamers en specifieke ruimtes voor activiteiten als vissen en roken. Gezien het fysiek zware werk dat ze verrichten, is er vooral ruimte nodig voor ontspanning en minder behoefte aan sportfaciliteiten na werktijd.
- De buitenruimte speelt een cruciale rol en verdient specifiek aandacht door in te zetten op recreatiemogelijkheden zoals een trapveldje en rookruimtes. Het inrichten van de buitenruimte als een binnentuin kan niet alleen overlast verminderen, maar ook het welzijn van de arbeidsmigranten bevorderen.

4.2 Weergave gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land

ONBEKENDHEID CONCRETE PLANNEN EN MAATREGELEN - INFORMATIEVOORZIENING

Informatievoorziening vooraf

- In de procedures elders in het land voorafgaand aan instemming door de gemeenten is veel aandacht aan een zorgvuldige informatievoorziening besteed. Er zijn open, indringende gesprekken gevoerd waarin de juiste informatie is gedeeld en begrip is ontstaan voor de keuze voor een grootschalige huisvestingslocatie. Daardoor is een groot deel van de aanvankelijke bezwaren weggenomen. Met name de gesprekken waarbij bewoners het gevoel hebben dat hun inbreng gewaardeerd wordt en actief wordt meegenomen, worden als positief ervaren. Te formele gesprekken waaruit weinig actie leek te komen uit werden als negatief ervaren.
- Op vergelijkbare locaties elders is gebleken dat een snelle en doortastende aanpak door de gemeente van groot belang is om negatieve reacties te voorkomen.

- Het openstellen van de huisvesting voor een rondleiding voor bezoek van de bewoners en gemeente wordt als positief ervaren. Bij de gesprekspartners van locaties elders in het land wordt de onbekendheid met grotere groepen arbeidsmigranten en grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten herkend als vrees voor het woon- en leefklimaat. Een gebrekkige en gefragmenteerde informatievoorziening versterkt de ongerustheid.
- Communicatie die zich hoofdzakelijk richt op direct betrokkenen wordt als effectiever beschouwd dan communicatie op een grotere groep. Ook is het goed als er een gezicht wordt gegeven aan de arbeidsmigranten, om een zo goed mogelijk beeld te kunnen vormen.

Informatievoorziening op termijn

- In gesprekken is aangegeven dat open communicatie en met name de acties die worden uitgevoerd, het meest belangrijk zijn in het proces. Aangegeven is dat vooral open communicatie over concrete zaken sterker wordt gewaardeerd dan algemene toelichtingen over de opzet van huisvesting. .
- Aan te bevelen is om goed af te wegen welke acties ondernomen gaan worden (door zowel de initiatiefnemer als gemeente), bijvoorbeeld het treffen van beheersmaatregelen, om vervolgens deze te communiceren naar en te bespreken met de omgeving en andere partijen en vervolgens de acties daadwerkelijk uit te voeren.
- Aan te bevelen is om altijd open te blijven communiceren en korte lijntjes te houden met de omwonenden, al is het enkel een koffiegesprek.
- Bij gemeenten zijn medewerkers vrijgemaakt voor begeleiding van een goed functionerende huisvestingslocatie. Zij staan in contact met het bedrijfsleven en huisvesters en kunnen op die manier direct en adequaat ondersteuning verlenen bij het handelen bij incidenten.

Procedures elders in het land

Een beperkt aantal omwonenden heeft zich bij de locaties elders in het land in formele beroepsprocedures verzet. De ingebrachte bezwaren en ingestelde beroepen zijn ongegrond verklaard, omdat gemeenten en initiatiefnemers de plannen zorgvuldig hadden voorbereid en passende maatregelen hebben voorzien.

ONBEKENDHEID EN BARRIÈRES VAN EN VOOR ARBEIDSMIGRANTEN - KENNISMAKING - INTEGRATIE

Verwachtingen rondom het onbekende

- Aanvankelijk is sprake van stevige weerstand tegen de keuze om op een locatie huisvesting voor arbeidsmigranten toe te staan. Na verloop van tijd neemt de weerstand sterk af, met name door goede afspraken te maken in het geval van incidenten. Door de duidelijke afspraken komen incidenten maar sporadisch voor. Belangrijker is dat arbeidsmigranten die in of nabij een kern verblijven zich veel meer aanpassen anders dan wordt gevreesd. In de directe omgeving en dorpen is er weinig te merken van de grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten. Daaraan draagt een huisreglement of protocol bij waarin duidelijk de te verwachten maatregelen bij het niet naleven van het protocol zijn weergegeven.

Taal

- Bij een langduriger verblijf is het logischer dat arbeidsmigranten zich inzetten voor kennismaking met de Nederlandse taal.
- Op locaties wordt ervoor gezorgd dat meertalige beheerders aanwezig zijn. Ook vindt begeleiding plaats bij bijvoorbeeld het bezoek van medische dienstverleners. Het kan wel zijn dat een patiënt dan geslotener is voor wat betreft de medische situatie.
- Ervaren is dat speciale apps met spelregels en met vertaalopties in de praktijk goed werken voor verbetering van de communicatie tussen arbeidsmigranten en bewoners.

Integratie of elkaar kennen

- De mogelijkheden voor integratie zijn beperkt. Immers, arbeidsmigranten komen hoofdzakelijk om te werken, maken bij voorkeur lange dagen en besteden vrij weinig tijd buiten de huisvestingslocatie. De aandacht moet vooral uitgaan naar 'het elkaar kennen' in plaats van naar volledige integratie en brede en actieve deelname aan bijvoorbeeld het verenigingsleven.
- De behoefte aan kennismaking ontstaat over en weer pas als arbeidsmigranten langer kunnen verblijven en vaker kunnen terugkomen voor een langere periode.
- Het beeld van deelname door arbeidsmigranten aan het verenigingsleven is wisselend. Voorbeelden zijn wel dat goede voetballers behoefte hebben aan uitoefening van die sport tijdens het verblijf op de locatie. De deelname aan verenigingen is veelal beperkt.
- De ervaring is dat het effectiever is naar de arbeidsmigranten toe te gaan in plaats van het volstaan met uitnodigen.
- Gesprekspartners vinden het belangrijk dat arbeidsmigranten worden geïnformeerd over de gebruiken in Nederland en de omgeving, zonder dat dit resulteert in het opleggen van betuttelende gedragsregels.
- Sportfaciliteiten ter plaatse van de locatie zijn op de eerste plaats bedoeld voor ontspanning en zodoende ter plaatse ook activiteiten kunnen ondernemen naast de huisvesting en werken.

4.3 Weergave gesprek met de initiatiefnemer

ONBEKENDHEID CONCRETE PLANNEN EN MAATREGELEN - INFORMATIEVOORZIENING

- Initiatiefnemer heeft de bedoeling gehad plannen duidelijk uiteen te zetten, was bereid hierover in gesprek te gaan, ook over nog te verzorgen uitwerkingen. Hiervoor zijn informatie- en dialoogbijeenkomsten georganiseerd. Over en weer is een goed overleg over de plannen onvoldoende gelukt.
- Niet alle onderdelen van het plan zijn uitgewerkt. Hierover was nog geen afstemming met de gemeente geweest. Daaruit volgde dat beantwoording soms vager bleef en meer strategisch in plaats van een helder inhoudelijk antwoord opvragen. Dit wordt onderkend en betreurd.
- Een voorbeeld van strategische beantwoording betreft het al dan niet vrijkomen van woningen voor inwoners van Andel. Hiervoor bestonden weliswaar ideeën om dit voor elkaar te krijgen, maar een uitgewerkt plan was niet beschikbaar en ook nog niet met belanghebbenden besproken.
- De ruimte om verschillende kanten van het plan en de uiteenlopende overwegingen rondom keuzes in alle openheid te bespreken ontbrak, zo heeft de initiatiefnemer dit ervaren. Ook dit wordt betreurd.
- De initiatiefnemer is beschikbaar voor verdere toelichting van de opzet van de plannen en het samen oppakken van de uitwerking hiervan. Uitwerking kan in overleg met de omgeving of andere inwoners van en instanties in Andel gebeuren. Dan is het gewenst dat ieder eenduidig wensen aangeeft. Gezamenlijk kan dan aan oplossingen worden gewerkt.

ONBEKENDHEID EN BARRIÈRES VAN EN VOOR ARBEIDSMIGRANTEN - KENNISMAKING - INTEGRATIE

Verwachtingen rondom het onbekende

- Mogelijkheden voor echte integratie zijn betrekkelijk. Inzet op kennismaking heeft prioriteit. Het onbekende kan beter worden ondervangen bij een langer verblijf dan een half jaar.
- Initiatiefnemer heeft diverse keren het initiatief voor openstelling van het bedrijf genomen, gericht op kennismaking van arbeidsmigranten met inwoners en instanties in Andel en omgekeerd.
- Arbeidsmigranten introduceren elkaar in de gebruiken van de samenleving.

Taal

- Initiatiefnemer is bereid om educatie in taal en dergelijke te faciliteren.

Integratie of elkaar kennen

- Arbeidsmigranten komen om te werken, bij voorkeur langer dan acht uur per dag. Daarnaast verblijven arbeidsmigranten veelal in de huidige woningen in het dorp, zonder dat er veel tijd overblijft voor vertier of andere activiteiten. De voorkeur gaat uit naar een zo continu mogelijke samenstelling van de groep arbeidsmigranten.
- Voorkeur gaat uit naar een verblijfsperiode van een jaar in plaats van een half jaar. Dit is voor de arbeidsmigranten aantrekkelijker, voor de continuïteit van de bedrijfsvoering en voor de inwoners en instanties in Andel.
- Buiten de piekperiodes verblijven arbeidsmigranten die deels niet op het bedrijf werkzaam zijn. Erop inzetten dat de arbeidsmigranten die in de piekperiode op het bedrijf werkzaam zijn, het verblijf kunnen continueren en zodoende buiten de piekperiodes elders in Altena werken is gunstig voor kennismaking of integratie.
- Het vervangen van een groot deel van de arbeidsmigranten die tijdens de piekperiode bij het bedrijf werkzaam zijn door nieuwe arbeidsmigranten buiten de piekperiodes, zorgt niet voor verbetering van mogelijkheden voor kennismaking of integratie.

4.4 Conclusies en aanbevelingen

VAN 'ONBEKEND MAAKT ONBEMIND' NAAR 'ELKAAR GAAN HERKENNEN EN ERKENNEN'

Onbekend maakt onbemind. In de praktijk blijkt dat dit spreekwoord in een omgeving met veel arbeidsmigranten of ineens een groot aantal arbeidsmigranten van toepassing is.

- Bij welkom heten hoort het geven van goede voorlichting. Zonder kennis van de Nederlandse normen en waarden of van de dagelijkse gebruiken en tradities blijft er een kloof bestaan tussen beide groepen. Dit geldt niet alleen voor voorlichting aan arbeidsmigranten over de Nederlandse cultuur, maar ook andersom.
- Arbeidsmigranten die hier verblijven, hebben een andere achtergrond en zijn met andere normen en waarden opgevoed. Het is goed om dat te weten en daardoor te begrijpen waarom er soms verschillen zijn waar te nemen. Hierdoor ontstaat er meer aanvaarding van die verschillen, zo mogelijk over en weer.
- Op basis van de gevoerde gesprekken wordt geconstateerd dat in Andel een open communicatie en uitwisseling van wensen, vrezen en oplossingsrichtingen niet mogelijk is gebleken. Daarvoor was de informatievoorziening gefragmenteerd en onvolledig. Gesprekken zijn met name over elkaar en niet met elkaar gevoerd.
- Inwoners hebben het als een overval ervaren dat grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten zou worden gerealiseerd. Dat het bestemmingsplan hiervoor ruimte bood en ongelimiteerd, was bij vele inwoners onbekend. De bestemmingsregeling bevat weliswaar de afwijkingsbevoegdheid, naast andere gebruikelijk afwijkingsbevoegdheden, maar de toelichting van het bestemmingsplan bevatte hierover geen informatie. Dat is wel gebruikelijk.
- Een open en transparante houding van ieder, waarbij de initiatiefnemer als eerste zijn verantwoordelijkheid invult, actief ondersteund door de gemeente, kan zorgen voor betere verhoudingen en informatievoorziening.

ONBEKENDHEID CONCRETE PLANNEN EN MAATREGELEN

- **Aanbevolen** wordt vanuit de gemeente externe expertise in te zetten die beschikt over de volgende competenties: een luisterend oor, doorvrager, verbinder, slagvaardig in het doorhakken van knopen met gezag, combineert helicopterinterview met oog voor details en is vaardig in communicatie gericht op wederzijds begrijpen van elkaars noden-vrezen-wensen-bedoelingen. Daarnaast is het nodig dat de persoon op verschillende momenten op de dag waaronder de avonden beschikbaar is, ruimte heeft om de complexiteit van het dossier te doorgronden, over expertise inzake huisvesting van arbeidsmigranten beschikt en inzet op et creëren van draagvlak voor keuzes.
- **Aanbevolen** wordt in te zetten op (hernieuwde) besprekingen tussen initiatiefnemer, gemeente en eerst een vertegenwoordiging van inwoners en instanties (kerngroep) over de concrete plannen en de achtergronden hiervan (zie voor onderwerpen de volgende hoofdstukken).
- **Aanbevolen** wordt vervolgens door de kerngroep wensen voor de uitwerking van plannen te coördineren.
 - Presentatie plannen en uitwerking hiervan en overleg hierover met inwoners en instanties in Andel.
 - Ter voorbereiding kan in een brochure alvast een eerste aanzet worden gegeven.
 - De initiatiefnemer kan dit als eerste oppakken, actief ondersteund door de gemeente.

- **Aanbevolen** wordt voor de periode van het in gebruik zijn van de huisvestingslocatie een klankbordgroep in te stellen, waarin initiatiefnemer, gemeente, inwoners en instanties zijn vertegenwoordigd. Het is logisch de kerngroep als basis te nemen, aangevuld met gemeente, inwoners of instanties die zich hiervoor specifiek willen inzetten. Inzet is het bereiken van wederzijds begrip van keuzes en wensen. In bijlage 5 is een taakverdeling voor de klankbordgroep uitgewerkt.
- Een klankbordgroep kan in goed overleg tot unanieme voorstellen komen, die vervolgens worden uitgevoerd. Als dat niet het geval is, kan de gemeente een belangrijke rol spelen of een onafhankelijk voorzitter. Daarvoor is het nodig dat dit als een resultaatsverplichting bij de omgevingsvergunning wordt opgenomen.
- **Aanbevolen** wordt de directe omgeving een specifieke plek te bieden in het proces met betrekking tot de communicatie, de uitwerking van het plan en deelname aan de klankbordgroep. Blijf altijd open communiceren en korte lijntjes houden tussen initiatiefnemer en de direct omwonenden, al is het enkel een koffiegesprek.
- **Aanbevolen** wordt in het vervolg van het proces uit te gaan van algehele onbekendheid met de plannen en vandaaruit de informatievoorziening op te bouwen.
- **Aanbevolen** wordt voor communicatie over en weer tussen partijen specifieke expertise in te zetten. De huidige vertegenwoordigers begrijpen elkaar niet op een wijze zoals nodig. Uit de gesprekken wordt afgeleid dat de bedoelingen over en weer niet helder zijn overgekomen. De ene partij denkt een duidelijke toelichting te hebben gegeven en de andere partij heeft dit niet als zodanig of anders begrepen.
- **Aanbevolen** wordt meer te kiezen voor het bespreken van verschillende opties met voor- en nadelen en die van verschillende kanten te belichten in plaats van uit te gaan van eenduidige, panklaar gepresenteerde oplossingen.
- **Aanbevolen** wordt dat ieder voor zichzelf zorgvuldig beoordeelt welke ruimte er daadwerkelijk is voor realisering van het plan of onderdelen ervan en dit niet te lang uit te stellen. Over en weer is het nadrukkelijker verkennen en bespreken van ieders verwachtingen bij partijen, of die wel of niet kloppen, belangrijker dan tot op heden is gedaan. Dit speelt specifiek bij de initiatiefnemer en gemeente.
- **Aanbevolen** wordt stevig in te zetten op de 'vrijwilligerskracht' van Andel.

ONBEKENDHEID EN BARRIÈRES VAN EN VOOR ARBEIDSMIGRANTEN – KENNISMAKING - INTEGRATIE

Verwachtingen rondom het onbekende

- **Aanbevolen** wordt in te zetten op kennismaking tussen arbeidsmigranten en inwoners en instanties in plaats van direct in te zetten op volledige integratie.
- **Aanbevolen** wordt dat ieder zich oriënteert op de verschillen in de gebruiken en culturen van arbeidsmigranten en Nederland door het raadplegen van het '25 verschillen boekje' en [25 opmerkelijke verschillen tussen Polen en Nederlanders](#). De klankbordgroep kan ideeën voor een op maat gesneden 'de 25 gebruiken in Andel' naar voren brengen, waarmee de initiatiefnemer en gemeente mee aan de slag kunnen om dit uit te werken. Gebruik hierbij de kennis en inzichten die zijn te vinden op websites.¹³

Taal

- **Aanbevolen** wordt de bewustwording van de taalbarrière onder ieders aandacht te brengen.
- **Aanbevolen** wordt een langere verblijfsduur aan te houden, van een jaar, voor meer kansen op het kennismaken en het leren van de Nederlandse taal. Als gevolg daarvan is heroverweging nodig voor het aanpassen van de bestemmingsregeling en de omgevingsvergunning. Vanuit de gesprekken wordt hier sterk op aangedrongen.

Integratie of elkaar kennen

- Initiatiefnemer kan periodiek, bijvoorbeeld enkele keren per jaar, inwoners en instanties uitnodigen voor kennismaking met arbeidsmigranten tijdens een open dag, waarin het bedrijf zich ook presenteert en de bedrijfsprocessen, de ontwikkelingen in en uitdagingen van het bedrijf worden toegelicht. Instanties kunnen tijdens zo'n open dag ook arbeidsmigranten interesseren met hun aanbod van activiteiten. Het verdient sterk de voorkeur dat dit regionaal wordt opgepakt (zie hoofdstuk 8). Er zijn immers veel meer bedrijven met arbeidsmigranten en huisvesters.

¹³ [Bescherming kwetsbare arbeidsmigranten.pdf \(vng.nl\)](#); [Werken en wonen in Nederland | Work in NL](#); [Home - MYinfoNL](#)

- De omgeving zal zich bij regelmatig contact meer op hun gemak voelen. Een actieve benadering is cruciaal en kan er ook voor zorgen dat de omgeving het bedrijf en de arbeidsmigranten vaker bezoekt. Vanuit de buitenstaande positie is het moeilijk om de eerste stap te zetten en kan de neiging ontstaan om passief te zijn. Het bevorderen van gesprekken zal een positieve invloed hebben op de sociale cohesie en het welzijn van zowel de bewoners als de migranten in de gemeenschap.
- **Aanbevolen** wordt met regelmaat het bedrijf open te stellen en dat de samenleving hiervan actief gebruik maakt, zo mogelijk in een regionale opzet.
- Een langer verblijf draagt bij aan een betere bekendheid over en weer voor arbeidsmigranten, inwoners en instanties. De gewenning aan elkaar verloopt dan soepeler, in plaats van dat keer op keer een nieuwe groep arbeidsmigranten komt werken en verblijven. Voor arbeidsmigranten is een langer verblijf aantrekkelijker: minder reizen, minder verandering van verblijfslocatie, betere mogelijkheden voor kennismaking, kortom een stabiel verblijf. Voor de ondernemer geeft dit meer rust en continuïteit in de bedrijfsvoering.
- Een langere verblijfsduur maakt het mogelijk dat arbeidsmigranten die tijdens een piekperiode op de locatie werkzaam zijn, elders kunnen gaan werken. Daarmee wordt vervanging van de aanwezige groep arbeidsmigranten in korte tijd door een nieuwe groep voorkomen.
- Bekend is dat het begrip logies dan wordt opgerekt. Uit jurisprudentie zou het dan om een vorm van wonen gaan. Daarvoor kan 'tijdelijk wonen' worden geïntroduceerd.
- Het voordeel is dat arbeidsmigranten dan ook bekend zijn in de Gemeenschappelijke Basisadministratie. Dan is controle over de duur van verblijf ook eenvoudiger.
- Dit vergt een verdergaande afwijking van het bestemmingsplan en aanpassing van de verleende omgevingsvergunning.
- **Aanbevolen** wordt te bekijken of een langer verblijf tot maximaal een jaar mogelijk is. Dit wordt van groot belang geacht voor een betere kennismaking en zo mogelijk integratie (op termijn). Als gevolg daarvan is heroverweging nodig voor het aanpassen van de bestemmingsregeling en de omgevingsvergunning. Vanuit de gesprekken wordt hier sterk op aangedrongen.

5. ZORGEN OVER EFFECTEN IN ANDEL EN OP DE SAMENLEVING

5.1 Gesprekken met inwoners en instanties Andel

ZORGEN OVER EFFECTEN VAN HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN VOOR ANDEL EN CAPACITEIT GEMEENTE

- De huidige situatie van verblijf van arbeidsmigranten in de kern Andel werd in gesprekken sterk wisselend weergegeven. In de gesprekken werden ook gebeurtenissen van die dag of enkele dagen ervoor in Nederland of elders, geprojecteerd op de te verwachten effecten van arbeidsmigranten in Andel. Anderen ervaren dat zich in Andel over het algemeen met arbeidsmigranten geen noemenswaardige incidenten voordoen.
- Bij het overgrote deel van de gesprekspartners leven zorgen over de effecten van huisvesting van arbeidsmigranten in Andel. Zorgen lopen uiteen van te verwachten incidenten en fricties in de samenleving tot het vertrouwen dat effecten kunnen worden ondervangen als hiervoor de benodigde maatregelen worden getroffen.
- Een groot aantal deelnemers aan de gesprekken verwacht aanzienlijke, merkbare effecten van de huisvesting van arbeidsmigranten. Bij de initiatiefnemer wordt dit, zo is de beleving, niet onderkend. Gevreesd wordt voor het werken door jonge jongens met alcoholproblemen. Sociale controle is er niet. Ze hebben geen binding met de omgeving. Anderen benadrukken dat arbeidsmigranten komen om te werken en dit in de praktijk ook zonder problemen doen.
- Door ieder werd benadrukt dat het gelet op het grotere aantal arbeidsmigranten, nodig is dat vooraf duidelijkheid wordt geboden over maatregelen om incidenten te voorkomen. Wie is verantwoordelijk voor incidenten met arbeidsmigranten? Zijn zij zelf verzekerd, bijvoorbeeld voor een aanrijding in het verkeer? Wat kan de gemeente hierin betekenen?
- Er is sprake van onbekendheid welke effecten de huisvesting van arbeidsmigranten op de gemeentelijke organisatie van Altena heeft, met name waar het gaat om incidenten. Zorgen bestaan over de beschikbaarheid van voldoende capaciteit en het adequaat kunnen handelen door overheidsdiensten.
 - In 2022 hebben inwoners rond de sportvelden veel last gehad van de jeugd uit Andel en dat krijgt de wijkagent al niet opgelost. Het gaat ook over problemen van de jongeren in Andel. Daarvoor is het nodig dat er iemand is die het in de gaten houdt en adequaat optreedt. Daar ontbreekt het veelal aan.
 - Voorjaar/medio 2023 verbleef een arbeidsmigrant in het park. Het duurde te lang voordat dit werd opgelost, sleepte wekenlang voort en het leek te gecompliceerd om dit vraagstuk op te lossen. Het sociale veiligheidsgevoel bij de omgeving stond daardoor sterk onder druk. De inzet van bevoegde gezagen en instanties heeft niet tot een oplossing in de vorm van het alsnog huisvesten van deze persoon geleid.
 - Twijfels bestaan over het adequaat optreden in de toekomst door overheidsinstanties.
- Het vrije uitzicht wordt verstoord.
- Verwacht wordt dat het park tussen de kern en de Middenweg frequenter zal worden gebruikt, terwijl het nu een ideale recreatielocatie is voor inwoners van Andel en voor families met kinderen in het bijzonder.
- Belangrijk is dat voor de arbeidsmigranten die buiten de piekperiode op andere locaties werkzaam zijn, dezelfde huisregels gelden als voor de arbeidsmigranten gedurende de piekperiode. Daarvoor is de initiatiefnemer verantwoordelijk.

VOORKOMEN OF OPTREDEN BIJ INCIDENTEN

- Informatie vanuit de initiatiefnemer wordt gemist over de wijze waarop incidenten worden voorkomen of in voorkomend geval actie wordt ondernomen. Van groot belang wordt gevonden dat inzicht wordt geboden in de wijze waarop een en ander wordt georganiseerd. Daarbij speelt mee dat weliswaar in de huidige situatie arbeidsmigranten in woningen in Andel zijn gehuisvest, maar dat van een grootschaliger huisvesting specifieke effecten worden verwacht. De ervaringen van bestaande huisvesting in de kern zijn overigens enerzijds positief en anderzijds negatief.
- De initiatiefnemer wordt door velen, niet door iedereen, gezien als eerstverantwoordelijke voor het opstellen van een plan van aanpak voor het voorkomen van incidenten of het handelen bij een incident. Een plan dat breed wordt

gedragen zorgt voor een aanmerkelijke rust in de samenleving van Andel. Anderen vinden dat de gemeente het eerste aanspreekpunt moet zijn.

- Vragen worden gesteld zoals kunnen de arbeidsmigranten ook een WA-verzekering krijgen, hebben ze voldoende verkeersopleiding, wordt een inburgeringscursus opgezet, wordt aandacht besteed aan het informeren over de cultuur, normen en waarden, gelijkheid van man en vrouw, omgaan met dieren, voorkomen van verwaarlozing, belang van natuur en milieu, voorkomen van zwerfvuil, screening of ze een strafblad hebben, gedrag in het verkeer zoals bij de avondvierdaagse (met te hoge snelheid passeerden ze de kinderen). Het is gewenst de Nederlandse taal te stimuleren op de werkvloer (gebruik Nederlandse taal en Nederlandstalige muziek).
 - Gevreesd wordt voor het zoeken van vertier in de kern op zaterdagavond, terwijl er geen vertiermogelijkheden zijn. Dan gaan arbeidsmigranten door het dorp dwalen, zich ophouden in het park. Daar gaat de sfeer van het dorp aan kapot.
 - In de gesprekken is vaak aandacht gevraagd voor de situatie dat een arbeidsmigrant geen werk meer op de vestiging heeft en hoe het dan met de huisvesting gaat. Het kan niet zo zijn dat een arbeidsmigrant dan ineens op straat wordt gezet en aan het lot wordt overgelaten. De initiatiefnemer heeft een zorgplicht dat de betreffende persoon elders wordt gehuisvest of terugkeert naar het land van herkomst. Welke rechten hebben arbeidsmigranten? Hebben ze huurdersrecht, worden ze op straat gezet? Het is wenselijk dat zij op een respectvolle wijze worden teruggebracht naar hun thuisland, in plaats van dakloos te worden.
 - De initiatiefnemer of een vervanger zal het eerste aanspreekpunt moeten zijn in geval van incidenten. Daarnaast is een onafhankelijk meldpunt gewenst. In het plan van aanpak moet aandacht worden besteed aan het rapporteren van incidenten en het al dan niet hierop reageren. Door ieder wordt het belang onderschreven dat er een aanspreekpunt voor calamiteiten is. Dat zal iemand moeten zijn die meerdere talen spreekt en direct met ieder kan communiceren.
 - Gemeente en ondernemer hebben een prominente rol om ervoor te zorgen dat op een laagdrempelige manier direct klachten worden gemeld. Er moet een onafhankelijk punt komen waar klachten gemeld kunnen worden. Die moet worden betaald door de gemeente en de ondernemer.
- Anderen vinden dat de gemeente moet toezien dat het goed geregeld is. De gemeente moet een meldpunt organiseren waar alle problemen van arbeidsmigranten verzameld moeten worden en daarnaast de cijfers kunnen bijhouden. Dit moet niet bij het bedrijf, want dan wordt verkeerd gedrag ontkend en niet geregistreerd.
- Een enkele protestgroep kan de rest van het dorp opjutten. In Wijk en Aalburg is dit echter niet gebeurd. Daar is geen probleem geweest omtrent arbeidsmigranten.
 - Het is in de kern veelal onduidelijk wie verantwoordelijk is voor vandalisme dat momenteel plaatsvindt en het bestrijden hiervan. Het is mogelijk dat ook lokale jongeren hierbij betrokken zijn. Het is niet juist om onmiddellijk de beschuldigende vinger naar arbeidsmigranten te wijzen.
 - Bij een deel van de groep wordt verwacht dat arbeidsmigranten niet in grotere mate dan de eigen inwoners voor overlast zorgen.

5.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land

ZORGEN OVER EFFECTEN VAN HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN VOOR ANDEL

- Uit de gesprekken is gebleken dat er over het algemeen weinig tot meestal geen overlast van huisvesting van arbeidsmigranten in de omgeving wordt ervaren. De ervaring is dat juist grootschalige huisvesting, in tegenstelling tot losse huisvesting in huizen, geen overlast wordt veroorzaakt en dat mensen dat als een fijnere leefomgeving ervaren.
- De kwaliteit van de faciliteiten zijn medebepalend voor het goed functioneren van de huisvestingslocatie. Goed vormgegeven appartementen waarborgen dat er nauwelijks tot geen overlast is.
- De kwaliteit van het beheer staat centraal, met nadruk op een betrouwbare beheersorganisatie, juiste tijdsafhandeling, beschikbare telefoonnummers en een positieve relatie met de buurt.
- De gemeente kan een rol spelen bij het waarborgen van kwaliteitsaspecten in een schriftelijke overeenkomst.

- De aanvankelijke vrees die in de omgeving leefde voor overlast en te grote druk op de kernen is na ingebruikname van de locaties in de praktijk niet waargenomen. Dit komt mede ook doordat arbeidsmigranten komen om langdurig te werken en de kernen nauwelijks bezoeken, voornamelijk voor boodschappen doen en niet voor vertier.
- De opzet van relatief ruime huisvesting, in de vorm van afzonderlijke appartementen, waarborgt dat arbeidsmigranten een prettig en comfortabel verblijf hebben. Dit draagt bij aan dat hinder en overlast niet voorkomen.
- Uit de gesprekken is gekomen dat doordacht nadenken over wat de initiatiefnemer aan een omgeving kan bijdragen van belang kan zijn voor het draagvlak.

VOORKOMEN OF OPTREDEN BIJ INCIDENTEN EN CAPACITEIT GEMEENTE

- Incidentele overlast door arbeidsmigranten, zoals achterlaten van afval, wordt vaak uitvergroot omdat zij als vreemden worden ervaren. En dat terwijl de eigen jeugd hetzelfde doet. Na verloop van tijd treedt gewenning op door de kennismaking en vallen dit soort incidenten mee. De ervaring is dat in de enkele keren dat er incidenten voor zijn gekomen met arbeidsmigranten, dat dit voornamelijk bij de groep shortstay (tot 3 maanden) arbeidsmigranten voorkomt.
- Om overlast volledig te beperken of op te lossen, is uit de gesprekken naar voren gekomen dat het opstellen van duidelijke spelregels zeer effectief kan zijn. Het is essentieel om heldere afspraken te maken met de uitzender, waarbij een goede beheerder met kennis van meerdere talen, inclusief Nederlands, en bekendheid met de Nederlandse normen en waarden, een cruciale rol speelt voor de huisvestingslocatie.
- Een goed protocol is een voorwaarde en waarborg voor het goed functioneren van een huisvestingslocatie.
- Daarnaast is een klankbordgroep van groot belang voor directe communicatie tussen partijen, bespreking van bevindingen en wensen en het desgewenst treffen van aanvullende maatregelen.
- De voorkeur gaat uit naar het opnemen van arbeidsmigranten in een registratie bij de gemeente. Dan is er inzicht in het aantal arbeidsmigranten en is in voorkomend geval sneller te handelen.
- Arbeidsmigranten wensen zelf een goede huisvesting. Bij een patroon van incidenten gaan ze kiezen voor een andere werk- en huisvestingslocatie. Gezien de grote behoefte aan arbeidsmigranten en de vele aanbieders, zorgt een huismeester voor adequate en veilige verblijfsmogelijkheden.

Essentieel is dat wanneer zich overlast of een incident voordoet, dat dan direct en adequaat wordt opgetreden. Huisvesters geven aan arbeidsmigranten veelal nog enig respijt om te blijven voor het regelen van ander werk of vervoer, bieden indien nodig vervoersmogelijkheden naar het thuisland aan. Meestal hebben arbeidsmigranten in korte tijd al vervangend werk gevonden.

5.3 Gesprekken met initiatiefnemer

ZORGEN OVER EFFECTEN VAN HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN VOOR ANDEL EN VOORKOMEN OF OPTREDEN BIJ INCIDENTEN EN CAPACITEIT GEMEENTE

- Essentieel is dat arbeidsmigranten een goed verblijf hebben. Dat zorgt enerzijds voor vaker terugkeren van deze arbeidsmigranten en anderzijds voor het voorkomen van overlast. De opzet van de huisvesting is hoogwaardig en hierop afgestemd.
- Initiatiefnemer waarborgt in de huidige situatie dat de omgeving geen hinder ondervindt van de huisvesting van arbeidsmigranten in de kernen.
- Voor woningen in de kern is een protocol beschikbaar. Bij de aanvraag voor omgevingsvergunning is een communicatieplan gevoegd. Daaraan zal invulling worden gegeven om te komen tot een protocol.

- Bij ongewenst gedrag wordt op het volgende ingezet.
 - In voorkomend geval wordt een arbeidsmigrant geattendeerd op ongewenst gedrag.
 - Er wordt tijd gegeven dit te verbeteren, een week.
 - Als dit niet gebeurt dan volgt een aanzegging van beëindiging van werkzaamheden en verlaten van de huisvestingslocatie binnen een week. Arbeidsmigranten sorteren hierop voor door elders huisvesting te organiseren. Immers, de behoefte aan arbeidsmigranten is zodanig groot dat dit in de praktijk lukt.
 - Waar nodig kan de initiatiefnemer zorgdragen voor vervoer richting het thuisfront.
 - Arbeidsmigranten worden niet plotseling buiten de poort gezet en aan hun lot overgelaten.
- De bedoeling is een klankbordgroep in te stellen waarmee ook verdere uitwerking van plannen kan worden besproken.
- Aangegeven is dat een WhatsApp-groep met de initiatiefnemer, ondernemers, de wijkagent en overige belanghebbenden erg effectief werkt om snel te communiceren wanneer incidenten voorkomen of overige zaken besproken moeten worden in relatie tot de huisvesting.

5.4 Conclusies en aanbevelingen

ZORGEN OVER EFFECTEN VAN HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN VOOR ANDEL

- De verwachtingen ten aanzien van effecten van huisvesting van arbeidsmigranten kunnen mede worden gebaseerd op daadwerkelijke praktijkervaringen op locaties elders in het land.
- Iedere partij heeft er belang bij dat de huisvestingslocatie goed functioneert.
- **Aanbevolen** wordt er gezamenlijk naar te streven dat zich geen ingrijpende effecten voordoen als gevolg van huisvesting van arbeidsmigranten. Initiatiefnemer en arbeidsmigrant zetten zich in geval van verwijdering van de huisvestingslocatie in op het voorkomen van opname op een SMO-locatie.
- **Aanbevolen** wordt ervan uit te gaan dat arbeidsmigranten op de eerste plaats komen voor langdurige werken op een dag, aanvullend rusten en in beperkte mate kernen bezoeken.
- **Aanbevolen** wordt te onderkennen dat het goed functioneren van de huisvestingslocatie in ieders belang is.

VOORKOMEN OF OPTREDEN BIJ INCIDENTEN EN CAPACITEIT GEMEENTE

- **Aanbevolen** wordt om de inwoners en instanties actief te betrekken bij alle stappen die worden ondernomen. Inwoners moeten een aanzienlijke invloed hebben op het beheerplan, waarin hun wensen en behoeften centraal staan. Het is raadzaam om monitoring en evaluatie te koppelen aan dit beheerplan en een duidelijk aanspreekpunt te benoemen.
- **Aanbevolen** wordt op korte termijn een protocol op te stellen waarin de organisatie voor een goed beheer worden vastgelegd. In bijlage 4 is een aanzet voor een protocol opgenomen.
- **Aanbevolen** wordt dat de gemeente zeker in de beginfase een actieve en zo mogelijk coördinerende rol op zich neemt. Dit vloeit voort uit de ontbrekende informatie in het bestemmingsplan voor uitbreiding van het glastuinbouwbedrijf met de huisvestingsmogelijkheid, de gebrekkig en gefragmenteerde informatievoorziening tijdens het proces en de nadruk die vanuit de inwoners en instanties wordt gelegd op de rol van de gemeente.
- **Aanbevolen** wordt de organisatie zo eenvoudig en eenduidig mogelijk in te richten dat met name direct en adequaat handelen bij incidenten is gewaarborgd. Het praktijkvoorbeeld van verblijf van een arbeidsmigrant in het park is een schoolvoorbeeld hoe het verkeerd is aangepakt: duurde te lang, onderlinge verwijzing tussen andere instanties. Het inrichten van een Whatsapp-groep kan helpen bij het adequaat kunnen handelen.

6. HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN OP LOCATIE

6.1 Gesprekken met inwoners en instanties Andel

AANTAL ARBEIDSMIGRANTEN WERKZAAM OP DE LOCATIE

- Er zijn geen bezwaren tegen als de huisvesting van arbeidsmigranten voor het eigen bedrijf nodig is. Als er maar 80 arbeidsmigranten bij de initiatiefnemer op het bedrijf zouden werken, dan had het niet zoveel emotie bij het dorp geleefd. Er zijn misschien 50 arbeidsmigranten nodig en de rest gaat allemaal naar andere bedrijven in de regio. De veronderstelling is dat het aantal te huisvesten arbeidsmigranten aanmerkelijk groter is dan de behoefte. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met de bedrijfsomvang en aantal werknemers in de huidige opzet van de bedrijfsvoering en met bedrijven die in dezelfde teelt actief zijn.
- De indruk bestaat dat de te huisvesten arbeidsmigranten niet alleen bij het bedrijf gaan werken, maar ook buiten het bedrijf. Er zou 70% van de arbeidsmigranten in Andel moeten wonen, maar als ze bij de initiatiefnemer zijn ingeschreven, werken ze in de gemeente Altena maar in praktijk niet als ze worden uitgezonden bij andere bedrijven.
- Begrip bestaat voor het moeten huisvesten van het aantal arbeidsmigranten dat bij het bedrijf daadwerkelijk werkzaam is. Inwoners vermoeden dat het gaat om een verdienmodel van meerdere partijen ten aanzien van de huisvesting van arbeidsmigranten. Dit zou vermeld moeten worden. 'Houd anderen niet voor de gek, geef dan aan dat die huisvesting nodig is als niet voor het eigen bedrijf' is de kern van de reacties.
- Waar gaan de arbeidsmigranten werken buiten de piekperiode van het bedrijf van de initiatiefnemer?
- Verwacht wordt dat andere financiers bij het project zijn betrokken. Eerder was sprake van een faillissement en nu is er financiële ruimte voor omvangrijke plannen.
- Voorgesteld is uit te gaan van 120 te huisvesten arbeidsmigranten. Dit bleek niet bespreekbaar. In de berekening is uitgegaan van een arbeidsintensieve teeltwijze en dat terwijl de initiatiefnemer in gesprekken heeft aangegeven uit te gaan van flexibele teeltvormen en inzet.
- Nader inzicht kan bijdragen aan het verkrijgen van draagvlak voor de huisvesting. Zekerheid dat de kassen worden gerealiseerd in combinatie met huisvestingsmogelijkheden en niet wordt volstaan dat alleen huisvesting wordt gerealiseerd, is noodzakelijk voor het draagvlak.
- Verondersteld wordt dat automatisering van het bedrijf kan zorgen voor een beperkter aantal benodigde arbeidsmigranten.
- Regelmatig door de gemeente controleren of er mensen ook 75% van de arbeidsmigranten daadwerkelijk in Altena werkt is noodzakelijk voor het draagvlak.
- De ondernemer heeft de mensen niet in dienst voor 2/3e van het jaar. Wie heeft ze die periode wel in dienst, hoe wordt dit geregistreerd, wie is verantwoordelijk?

SAMENSTELLING VAN DE GROEP ARBEIDSMIGRANTEN

- De voorkeur gaat uit naar een zekere stabiliteit in de samenstelling van arbeidsmigranten in een hogere leeftijdscategorie. Vanuit bedrijfsvoering en vanuit de samenstelling lijkt het gewenst dat arbeidsmigranten, ook al werken ze gedurende de piekperiodes, met regelmaat gedurende de jaren op de locatie terugkeren en werkzaam zijn.
- Bij de selectie van arbeidsmigranten wordt de voorkeur gegeven aan diegenen met bestaande onderlinge relaties. Dit draagt bij aan een versterkte sociale binding en bevordert een samenleven onder de arbeidsmigranten. Inzicht wordt gewenst in de screening van de groep en het al dan niet verzekerd zijn bij ongevallen.

OMVANG VAN DE GROEP IN RELATIE TOT DE OMVANG VAN DE KERN

- In Andel wonen circa 100 arbeidsmigranten, verspreid over diverse woningen. De verwachtingen van de effecten van grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten, zijn deels gebaseerd op de ervaringen gedurende de afgelopen jaren. De verwachting is dat die effecten groter worden en dat de beheersbaarheid lastig kan zijn door het grote aantal van 274 in één keer te huisvesten arbeidsmigranten.
- Over het groepsgewijs bezoeken door de arbeidsmigranten van Andel bestaan uiteenlopende verwachtingen. Enerzijds bestaat de vrees dat de 274 arbeidsmigranten in grotere groepen Andel zullen bezoeken. Anderzijds wordt

verondersteld dat de arbeidsmigranten niet merkbaar als groep gezamenlijk Andel bezoeken. In beide opvattingen speelt de verhouding van het aantal arbeidsmigranten (274) en de omvang van de kern (2.500 inwoners) een belangrijke rol. Dit wordt verschillend ervaren.

- Als er zoveel arbeidsmigranten bij elkaar worden gezet, dan vraagt dat om problemen wordt verondersteld. Voorbeelden van elders zijn hierbij genoemd (Katjeskelder Oosterhout, Rijswijk, Waalwijk, Woudrichem).
- Bij de huidige kleinschalige locaties in het dorp doen zich nauwelijks problemen voor. Door de kleinschaligheid is het beter onder controle te houden is de verwachting.

6.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land

AANTAL ARBEIDSMIGRANTEN WERKZAAM OP DE LOCATIE

- Elders in het land wordt op de huisvestingslocaties geanticipeerd op de behoefte aan arbeidsmigranten in een regio, niet specifiek voor een bedrijf.
- Duidelijk is dat op alle locaties de behoefte aan meer huisvestingsmogelijkheden actueel is. In andere regio's neemt het aantal locaties steeds meer toe.

SAMENSTELLING VAN DE GROEP ARBEIDSMIGRANTEN

- Onderkend wordt dat het inzetten op een zo continu mogelijke samenstelling gewenst is voor stabiliteit en goed functioneren van de huisvestingslocaties en het voorkomen van knelpunten in de omgeving.
- Het accent ligt bij de huisvestingslocaties op een gedifferentieerd groep en met name op huisvesting van stellen. Deze laatste categorie kiest wel weer vaker voor een permanent verblijf en vervolgens voor woningen in een kern.
- Er worden geen prestatieafspraken gemaakt over de samenstelling van de groep gehuisveste arbeidsmigranten.
- Er is opgemerkt dat er binnen de groep arbeidsmigranten, komende uit onder andere Oost-Europese en de Balkanlanden, aanzienlijke culturele diversiteit bestaat, dat in enkele gevallen tot fricties kan leiden. Aanbevolen wordt om een huismeester in te zetten die enigszins inzicht heeft op de verschillende culturen.

OMVANG VAN DE GROEP IN RELATIE TOT DE OMVANG VAN DE KERN

- Op de locaties elders in het land is een substantieel aantal arbeidsmigranten gehuisvest, vanaf 200 tot 400. De omvang van deze kernen verschilt.
- Er zijn vaak genoemde ervaringen in de praktijk ten aanzien van het aantal gehuisveste arbeidsmigranten:
 - Vanuit beheersoogpunt gaat de voorkeur uit naar locaties met 150 tot 200 arbeidsmigranten. Bij grotere aantallen zijn aanvullende maatregelen nodig, zoals extra beheer.
 - Huisvesting van een groter aantal arbeidsmigranten, zoals 300 of 400, op een locatie is goed mogelijk en wel beheersbaar. Dit wijst de praktijk uit.
 - Locaties met 300 tot 400 arbeidsmigranten leveren geen knelpunten voor de omgeving op. In dat opzicht is er geen verschil met locaties die kleiner zijn.
 - Het staat of valt met een goed beheer en duidelijkheid hierover in protocollen. Ook de kwaliteit van de huisvesting en de opzet in verschillende appartementen zijn cruciaal.
- Kleinere locaties komen veelal in kernen zelf voor, zoals in voormalige hotels. De huisvesting van groepen arbeidsmigranten heeft als voordeel dat met beheerders afspraken kunnen worden gemaakt, protocollen beschikbaar zijn en een goed beheer is gewaarborgd. Op kleine locaties en grotere locaties met geconcentreerde huisvesting van arbeidsmigranten doen zich geen noemenswaardige incidenten voor.
- Overlast wordt vaker ervaren vanuit afzonderlijke woningen, waarbij onbekend is wie er verblijven en wie de woningen beschikbaar stellen. Woningeigenaren zijn niet altijd aanspreekbaar of voelen zich niet aangesproken op hun verantwoordelijkheid van een goed beheer. Daarin onderscheiden grootschalige huisvestingslocaties zich.
- Benadrukt wordt dat ongeacht de groepsgrootte, arbeidsmigranten beperkt gebruik maken van de mogelijkheid de kernen te bezoeken. Weliswaar gebeurt dit voor boodschappen, maar zeer beperkt voor vertier. Ze komen om te werken, langdurig op een dag, te rusten en te verblijven op de locatie.

6.3 Gesprekken met initiatiefnemer

AANTAL ARBEIDSMIGRANTEN WERKZAAM OP DE LOCATIE

- Het huidige bedrijfsmodel gaat uit van een gespreide levering van producten door het jaar.
- De aanpassing van het bedrijfsmodel is gericht op concentratie in de piekperiode (voorjaar). Dan is het aantal medewerkers in periodes door het jaar heen, in één kortere periode (week 4 tot en met week 21) nodig. Hiermee is de toename van het aantal te huisvesten arbeidsmigranten (voor een groot deel) te verklaren. Halvering of in ieder geval een substantiële afname van het aantal arbeidsmigranten is niet te onderbouwen. Vergelijking met de huidige bedrijfsvoering of met andere bedrijven, die een andere bedrijfsvoering kennen, is niet valide. Die bedrijven zijn namelijk anders qua bedrijfsopzet.
- Initiatiefnemer richt zich op de verdere ontwikkeling van het bedrijf. Daarbij hoort het bieden van passende en hoogwaardige huisvesting voor arbeidsmigranten, zodat zij vaker ter plaatse komen werken. De bedrijfsvoering is niet gericht op een verdienmodel op basis van de huisvesting.
- De huidige bedrijfsopzet maakt het mogelijk te zorgen voor combinatie van eigen en bancaire financiering. Er zijn geen andere externe financiers bij betrokken. In de huidige situatie financiert de initiatiefnemer andere projecten.

SAMENSTELLING VAN DE GROEP ARBEIDSMIGRANTEN

- Ingezet wordt op een gemêleerde samenstelling van de groep arbeidsmigranten met een accent op stellen. Dat draagt bij aan een evenwichtige samenstelling en goed functioneren van de huisvestingslocatie en het bedrijf.
- Dit is in ieders belang en zal logischerwijs de praktijk zijn.

OMVANG VAN DE GROEP IN RELATIE TOT DE OMVANG VAN DE KERN

- Gelet op de instelling van arbeidsmigranten, hun werk- en leefritme en een goed beheer is niet bepalend of er 150 arbeidsmigranten worden gehuisvest of 274 arbeidsmigranten.
- Initiatiefnemer heeft de indruk dat niet alle verblijfslocaties van arbeidsmigranten in de kern Andel bekend zijn. Dat is te verklaren doordat van de huisvestingslocaties geen overlast voor de omgeving wordt ervaren. Initiatiefnemer zorgt er ook voor dat in de kern geen overlast voorkomt. Ook op de nieuwe locatie zullen op eenzelfde wijze een goed functioneren van de huisvesting en passend verblijf van arbeidsmigranten worden gewaarborgd.

6.4 Conclusies en aanbevelingen

AANTAL ARBEIDSMIGRANTEN WERKZAAM OP DE LOCATIE

- De onderbouwing van het aantal arbeidsmigranten is direct gerelateerd aan de wijziging van de opzet van de bedrijfsvoering. De huidige bedrijfsvoering en andere bedrijven hebben weliswaar een beperkter aantal arbeidsmigranten te werk. Dat vloeit voort uit de andere bedrijfsopzet, die niet vergelijkbaar is.
- **Aanbevolen** wordt te streven naar het aanvaarden van het aantal te huisvesten arbeidsmigranten volgens de omgevingsvergunning.
- **Aanbevolen** wordt de huisvesting van arbeidsmigranten te monitoren ten aanzien het aantal en waar de arbeidsmigranten werkzaam zijn, met name buiten de piekperiode. Daarin is een actieve houding van initiatiefnemer en gemeente nodig. Hierover kan aan het college of gemeenteraad en de inwoners jaarlijks worden gerapporteerd. Als dit goed verloopt dan zou controle in stand kunnen blijven en wellicht publicatie na een aantal jaren achterwege worden gelaten.
- **Aanbevolen** wordt de gecombineerde realisering van kassen en de huisvesting van arbeidsmigranten scherp in het oog te houden. Hiervoor biedt de gestelde voorwaarde in de omgevingsvergunning een goede basis.

SAMENSTELLING VAN DE GROEP ARBEIDSMIGRANTEN

- Uit het belang van de bedrijfsvoering volgt dat een voorkeur uitgaat naar stellen.
- **Aanbevolen** wordt ervan uit te gaan dat de initiatiefnemer zich met name richt op het huisvesten en stellen.
- **Aanbevolen** wordt hierover geen prestatieafspraken te maken omdat een gemeente zich daarmee zou richten op de samenstelling van het werkpotentieel in een bedrijf. Dat is in ieder geval vanuit juridisch oogpunt onmogelijk.
- **Aanbevolen** wordt om contactpersonen in te zetten die inzicht hebben in de verschillende culturen van arbeidsmigranten.

OMVANG VAN DE GROEP IN RELATIE TOT DE OMVANG VAN DE KERN

- Bij inwoners bestaat de vrees voor extra overlast van arbeidsmigranten bij huisvesting van 274 op de locatie in vergelijking met een lager aantal, 150 tot 200 arbeidsmigranten.
- Vanuit de praktijk op locaties elders in het land wordt die vrees weliswaar onderkend. Van een groter aantal gehuisveste arbeidsmigranten lijken meer effecten uit te gaan. Echter, zij komen lang niet zo vaak in een kern dan bijvoorbeeld inwoners van de kern. Elders wordt een aantal van 200 of meer gehuisveste arbeidsmigranten niet als extra druk op de kern ervaren.
- Het aantal van 274 arbeidsmigranten is te gering om merkbaar te zijn als wordt gekeken naar het aantal inwoners en potentiële bezoekers van supermarkten.
- **Aanbevolen** wordt nadrukkelijk in te zetten op hoogwaardige huisvesting (appartementen), een goed beheer, een passend protocol en kennismaking met arbeidsmigranten.

7. HUISVESTING MET VOORZIENINGEN OP LOCATIE EN VOORZIENINGEN IN DE KERN

7.1 Gesprekken met inwoners en instanties Andel

OPZET VAN DE HUISVESTING MET VOORZIENINGEN

- Bij de omgeving bestaat onduidelijkheid over de concrete opzet en invulling van de huisvestingsplannen.
 - Op welke locatie worden welke gebouwen gerealiseerd?
 - Hoe ziet de huisvesting eruit?
 - Welke voorzieningen worden aan arbeidsmigranten geboden?
 - Is het gewenst dat huisvesting voor arbeidsmigranten op hetzelfde bedrijf wordt aangeboden als waar zij werkzaam zijn?
 - Is huisvesting elders beter voor de arbeidsmigranten?
- De gedachten over het wel of niet aanbieden van voorzieningen ter plaatse van de huisvestingslocaties zijn wisselend. Dit loopt uiteen van 'alle voorzieningen op de locatie zodat Andel van het verblijf zo weinig mogelijk merkt' tot 'enige voorzieningen op de locatie en de wens dat arbeidsmigranten deel gaan uitmaken van de samenleving van Andel'. In ieder geval is inzicht nodig in de concrete plannen en in de ervaringen elders.
- Gevraagd wordt of de huisvestingslocatie als een kamp zal fungeren, waar arbeidsmigranten zich opgesloten zouden voelen. Er wordt bezwaar gemaakt tegen het installeren van hekken met beveiligingscamera's. Weerstand is er tegen een gesloten opzet van de huisvesting en het handhaven van een strikt regime: 'Het zijn mensen. Je kan ze niet ophokken daar.'
- Betrek de arbeidsmigranten etc. ook bij de plannen van de bouw.
- Een buurtgesprek is nodig waarbij de initiatiefnemer goed kan uitleggen aan de inwoners etc. wat precies de bedoeling is. Dit vindt iedereen heel belangrijk.
- Inzet is gewenst op een kleinschaliger opzet van de locatie.

TIJDSBESTEDING BUITEN WERKTIDEN

- Bij de omgeving bestaat behoefte aan inzicht in de tijdsbesteding van arbeidsmigranten buiten de werkzame periodes. De verwachting is dat arbeidsmigranten buiten de werkzame tijd geen activiteiten kunnen ontplooien en dat dit tot gevolg heeft dat arbeidsmigranten zonder doel in Andel gaan verblijven. Het voorkomen hiervan en daarmee ook van incidenten is gewenst.
- Onduidelijk is waar en welke voorzieningen op het gebied van sport op de locatie worden gerealiseerd. Vanuit integratie wordt gepleit voor minder voorzieningen op de locatie en meer gebruik van bestaande sportvoorzieningen. Anderen vinden het beter dat arbeidsmigranten zo veel mogelijk op de locatie verblijven en ontspannen.
- De wens bestaat dat arbeidsmigranten gebruik maken van bijvoorbeeld de sportvoorzieningen. In eerste aanleg zijn er wellicht praktische bezwaren aan te voeren. In een gesprek tussen arbeidsmigranten en organisaties kan worden verkend welke mogelijkheden wel kunnen worden benut. Laat de arbeidsmigranten niet op de locatie sporten, maar naar het dorp toegaan en daar de voorzieningen gebruiken, alles staat open, voetbalclub etc.
- Verwacht wordt dat aanvulling van verenigingen positief kan uitpakken.
- De parkeerproblematiek bij verenigingen op zaterdag zal toenemen; die parkeerplaatsen staan op zaterdag al helemaal vol.
- Een kerkgenootschap heeft Oekraïners verwelkomd. Dat zou ook kunnen met arbeidsmigranten. De insteek is dat ze welkom zijn als ze komen. Misschien kunnen de arbeidsmigranten ook samen gebruikmaken van het dorps huis. De kerk staat ook open voor hen.
- In de gesprekken is duidelijk geworden dat ieder zich realiseert dat integratie gewenst is voor de arbeidsmigranten zelf en ook voor Andel. De arbeidsmigranten komen min of meer noodgedwongen hier werken. Voor hen is het ook niet makkelijk; daarvoor kan begrip worden opgebracht.

- Het is belangrijk dat wederzijds contact met elkaar ontstaat. Zo kunnen incidenten in het juiste perspectief worden geplaatst, eenvoudiger worden voorkomen en desnoods worden opgelost. Twijfels bestaan er of dit zal lukken.
- Sommige gesprekspartners hebben de actie om handtekeningen op te halen kritisch gevolgd. Het is ervaren als dat hiermee het plan uiteindelijk niet zal doorgaan.
- Het zal de initiatiefnemer sieren zich van de beste sociale kant te laten zien in meerdere opzichten ten gunste van de leefbaarheid van de kern.
- Door deelnemers aan de gesprekken wordt verwacht dat het inzetten van de 'vrijwilligerskracht van Andel' veel kan betekenen voor de leefbaarheid van Andel en het inpassen van de huisvesting van arbeidsmigranten. Instanties kunnen zich inzetten voor contacten en deelname aan de samenleving door arbeidsmigranten. In grote lijnen bestaat overeenstemming over de behoefte hieraan en de wenselijkheid om hieraan invulling te geven. Daarbij heeft ieder zijn verantwoordelijkheid en er is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

MEDISCHE VOORZIENINGEN

- In de gesprekken is duidelijk geworden dat de bestaande medische voorzieningen die nu al overbelast zijn, nog verder worden belast. Arbeidsmigranten doen enerzijds hoofdzakelijk een beroep op de medische sector als er acute nood is. Anderzijds is een ander patroon voor het bezoeken van de medische sector gebruikelijk.
- De volgende vragen zijn van belang.
 - Doen arbeidsmigranten minder vaak, net zo vaak of vaker een beroep op de medische sector?
 - Kan de taalbarrière tijdens een bezoek aan de medische sector worden ondervangen of is hiervoor extra tijdsbesteding van iemand nodig?
- In de gesprekken is duidelijk geworden dat alternatieven ter voorkoming van verdere overbelasting van de medische voorzieningen, gewenst en noodzakelijk zijn.
- Arbeidsmigranten hebben een andere instelling ten aanzien van wanneer ze een beroep op medische voorzieningen doen.
 - Of zij komen alleen als de medische situatie erom vraagt en bezoeken de medische voorzieningen niet met regelmaat. Het zou wel wenselijk zijn als arbeidsmigranten periodiek gebruikmaken van de medische zorg. Dat is ook beter in te regelen; nu zouden meer spoedplekken in de agenda moeten worden opengehouden, terwijl het de vraag is of die worden benut. Als dat niet zo is, is dat ook ongunstig.
 - Of het is gebruikelijk bij een medische ongemak of probleem zich 's ochtends bij de medische voorziening te melden in afwachting van de behandelingsmogelijkheid die dag.
 - Verondersteld wordt dat ziekenhuisbezoek veelal nodig is in plaats van het kunnen volstaan met behandeling door een huisarts. De taalbarrière heeft tot gevolg dat de tijdsbesteding per patiënt van het medisch personeel, waaronder ook teamassistentie, in ieder geval verdubbelt. Meekomen van vertalers of digitale vertaalprogramma's kunnen dit deels ondervangen. Huisartsen worden ook beschouwd als Arboartsen.
- Arbeidsmigranten zijn onbekend met het zorgsysteem in Nederland.
 - Er is volop investering nodig arbeidsmigranten hierover te informeren. Het wordt door de medische sector als taak gezien voor de initiatiefnemer en ook voor de andere werkgevers, uitzendbureaus en gemeenten in de regio om de algehele overbelasting van de medische sector te verlichten, aangezien dit ook van invloed is op de continuïteit van de medische sector (opvolgers) en aantrekkelijkheid van de regio. Organisaties laten in de praktijk ondanks toezeggingen, actieve medewerking achterwege.
 - De onbekendheid met het zorgsysteem is bij arbeidsmigranten die voor een korte termijn werken aanzienlijk groter dan bij arbeidsmigranten die langduriger in Nederland werken. De laatste groep informeert en helpt elkaar. In de praktijk komt het met regelmaat voor dat door die onbekendheid, niet iedere arbeidsmigrant is verzekerd, met name in de eerste maanden niet en ook na beëindiging van een werkcontract niet. Met name dit laatste zorgt voor schrijnende situaties voor arbeidsmigrant en huisarts en conflictsituaties in de praktijk.
- Voor beperking van administratieve druk is een gestructureerde inschrijving vanuit de initiatiefnemer – en andere werkgevers en uitzendbureaus – noodzakelijk.
 - Arbeidsmigranten waarvan verwacht wordt dat zij 3 maanden of langer in Andel blijven wonen zouden zich (net als andere bewoners) regulier moeten inschrijven bij de huisartsenpraktijk, zodat deze administratieve

werkzaamheden niet onverwachts moeten gebeuren zodra iemand een medische vraag heeft. Een arbeidsmigrant hoeft niet periodiek te komen, maar bij een (dringende) medische vraag helpt het als deze al regulier ingeschreven staat.

- In de medische sector is sprake van een aanzienlijke wachtlijst.
 - Huisartsenposten (voor Andel: in Gorinchem) zijn er alleen voor Avond-Nacht-en Weekenddiensten en alleen voor dringende medische vragen (alleen voor spoed = spoed) die niet kunnen wachten tot de volgende normale werkdag. Huisartsenposten zijn geen oplossing voor de problemen in de dagzorg.
 - De vraag is of een beroep doen op de medische zorg in Den Bosch kan helpen. In het geval van tandartszorg ligt dit wellicht voor de hand. De huisartsenzorg is overal overbelast en de toegang tot de huisartsenpost is beperkt. Het ziekenhuis (Spoedeisende Hulp, Den Bosch en Gorinchem) ziet alleen patiënten die verwezen worden via de huisarts (of ambulance). Zich spontaan meldende patiënten worden niet toegelaten. Tevens zou de initiatiefnemer voor vervoer moeten zorgen. De medische zorg in andere kernen biedt geen ruimte omdat ook daar capaciteitstekorten aan de orde zijn.
 - In andere regio's organiseren werkgevers/uitzendbureaus spreekuren met buitenlands sprekende artsen, al of niet in de lokale huisartsenpraktijk als daar ruimte beschikbaar is. Overigens is nu geen ruimte beschikbaar in de huidige praktijk in Andel. Zo wordt de reguliere huisartsenzorg minder belast met taal/cultuurbarrières.
 - Een en ander vergt nadere studie.
- De gemeente vond een centrale huisartsenpost overdreven. Met de bouw van 400 woningen en de komst van arbeidsmigranten is het nuttig opnieuw te overwegen of een medische post kan bijdragen aan versterking van de medische voorzieningen.

WINKELS

- De verwachtingen over de effecten op de detailhandelsvoorzieningen lopen uiteen. Genoemd wordt dat groepen arbeidsmigranten, zich onderscheidend van ander winkelend publiek in gedrag en kleding, de winkels bezoeken, met name rond 16.30 uur – 17.00 uur. Anderzijds wordt weliswaar onderkend dat arbeidsmigranten de supermarkt bezoeken en dat het aantal opgaat in het veel grotere aantal bezoekers in supermarkten.
- Ervaren wordt dat het cultuurverschil van betekenis is. Bewustwording bij arbeidsmigranten van deze verschillen en hoe dit te overbruggen kan bijdragen aan een andere beleving van bezoek van de winkels.
- Gevreesd wordt voor een invasie van arbeidsmigranten rond 17.00 uur bij de supermarkt in Andel. Dat levert ook parkeerproblemen op.
- Ondernemers zullen waar nodig extra personeel inzetten om de extra klandizie te helpen.
- Het gaat met name om de piekuren. De arbeidsmigranten die in het dorp wonen die bezoeken de supermarkt in Andel vaker naar verwachting dan de te huisvesten arbeidsmigranten aan de Middenweg. Hopelijk worden dit positieve interacties als ze naar de supermarkt in Andel gaan.
- Tijdens bezoeken aan supermarkten op de middag en rond 17.00 uur is geen aanwezigheid van grote groepen arbeidsmigranten geconstateerd, slechts een enkeling of geen.¹⁴

STRAND

- De bezoekers van het strand en bezoekende arbeidsmigranten kunnen elkaar niet of nauwelijks verstaan. De taalbarrière zorgt voor een gevoel van onbehagen. Omgekeerd gebeurt dit ook als Nederlanders een strand in het buitenland bezoeken. Bij een grotere groep arbeidsmigranten zal eerder een onveilig gevoel worden ervaren. Dit is met name voor kinderen en jongeren een belangrijk punt en daarmee ook voor de ouders.
- Op de eerste plaats is het nodig dat hierover bij alle bezoekers bewustwording ontstaat.
- Als arbeidsmigranten gedurende een langere periode in Andel verblijven en het strand regelmatig bezoekt, zal het ontstaan van herkenning van elkaar bijdragen aan een soepeler ervaring van het strandbezoek.

¹⁴ Woensdag 17 mei middag en rond 17.00 uur; vrijdag 19 mei middag en rond 17.00 uur; dinsdag 23 mei rond 17.00 uur; donderdag 8 juni rond 17.00 uur; vrijdag 17 november rond 17.00 uur.

INFRASTRUCTUUR – VERKEERSVEILIGHEID – PARKEREN

- De toekomstige verkeerssituatie op de Middenweg vraagt specifiek aandacht. Verondersteld wordt dat een vrijliggend fietspad tegelijkertijd of vlak na realisering en ingebruikname van de kassen en huisvestingslocatie noodzakelijk is. De huidige infrastructuur is te beperkt voor het combineren van toename van verkeer en met name de fietsende kinderen van en naar scholen en het zwembad. Belangrijk is inzicht te krijgen in de verkeersmaatregelen die worden getroffen.
- De verkeerssituatie op de Middenweg is gevaarlijk, ook voor de arbeidsmigranten die veelal lopend komen, en vooral ook voor de fietsende kinderen van en naar school en het zwembad etc. Kruispunten zijn ook ingewikkeld met een kruisingsvlak. De Middenweg wordt gebruikt voor middelbare scholen. De verkeersintensiteit van fietsers is hoog.
- In 2020 en 2022 zijn verkeersonderzoeken uitgevoerd. De gebruikte cijfers wekken verwondering. Die komen wellicht niet met de praktijk overeen. Beide onderzoeken concluderen dat de Middenweg niet geschikt is.
- De vraag is of de capaciteit en de ruimte van de in- en uitrit voldoende ruim is ter voorkoming van opstoppen van inkomend en uitgaand vrachtverkeer op de Middenweg. De Middenweg wordt immers door veel meer bedrijven voor vrachtvervoer gebruikt. Per dag neemt het vrachtverkeer met 50 voertuigen toe.
- Vragen zijn gesteld zoals wie gebruikt de Middenweg, de verkeersintensiteit (verdeling dagdelen, dagen) en capaciteit van de Middenweg, de parkeerbehoefte en ruimte voor parkeergelegenheid, genereren arbeidsmigranten bij het bezoeken van voorzieningen of van de kern op zichzelf?
- Het maaibeheer van de bermen moet worden geïntensiveerd. Daar ligt ook een verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer.
- Toevoeging van een fietsvoorziening en de aanpassing van de aansluiting van de Neer-Andelseweg (rotonde) kunnen nodig blijken te zijn, mede als gevolg van toenemend verkeer vanuit het nieuwe woongebied. Voor de aansluiting van de Middenweg op de Neer-Andelseweg is een rotonde nodig, ook door het verkeer van het nieuwe woongebied en de uitbreiding van het bedrijventerrein.
- Gepleit wordt voor een directe aansluiting vanuit de bedrijfslocatie op de provinciale weg.
- Zorgen bestaan er over het toenemend verkeer op met name de Kammetweg en de Neer-Andelseweg.
- Het profiel van de Kammetweg is voor het verkeer te kleinschalig voor een forse toename van verkeer. Die weg is als uitvalsweg nu al druk en kan niet nog drukker worden. De snelheid van autoverkeer op de Kammetweg is te hoog.
- Langs de Neer-Andelseweg moet een doorlopend vrijliggend fietspad vanaf de Kennedylaan naar de Middenweg worden aangelegd, aansluitend op het fietspad nabij de sportvelden. In de huidige omstandigheden is dit al nodig, zeker als de arbeidsmigranten aan de Middenweg worden gehuisvest.
- Het wordt als onevenwichtig ervaren dat er wel een zwembad wordt gebouwd, met betrokkenheid van de initiatiefnemer, maar dat een fietspad uitblijft.
- Onbekend is op welke wijze arbeidsmigranten zich verplaatsen naar de huisvestingslocaties en, buiten de piekperiodes, naar andere werklocaties.
- De vraag is of er voldoende parkeergelegenheid wordt gerealiseerd. Dit is van belang om te voorkomen dat het parkeerterrein van het zwembad als overloopterrein wordt gebruikt.

7.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land

OPZET VAN DE HUISVESTING MET VOORZIENINGEN

- Bepalend voor het goed functioneren van een huisvestingslocatie is de kwaliteit van de voorziening als geheel en het aanbod aan voorzieningen voor verblijf naast de werktijden. Het gaat daarbij om kwaliteit van leven van de arbeidsmigranten, veiligheid en welbevinden.
- De opzet van afzonderlijke appartementen voor twee tot maximaal vier personen waarborgt een passend verblijf. Een huiselijk gevoel vergemakkelijkt ook het beheer, in tegenstelling tot een massaal gebouw.
- Veelal wordt gezorgd voor faciliteiten op de locatie: een sportveld, een van de omgeving afgebakende ruimte voor bijvoorbeeld barbecueën of verpozing en binnenruimte voor educatie en wifi-voorzieningen. Het aanbod van voorzieningen in de buitenruimte speelt een cruciale rol.
- In welke mate faciliteiten aanwezig zijn, verschilt per locatie. Dit wordt in de praktijk afgestemd met de te huisvesten arbeidsmigranten.

TIJDSBESTEDING BUITEN WERKTIDEN

- Over de tijdsbesteding door arbeidsmigranten buiten de werktijden bestond op vele locaties aanvankelijk vrees voor incidenten.
- In dit kader is vaak benadrukt dat het schrikbeeld van rondhangende arbeidsmigranten in dronken staat of iets dergelijks, incidenteel een keer kan voorkomen, maar dat dit bij hoge uitzondering is.
- Van belang is dat op de locatie enkele recreatieve basisvoorzieningen aanwezig zijn, zoals een sportveldje, vismeertje, verblijfsruimte, sportgelegenheid binnen en dergelijke.
- Arbeidsmigranten nemen nauwelijks tijd voor vertier buiten de huisvestingslocatie en bezoek aan de kernen.

MEDISCHE VOORZIENINGEN

- Op enkele locaties is door beheerders gezorgd voor inzet van specifieke medische dienstverlening op locatie of in de nabijheid. Overkoepelende beheersorganisaties hebben zelf artsen, tandartsen of andere medische dienstverleners beschikbaar.
- Als daarover goede afspraken zijn gemaakt, dan voorkomt dit overdruk op de medische voorzieningen.
- De belangrijkste ervaring is dat arbeidsmigranten van medische dienstverlening gebruik maken in het geval van acute noodzaak. Voor meer ingrijpende handelingen wordt veelal gekozen om terug te gaan naar het land van herkomst en daar een uitgebreide medische behandeling te laten verzorgen. De medische voorzieningen in Nederland worden niet of nauwelijks voor uitgebreide, planbare medische behandelingen belast.

WINKELS

- Arbeidsmigranten doen veelal dagelijks boodschappen. Daarvoor worden ook relatief lange afstanden, per fiets en lopend, afgelegd. De grotere supermarkten en supermarkten met een aantrekkelijke prijsstelling worden het meest bezocht in plaats van kleinere supermarkten met een hogere prijsstelling.
- Er zijn geen signalen gegeven dat het bezoeken van supermarkten door arbeidsmigranten tot conflicten of overmatige drukte in een supermarkt leidt. Bezoek door arbeidsmigranten is in de praktijk goed op te vangen.
- Veel gemeenten gaven aan dat de komst van arbeidsmigranten bijdraagt aan het beter kunnen functioneren van winkels, het openblijven van scholen en voldoende groepen in geval van gezinnen, een beter voorzieningenniveau dan is te verwachten voor zo'n kern. Dit doet zich vooral voor in gebieden met een groot aantal arbeidsmigranten, die ook in woningen verblijven.
- Er wordt aangegeven dat het onderhouden van contact met de initiatiefnemer en het hanteren van spelregels in de winkel (vertaald naar meerdere talen) goed werken en tot probleemloze situaties leiden. Mochten er gevallen voorkomen wanneer dit niet zo is, dan wordt in de gesprekken over de praktijk aangegeven dat er snel wordt opgetreden.

STRAND

- In geen van de locaties elders in het land is een strandje gelegen.
- De ervaring is wel dat als arbeidsmigranten langer verblijven, de herkenning van inwoners en arbeidsmigranten onderling toeneemt. Een langduriger verblijf en het vaker terugkomen van dezelfde arbeidsmigranten draagt hieraan volgens de gesprekspartners bij.

INFRASTRUCTUUR – VERKEERSVEILIGHEID – PARKEREN

- De ervaring is dat arbeidsmigranten zich lopend, per fiets en ook gezamenlijk met auto's of in busjes verplaatsen.
- In de praktijk van locaties elders in het land is het gebruikelijk dat er afspraken worden gemaakt over de keuze van routes. Routes die al veel worden gebruikt, worden dan gemeden.
- In enkele situaties worden vervoersmogelijkheden aangeboden, zoals het gezamenlijk bezoeken van supermarkten met een busje, op een tijdstip dat het in de supermarkten rustiger is. Ook wordt wel eens gekozen voor het beschikbaar stellen van fietsen vanuit de huisvestingslocatie. Hierover worden in voorkomend geval afspraken gemaakt waar strikte consequenties aan verbonden zijn ter voorkoming van knelpunten. De ervaring leert dat wanneer er contact wordt opgenomen over een incident, dit direct wordt opgelost door de initiatiefnemer.

- Verkeersknelpunten rondom de locatie doen zich niet voor. Dit komt deels doordat de werktijden van arbeidsmigranten redelijk vroeg en laat op de dag liggen, zodanig dat er geen combinatie is met bijvoorbeeld fietsende scholieren of de ochtends- of avondspits. Het stimuleren van het gebruik van fietsen kan bijdragen aan het voorkomen van verkeersknelpunten.
- De gehanteerde parkeernormen waarborgen voldoende parkeergelegenheid. In de praktijk van de locaties elders in het land blijkt dat er sprake is van een overaanbod aan parkeerplaatsen.

7.3 Gesprekken met initiatiefnemer

OPZET VAN DE HUISVESTING MET VOORZIENINGEN

- In het plan voor huisvesting van arbeidsmigranten zijn faciliteiten opgenomen voor verblijf buiten werktijden. Een sportfaciliteit, bijeenkomstruimte en dergelijke zijn voorzien.
- Bij de uitwerking van de plannen bestaat bij de initiatiefnemer zeker bereidheid om het aanbod aan faciliteiten verder in te vullen en af te stemmen op de behoefte.

TIJDSBESTEDING BUITEN WERKTIJDEN EN INTEGRATIE

- De initiatiefnemer benadrukt dat arbeidsmigranten kiezen voor relatief lange werktijden. Ze komen om te werken en te rusten. Daardoor is de tijd beperkt voor vertier of andere activiteiten buiten werktijden en buiten de locatie.
- Arbeidsmigranten die al op de locatie verblijven zorgen als eerste en in belangrijke mate voor het wegwijs maken van nieuwe arbeidsmigranten ten aanzien van gebruiken in Nederland.
- In regionaal verband of met andere bedrijven is er geen introductieprogramma voor arbeidsmigranten. Bereidheid om hieraan mee te werken is er.

MEDISCHE VOORZIENINGEN

- De initiatiefnemer heeft zich georiënteerd op het faciliteren van medische voorzieningen.
- Opgemerkt is dat voor noodgevallen weliswaar een beroep wordt gedaan op medische voorzieningen in de omgeving. Voor ingrijpende medische behandelingen doen arbeidsmigranten in hun thuisomgeving een beroep op medische dienstverlening.
- Het maken van verdere afspraken met de lokale medische voorzieningen of medische dienstverleners elders kunnen verder worden uitgewerkt. Contacten hierover met enkele lokale en regionale dienstverleners zijn al gelegd.

WINKELS

- De initiatiefnemer denkt aan de volgende mogelijkheden voor detailhandel:
 - Detailhandel in een afzonderlijke ruimte op de locatie, te verzorgen door lokale ondernemers.
 - Bezorging van bulkgoed of afzonderlijke boodschappen vanuit supermarkten in de omgeving op de locatie.
 - Beschikbaarheid van fietsen of busjes voor het bezoeken van supermarkten.
 - Maken van afspraken over tijden van het bezoeken van supermarkten.
- Als een plan wordt uitgewerkt, dan kan het plan de komende tijd worden bijgesteld als daartoe aanleiding bestaat.
- De initiatiefnemer staat flexibel tegenover de opties voor detailhandel en wil het graag goed geregeld hebben.

STRAND

- In het algemeen is gesproken over bezoeken van arbeidsmigranten van voorzieningen in en rondom de kern Andel.
- Aangezien er meer arbeidsmigranten in Andel verblijven is niet direct te herleiden of het arbeidsmigranten vanuit de locatie zijn die het strand bezoeken.
- De initiatiefnemer wil meewerken aan activiteiten die zullen bijdragen aan kennismaking van arbeidsmigranten en inwoners. Daarvoor organiseert hij of draagt bij aan bijvoorbeeld specifieke open dagen.

INFRASTRUCTUUR – VERKEERSVEILIGHEID – PARKEREN

- Initiatiefnemer is bekend met de voornemens voor aanleg van een vrijliggend fietspad.
- Arbeidsmigranten verplaatsen zich via de Middenweg en de Neer-Andelseweg. De Kammetweg wordt nagenoeg niet gebruikt. Hierover zijn aanvullende afspraken te maken met de nieuwe groep arbeidsmigranten.
- Gezorgd wordt voor voldoende parkeerplaatsen. Er zijn nog alternatieve locaties beschikbaar voor aanvullende parkeerruimte (Middenweg 10).

7.4 Conclusies en aanbevelingen

OPZET VAN DE HUISVESTING MET VOORZIENINGEN

- In de planopzet is ruimte geboden voor faciliteiten voor verblijf buiten werktijden. Het gaat hier om binnenfaciliteiten die ook op huisvestingslocaties elders in het land worden aangeboden. De voorzieningen voor verblijf en ontspanning buiten lijken te beperkt.
- **Aanbevolen** wordt het plan voor faciliteiten op de locatie in overleg met de groep arbeidsmigranten verder uit te werken en uit te gaan van een flexibel aanbod en af te stemmen op de dan aanwezige behoefte. De klankbordgroep kan daaraan wensen voor voorzieningen vanuit de kern toevoegen.
- **Aanbevolen** wordt de buitenfaciliteiten uit te breiden, zoals met een sportveld en locatie voor barbecue of samenkomst. Daarvoor is specifiek aandacht nodig om dit op het gewenste niveau te krijgen. Uit de praktijk blijkt dat arbeidsmigranten hieraan behoefte hebben. Daarmee wordt de behoefte om de kern of een park als vertierlocatie te kiezen ondervangen.
- **Aanbevolen** wordt indien nodig parkeerruimte ter hoogte van Middenweg 10 te realiseren, zodat er meer buitenruimte beschikbaar is voor ontspanning in de buitenlucht ter hoogte van Middenweg 14.

TIJDSBESTEDING BUITEN WERKTIJDEN EN INTEGRATIE

- **Aanbevolen** wordt dat ieder de eigen verantwoordelijkheid neemt en zich inzet voor kennismaking van inwoners en instanties met arbeidsmigranten en omgekeerd.
- **Aanbevolen** wordt dat vanuit instanties, zoals verenigingen en kerken, arbeidsmigranten op de locatie worden bezocht en uitgenodigd voor deelname aan vereniging of bijeenkomsten.

MEDISCHE VOORZIENINGEN

- De druk op de medische voorzieningen worden door inwoners en instanties als belangrijk nadelig effect verwacht.
- De medische voorzieningen hoeven niet direct ter plaatse te worden aangeboden. Als er maar afspraken zijn gemaakt met dienstverleners in de omgeving, bijvoorbeeld met medische praktijken in de directe omgeving of in Geldermalsen of Den Bosch.
- **Aanbevolen** wordt op korte termijn afspraken uit te werken op welke medische voorzieningen een beroep zal worden gedaan. Dan kunnen die medische voorzieningen hiermee rekening houden en is er duidelijkheid over het voorkomen van toename van druk op de lokale medische voorzieningen. Daarbij kan ook worden gekeken naar de mogelijkheden voor digitale medische dienstverlening. Zorg voor beschikbaarheid en doorspreken van informatie over medische voorzieningen die op websites beschikbaar zijn.¹⁵ Zeker is ook een degelijke informatievoorziening voor arbeidsmigranten nodig over de zorgvoorzieningsstructuur in Nederland, die afwijkt van de bij arbeidsmigranten gebruikelijke organisatie, alsmede stroomlijning van bijvoorbeeld inschrijvingen bij een praktijk en tijdige verzekerd zijn vanaf de eerste werkdag tot zelfs na plotselinge beëindiging van de werkrelatie.

¹⁵ [Programma Gezondheid & Migranten \(pharos.nl\); wegwijzer-zorg-welzijn-eu-arbeidsmigranten.pdf \(vng.nl\); Infographic toegang gezondheidszorg arbeidsmigranten \(in 12 talen\) - artra.nl; Infographic eerstelijnszorg 10 NL.pdf; Arbeidsmigranten - Huisarts-Migrant.nl](#)

WINKELS

- De toename van de druk op de winkels wordt naar verwachting overschat. Bij het relatief frequent bezoeken van supermarkten (vijf keer in een reguliere periode) door de opstellers van de maatschappelijke impactanalyse is geen overmatig bezoek door arbeidsmigranten rond een bepaalde tijdperiode geconstateerd, ondanks dat hierop werd geattendeerd. In de meeste gevallen waren er geen bezoekende arbeidsmigranten in de supermarkt in Andel.
- Supermarkteigenaren geven aan dat zij goed kunnen omgaan met bezoek van arbeidsmigranten en desgewenst extra personeel tijdens drukte kunnen inzetten. Bekend zijn de periodes dat supermarkten door klanten meer of minder worden bezocht. Daarin is veelal een duidelijk patroon te herkennen. Het wordt ook door supermarkteigenaren onderschreven dat een soepel verloop wenselijk is; dat is op de eerste plaats ook hun zorg en verantwoordelijkheid.
- Uit een marktverkenning blijkt dat de komst van 274 arbeidsmigranten, uitgaande van een regulier bestedingspatroon, is te vertalen naar maximaal 92 m² ruimte bij supermarkten (2% tot 3% op het aanbod in de drie kernen; zie bijlage 3).
 - De supermarkt in Andel is recent uitgebreid tot een oppervlak die kleiner is dan voor een kern als Andel kan worden verwacht. Daaruit kan worden afgeleid dat inwoners van Andel zeker ook kiezen voor supermarktbezoek elders, zoals in Veen of Wijk en Aalburg. Dat lijkt ook logisch omdat de omvang van de supermarkten daar groter is dan gelet op het aantal inwoners wordt verwacht (circa 900 m² overaanbod). Deze supermarkten hebben een regionale functie.
 - Verwacht mag worden dat er geen knelpunten als gevolg van drukte in de supermarkten of bij de kassa ontstaan als gevolg van 274 arbeidsmigranten, mede gelet op het gezamenlijke inwoneraantal van de kernen (12.500 inwoners; 2% arbeidsmigranten). Zeker zo belangrijk is dat supermarkteigenaren zich bewust zijn van de groei van supermarktbezoek in het algemeen en daarop tijdig anticiperen. De recente uitbreiding van de supermarkt in Andel en herinrichting van een supermarkt in Wijk en Aalburg zijn daar goede voorbeelden van.
- **Aanbevolen** wordt indien dit nodig blijkt te zijn, met arbeidsmigranten afspraken te maken over gespreid bezoek van supermarkten.
- **Aanbevolen** wordt dat de klankbordgroep zich inzet voor monitoring van klachten rondom supermarktbezoek. Desgewenst worden dan met de initiatiefnemer hierover aanvullende afspraken gemaakt.

STRAND

- Het strandje is een specifieke situatie in Andel, die elders niet voorkomt.
- De taalbarrière wordt door inwoners als knelpunt genoemd bij gezamenlijk gebruik van het strandje. Die taalbarrière tussen inwoners en arbeidsmigranten kan niet zomaar worden opgelost.
- Als arbeidsmigranten steeds een korte periode verblijven, is er ook geen manifeste behoefte bij arbeidsmigranten om zich de Nederlandse taal eigen te maken.
- Nederlanders die in het buitenland verblijven spreken onderling ook vaak Nederlands. In contacten met de lokale bevolking in het buitenland schakelen Nederlanders niet automatisch over in de Franse, Griekse of Spaanse taal. Veelal wordt dan gekozen voor het Engels. Uiteindelijk gaat het om een wisselwerking.
- Inzetten op bewustwording van de taalbarrière met gevoelens van onbehagen wat de ander zegt, is de eerste stap. Langer verblijf van arbeidsmigranten op de locatie kan bijdragen aan de wil om iets van het Nederlands te leren.
- Belangrijker is dat inwoners en arbeidsmigranten met elkaar kennismaken, in ieder geval elkaar herkennen doordat ze elkaar vaker tegenkomen. Dan is de kans groter op een behaaglijk gevoel wederzijds.
- **Aanbevolen** wordt maximaal in te zetten op momenten van kennismaking en een zo open mogelijke houding, zoals het organiseren en bezoeken van open dagen, uitnodiging van en deelname aan activiteiten in de kern door arbeidsmigranten en het over en weer zorgen voor bewustwording van de taalbarrière en daaruit voortvloeiende ervaringen van onbehaaglijkheid. Ouders of verzorgers kunnen ten aanzien van die kennismaking ook een rol spelen, bijvoorbeeld door een gezamenlijke barbecue aan het strandje.

INFRASTRUCTUUR – VERKEERSVEILIGHEID – PARKEREN

Vrijliggend fietspad Middenweg

- In de verkeersstudies is ervan uitgegaan dat de komst van arbeidsmigranten geen verkeersknelpunten zal opleveren.
- Voor het waarborgen van een adequate verkeersafwikkeling wordt het nodig geacht dat het vrijliggend fietspad aan de noordzijde van de Middenweg tijdig wordt gerealiseerd. Het gaat dan met name om de veiligheid van fietsende scholieren of bezoekers van het zwembad in relatie tot afslaand vrachtverkeer. De Middenweg heeft voor fietsverkeer een belangrijke functie.
- De Middenweg kan weliswaar een bepaalde verkeersintensiteit verwerken. Duidelijk is wel dat de Middenweg in feite te smal is voor de verkeersfunctie. De verkeerstoename voortvloeiend uit de huisvesting van arbeidsmigranten scherpert de noodzaak van een vrijliggend fietspad aan. Door inwoners wordt dit als voorwaarde genoemd voor het goed functioneren van de huisvesting van arbeidsmigranten ten aanzien van verkeer.
- Over de stand van zaken rondom de aanleg van het fietspad ontbreekt bij inwoners en instanties informatie. Bij de gemeente staat dit wel op de planning en wordt de noodzaak ervan onderkend. Over de aanleg van het fietspad en de tijdsplanning zijn op korte termijn duidelijkheid en zekerheid noodzakelijk. Als daarvoor de benodigde prioriteitsstelling ontbreekt, is aanscherping hiervan noodzakelijk.
- **Aanbevolen** wordt dat de gemeente op korte termijn inzicht geeft in de realisering van het vrijliggend fietspad langs de Middenweg.
- **Aanbevolen** ervoor te zorgen dat in ieder geval tijdig een vrijliggend fietspad langs de Middenweg wordt gerealiseerd.
- De verwachting is dat met de aanleg van het vrijliggend fietspad een aanmerkelijk veiliger verkeerssituatie gaat ontstaan. Vooralsnog worden geen aanvullende maatregelen, zoals eenrichtingsverkeer voor vrachtverkeer aanbevolen. Het is wel verstandig de toekomstige verkeerssituatie te monitoren. Het veel voorkomen van bermschade is een indicatie voor een onveilige verkeerssituatie. Afhankelijk van de resultaten kunnen alsnog aanvullende maatregelen worden overwogen.
- **Aanbevolen** wordt de toekomstige verkeerssituatie op de Middenweg te monitoren en afhankelijk van de resultaten alsnog aanvullende maatregelen te overwegen.
- **Aanbevolen** wordt de verkeersregels op te nemen in de huisregels.
- Uit nadere analyse is het volgende gebleken.
 - Het voorontwerpbestemmingsplan voor een vrijliggend fietspad tussen de aansluiting van de Middenweg met de Neer-Andelseweg en de kruising van de Veensesteeg met de Zoutendijk/Verre Weide, heeft vanaf 24 maart 2023 tot en met 20 april 2023 ter inzage gelegen in het kader van inspraak.
 - Het ontwerpbestemmingsplan ligt voor vaststelling door de gemeenteraad ter inzage van 22 december 2023 tot en met 1 februari 2024. [Buitengebied: fietspad Middenweg Andel-Veen: Inhoudsopgave \(gemeentealtena.nl\)](#)
 - Hieruit blijkt dat de gemeente Altena voornemens is het vrijliggend fietspad aan de noordzijde van de Middenweg op afzienbare termijn aan te leggen.

Kammetweg

- **Aanbevolen** wordt met arbeidsmigranten afspraken te maken dat de Kammetweg niet wordt gebruikt. Dit kan onderdeel zijn van de monitoring van de aanbevelingen. Indien nodig kunnen aanvullende afspraken worden gemaakt.
- Uit locaties elders in het land blijkt dat het maken van afspraken over het gebruik van routes prima werkt en dat hiermee op eenvoudige wijze knelpunten kunnen worden voorkomen.

Neer-Andelseweg: fietspad en rotonde

- Vanuit verkeersveiligheid wordt door inwoners aangedrongen op een vrijliggend fietspad langs de Neer-Andelseweg, voor een deel is een fietspad aanwezig. Dit wordt ook in groter verband gebracht met de dorpsuitbreiding aan de zuidwestzijde van Andel en de bereikbaarheid van de kern en sportvoorzieningen.
- In datzelfde verband wordt genoemd dat de aansluiting van de Middenweg op de Neer-Andelseweg kan worden verbeterd door aanleg van een rotonde.

-
- **Aanbevolen** wordt dat vanuit de gemeente wordt aangegeven of en zo ja, wanneer aanvullend onderzoek wordt verricht en of er uiteindelijk opties zijn voor het treffen van de verkeersmaatregelen: doortrekken vrijliggend fietspad Neer-Andelseweg en vervangen aansluiting Middenweg-Neer Andelseweg door een rotonde.

Faciliteren vervoersmiddelen

- **Aanbevolen** wordt een plan uit te werken voor het faciliteren van vervoersmiddelen, zoals fietsen of gezamenlijk vervoer per auto of busje.
- **Aanbevolen** wordt een flexibel plan te maken door in ieder geval de vervoersfaciliteiten beschikbaar te stellen en desnoods hierin te variëren al naar gelang de behoefte.

Parkeren

- Het beoogde aantal parkeerplaatsen is toereikend voor de huisvesting van arbeidsmigranten.
- **Aanbevolen** wordt de optie voor parkeergelegenheid ter plaatse van Middenweg 10 in te zetten, zodat er meer ruimte beschikbaar komt voor verpozing in de buitenlucht.

8. OPTIES VOOR REGIONALE SAMENWERKING

8.1 Gesprekken met inwoners en instanties Andel

HUISVESTINGSVRAAGSTUK OP REGIONAAL NIVEAU

- In alle gesprekken is aan de orde geweest dat verschillende bedrijven voor zichzelf huisvesting voor arbeidsmigranten realiseren.
- De indruk over het algemeen is dat het aantal arbeidsmigranten en het aantal locaties de komende jaren zal toenemen.
- In de regio worden steeds meer middelgrote en grote huisvestingslocaties voor arbeidsmigranten gerealiseerd. Ervaren wordt dat dit een grote druk op de samenleving tot gevolg heeft. Dat komt onder meer doordat het om locaties met een groot aantal arbeidsmigranten in één keer gaat. Er is geen sprake van geleidelijke ingroei van arbeidsmigranten, zoals dat wel mogelijk is van inwoners bij het successievelijk realiseren van een woongebied.
- Op zichzelf bestaat begrip voor huisvesting van arbeidsmigranten bij een bedrijf, als de arbeidsmigranten bij het betreffende bedrijf werkzaam zijn. Duidelijk is dat hierbij veelal sprake is van een piek, bijvoorbeeld tijdens een oogstperiode of tijdens feestdagen. Als buiten die piek huisvestingsmogelijkheden worden geboden voor arbeidsmigranten die niet bij het bedrijf werkzaam zijn en binnen de piekperiode enkel een minderheid van de arbeidsmigranten werkzaam is bij het eigen bedrijf, dan wordt ervaren dat sprake is van een verdienmodel. En dat terwijl de druk op de samenleving daardoor onverminderd hoog blijft en verder toeneemt.

REGIONALE AFSTEMMING

- Het wordt door veel deelnemers aan gesprekken ervaren dat het gewenst is dat regionaal afstemming plaatsvindt zodat het huisvestingsvraagstuk van arbeidsmigranten scherper kan worden ingevuld.
- De voorwaarde die de gemeente Altena heeft gesteld, dat arbeidsmigranten voor 75% binnen de gemeente Altena werkzaam moeten zijn, spreekt inwoners aan.
- Er wordt voor gepleit dat bedrijven in de regio zorgen voor onderlinge afstemming, zodat niet ieder bedrijf buiten de piekperiodes arbeidsmigranten laat verblijven die niet in de regio werkzaam zijn. Dit is met name van belang doordat andere grote bedrijven in de regio een grote behoefte hebben aan huisvestingsmogelijkheden.
- In de regionale afstemming kunnen gemeenten het voortouw nemen. Het gaat om een huisvestingsvraagstuk dat gemeentegrens overschrijdend is. Gemeenten kunnen desnoods in de toekomst als reactie op verzoeken voor toevoeging van nieuwe locaties voor huisvesting, aangeven dat in de regio voldoende capaciteit beschikbaar is en geen noodzaak bestaat voor verdere uitbreiding van het aantal huisvestingslocaties.
- Net zo belangrijk vinden de gesprekspartners het dat bedrijven hun verantwoordelijkheid voor de samenleving oppakken. Zij hebben bijvoorbeeld ook een verantwoordelijkheid voor het samengaan van arbeidsmigranten met de samenleving.

8.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land

HUISVESTINGSVRAAGSTUK OP REGIONAAL NIVEAU

- Alle gemeenten voeren beleid met betrekking tot de toename van het aantal arbeidsmigranten en het aantal huisvestingslocaties.
- In de gemeenten wordt het huisvestingsvraagstuk op regionaal niveau bekeken. Onderzoeken worden verricht naar de behoefte en de voorkeurslocaties van huisvesting voor arbeidsmigranten.
- De gemeenten kiezen voor geconcentreerde huisvestingslocaties, niet voor het verblijven in woonkernen. Dat vloeit voort uit het voorkomen van extra druk op de woningmarkt, betere mogelijkheden voor beheer en behoud van de sociale structuur in kernen.

- Het invullen van de behoefte die er bestaat, een verantwoorde inpassing in de omgeving en een goed beheer vormen de kernonderdelen van het huisvestingsbeleid.
- Het huisvestingsvraagstuk is altijd bij een afzonderlijke medewerker belegd. In een enkele situatie is een medewerker specifiek en geheel voor het beleid en de uitwerking ervan verantwoordelijk.

REGIONALE AFSTEMMING

- Gemeenten pakken het huisvestingsvraagstuk in toenemende mate regionaal op. Het betreft een ruimtelijke opgave en een opgave die van invloed is op de samenleving. Vandaar dat gemeenten dit ook als een eerste verantwoordelijkheid zien. Bij bedrijven is nog weinig sprake van samenwerking.
- De regionale afstemming omvat het uitwisselen van ervaringen in een regio.
- Er worden geen regionale programma's voor kennismaking of integratie van arbeidsmigranten opgezet. Die worden vaak op gemeentelijk niveau verzorgd.
- Enkele gemeenten hebben een overzicht van organisaties die zorgen voor huisvestingslocaties die passend functioneren en welke organisaties dit niet doen.
- De gemeenten hebben regelmatig en directe contactlijnen met ondernemers van bedrijven en beheerders van huisvestingslocaties.

8.3 Gesprekken met initiatiefnemer

HUISVESTINGSVRAAGSTUK OP REGIONAAL NIVEAU

- Initiatiefnemer kan zich wel iets voorstellen bij regionale afstemming van het huisvestingsvraagstuk voor arbeidsmigranten.
- De sterke voorkeur gaat uit naar het in eigen beheer realiseren en beheren van de huisvesting behorend bij het bedrijf. Het gaat dan om het waarborgen van voldoende kwaliteit van de huisvesting en een goed beheer. Die moet op een hoog niveau worden gerealiseerd, om zo aantrekkelijk te zijn als werkgever.
- Initiatiefnemer voelt zich verantwoordelijk voor de huisvesting op zichzelf richting de arbeidsmigranten en omgeving.

REGIONALE AFSTEMMING

- Tot op heden vindt er tussen bedrijven en huisvesters geen afstemming plaats voor het inpassen van arbeidsmigranten in de samenleving.
- Initiatiefnemer neemt wel actief deel aan en organiseert ook open dagen, gericht op kennismaking met arbeidsmigranten en de omgeving, over en weer. Hij is groot voorstander van intensivering van en samenwerking voor dit soort activiteiten.
- Twijfels bestaan er of arbeidsmigranten behoefte hebben aan regionale educatie met betrekking tot de gebruiken en cultuur in Nederland. Onderling wordt hiervoor al het nodige verzorgd.

8.4 Conclusies en aanbevelingen

HUISVESTINGSVRAAGSTUK OP REGIONAAL NIVEAU

- In de gemeente Altena is als uitvloeisel van het Bestuursakkoord 2022 – 2026 een systeem van schaarse rechten geïntroduceerd. Dit is geëffectueerd door de planherziening Buitengebied Andel: partiële herziening Middenweg ong. in 2022 vast te stellen. Daarin is de afwijkingsbevoegdheid voor huisvesting van arbeidsmigranten komen te vervallen.
- **Aanbevolen** wordt te bekijken of en op welke wijze in procedures kan worden geborgd dat huisvesting plaatsvindt voor arbeidsmigranten van lokale bedrijven. Dit kan worden vertaald in de vorm van criteria bij het toelaatbaar stellen van zo'n ruimtelijke ontwikkeling.

REGIONALE AFSTEMMING

- De zestien gemeenten die samenwerken in Regio West-Brabant en de provincie Noord-Brabant hebben voor het verbeteren van de situatie van arbeidsmigranten in 2021 het afsprakenkader Arbeidsmigranten Regio West-Brabant ondertekend. Dankzij een afgestemde aanpak van deze zestien overheden, wordt een verschuiving in ongewenste situaties voorkomen.
- De overheden zetten zich ook in voor het maken van ruimte voor goede huisvesting, het stellen van kwaliteitseisen aan nieuwe huisvesting en het beheer daarvan en voor het beter wegwijs maken van arbeidsmigranten in hun tijdelijke woonplaats.
- Een gezamenlijke aanpak door gemeenten en bedrijven gericht op een betere integratie kan van betekenis zijn. Daarbij wordt gedacht aan een cultureel programma waarin voor bewustwording wordt gezorgd van de verschillen tussen de culturen en achtergronden. Vervolgens kan ook aandacht worden besteed aan het overbruggen van die verschillen. Verondersteld wordt dat door het onbekend zijn met die verschillen, onbedoeld barrières ontstaan of worden ervaren. Aan te bevelen is om een sociaal plan onderdeel te maken van beheerplannen. Dit zorgt ervoor dat de groep vroeg in het proces al wordt begeleid.
- **Aanbevolen** wordt in de aanpak een sterker accent te leggen op een gezamenlijke aanpak/strategie van gemeenten en bedrijfsleven gericht op:
 - afstemming piekbelastingen tussen initiatiefnemers;
 - kennismaking met en integratie van arbeidsmigranten in de samenleving;
 - nieuwe huisvestingslocaties;
 - vrijkomen van woningen in de kern;
 - beperking van overbelasting van de medische sector.
- **Aanbevolen** wordt bedrijven te stimuleren om samen geconcentreerde huisvesting te realiseren, zodat piekperiodes op een beperkter aantal locaties kunnen worden gecombineerd. Dit komt dan in de plaats van het bouwen voor piekbelasting voor het eigen bedrijf en het beschikbaar hebben van huisvesting voor arbeidsmigranten die elders werken.
- **Aanbevolen** wordt over de regionale samenwerking nadrukkelijker te communiceren met inwoners en instanties.

9. VERVOLG VAN HET PROCES

9.1 Gesprekken met inwoners en instanties Andel

VERVOLG PROCES

- Grote behoefte bestaat aan een bijeenkomst waarop de uitwerking en effecten van de plannen worden toegelicht. Met als insteek dat initiatiefnemer en gemeente het beste met het dorp voor hebben. Er kan heel veel worden opgelost als er goed wordt gecommuniceerd.
- Er bestaat behoefte aan inzicht in de plannen. Daarbij kunnen ook positieve aspecten van het plan worden aangegeven. Hoe komt het complex er uit te zien, welke voorzieningen worden gerealiseerd et cetera? De indruk bij sommige gesprekspartners is dat er mooie appartementen worden gerealiseerd. Gevraagd wordt de noodzaak duidelijk te maken. Waarom zijn er zoveel arbeidsmigranten nodig? Er valt veel ruis weg als er uiteindelijk duidelijkheid is.
- Een inloopavond zou worden gewaardeerd, hopelijk bezocht door veel mensen. Daarnaast zijn gesprekken in een persoonlijke setting nodig.
- Als de rechter uitspraak heeft gedaan over de verleende omgevingsvergunning, is dat zeker het moment om te gaan communiceren.
- In het vervolgtraject wordt transparantie van de zijde van de gemeente verwacht over de besluitvorming en afspraken met initiatiefnemer, alsmede de wijze waarop de gemeente een en ander gaat monitoren en zo nodig handhaven. Met andere woorden geen mooie woorden, doelstellingen en voornemens, maar duidelijke afspraken.
- De gemeente heeft een fout gemaakt, dat kan niet alleen maar op de bevolking worden afgewenteld. De meeste deelnemers geven aan dat er wel wat met de maatschappelijke impactanalyse moet gebeuren. De sleutel hiervoor ligt bij de ondernemer en bij de gemeente. Het zou fijn zijn dat er ook een reactie komt van de gemeente. Dat er wat gedaan wordt met de maatschappelijke impactanalyse.
- De gemeenteraad heeft iets te herstellen in de komende jaren, ze hebben allemaal iets laten zitten. Is de gemeente de komende jaren actief aanwezig tijdens de bouw en tijdens de bewoning?
- Er zijn inwoners die zeggen 'het is leuk, zo'n maatschappelijke impactanalyse, maar het is schone schijn. Beetje een zoethoudertje. Maar ze doen er toch niks mee.'. Deze impactanalyse is achteraf, terwijl de omgevingsvergunning al is verleend. In hoeverre kunnen de resultaten van de impactanalyse juridisch gezien iets betekenen? Hier moet aandacht aan worden besteed.

IN GESPREK GAAN – KLANKBORDGROEP

- Communicatie in het geheel schiet nu tekort, daarom is er zoveel weerstand. Laat de initiatiefnemer vertellen over wat de bedoeling is; dat had in het begin moeten gebeuren. De initiatiefnemer is niet zo verkeerd; hij wil gewoon verder met zijn bedrijf. Gemeente heeft een rol in communicatie en zeker ook nu nog.
- Blijven in de toekomst een gesprek en samenwerking uit, dan is dit nadelig voor de samenleving van Andel. Een gesprek en samenwerking zijn nodig voor het verkrijgen van breder draagvlak voor huisvesting van arbeidsmigranten in Andel. Ook in de verdere toekomst blijft samenwerking nodig.
- Inzetten op het vormen van een klankbordgroep wordt ondersteund. De vraag is of de initiatiefnemer dit ondersteunt. Een klankbordgroep heeft zin mits de initiatiefnemer er iets mee doet. Wellicht zijn financiële prikkels nodig. Gesprekken moeten niet vrijblijvend zijn. Zo'n overleg zou drie of hoogstens vier keer per jaar kunnen worden gehouden. Hiervoor is één aanspreekpunt belangrijk. De gemeente blijft medeverantwoordelijk.

PRESTATIEOVEREENKOMST OF VOORWAARDEN OMGEVINGSVERGUNNING

- Niet iedereen is bekend met de voorwaarden die bij de omgevingsvergunning zijn gesteld ten aanzien van de realisering van het project.
- Enerzijds biedt de omgevingsvergunning inzicht in de voorwaarden. Verkenning van ervaringen elders helpt om meer inzicht te krijgen in de effectiviteit van maatregelen.

TOEVOEGEN KWALITEITEN KERN

- De beleving is dat de huisvesting van arbeidsmigranten ten goede komt aan het bedrijf terwijl de effecten ten laste komen van de kern Andel. Scherper gesteld wordt ervaren dat het bedrijf de lusten heeft en de kern de lasten. Dit wordt door enkele inwoners en instanties ook wel genuanceerder gezien. Overeenstemming is er wel dat samenwerking in het ondervangen of het treffen van maatregelen kan bijdragen aan verbreding van het draagvlak voor de huisvesting.
- Voorbeelden worden genoemd in de vorm van vrijwilligerswerk of bijdragen van het bedrijf als verenigingen aanvullende maatregelen treffen voor een goed verloop van evenementen. Bijvoorbeeld in de vorm van de inzet van personen die ook de taal van arbeidsmigranten spreken.
- Samenwerking kan worden gezocht in duurzaamheidsmaatregelen, die ook door de initiatiefnemer worden gerealiseerd, met name zonnevelden en deelname door de kern Andel.
- Twee jaar geleden deed zich tijdens Koningsdag een calamiteit met een individu voor. Tijdens Koningsdag 2023 heeft een groep van circa 30 arbeidsmigranten de tent bezocht; dat is goed verlopen. De vraag wordt gesteld of de extra kosten voor begeleiding bij dergelijke evenementen voor rekening van de organisatie moeten komen of dat de gemeente hieraan meebetaalt. Inzet van gelijktaligen voor een goed welkom draagt bij aan een goede sfeer; dan voelen zij zich welkom.
- Inzet op het beschikbaar krijgen van de woningen in de kern die nu door arbeidsmigranten worden bewoond, maar vrijkomen als zij naar de locatie verhuizen, voor andere doelgroepen is nodig. Vraagtekens worden geplaatst bij het te verwachten aantal en de daadwerkelijke invulling hiervan door de initiatiefnemer. Bekend is dat er meerdere woningen in bezit zijn of bij personen die nauw verwant zijn aan de initiatiefnemer.

VERWACHTINGEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

- Enerzijds is de verwachting dat de maatschappelijke impactanalyse een doekje voor het bloeden is voor de gemeente en dat inwoners hiermee zo mogelijk worden zoet gehouden. Anderzijds wordt verwacht dat nuttige aanbevelingen een vervolg krijgen, zowel bij de gemeente als de initiatiefnemer.
- Breed wordt gedragen dat aanvullende maatregelen kunnen bijdragen aan een breder draagvlak voor de huisvesting van arbeidsmigranten en dat dit voor gemeente, initiatiefnemer en voor Andel nuttig en noodzakelijk is.

9.2 Gesprekken met vertegenwoordigers locaties elders in het land

VERVOLG PROCES

- Rondom de locaties elders in het land maakt van het vervolg van het proces, veelal de instelling van een klankbordgroep deel uit, het maken van heldere afspraken en duidelijkheid over wie waarvoor aanspreekbaar is. Gemeenten zien voor zichzelf hierin een belangrijke rol.
- In een gemeente met veel huisvestingslocaties zijn afzonderlijke medewerkers beschikbaar om te waarborgen dat de locaties goed functioneren en dat de omgeving duidelijk weet dat de gemeente ook aanspreekbaar is in geval van incidenten. Door een uitgebreid netwerk vanuit de gemeente met ondernemers lukt het om incidenten zo beperkt mogelijk te houden en in geval van een incident, een en ander adequaat op te lossen.
- Een vervolg van een proces dat naar ieders tevredenheid verloopt staat of valt met een goede beheersorganisatie van de huisvestingslocatie.

IN GESPREK GAAN – KLANKBORDGROEP

- Voor het vergroten van draagvlak en ervoor zorgen dat de huisvesting goed functioneert, zeker ook voor de omgeving, is het nodig dat een klankbordgroep wordt ingesteld. Hierin kunnen vertegenwoordigers van de inwoners en van instanties zitting nemen. Ook deelname vanuit de gemeente is van belang, omdat de gemeente voor velen het ultieme aanspreekpunt is voor incidenten en het uitblijven van een adequaat handelen door de initiatiefnemer.
- Het instellen van een klankbordgroep is in de meeste situaties elders in het land gebeurd. In de praktijk komt deze klankbordgroep enkele jaren bijeen. De klankbordgroep wordt opgeheven door gebrek aan werkzaamheden,

besprekpunten en noodzaak. Dit vloeit voort uit het goed functioneren van de huisvestingslocatie en het beheer hiervan. Vaak is ook genoemd dat de vrees voor slecht gedrag van arbeidsmigranten in de praktijk geen werkelijkheid wordt. Er zijn wel eens incidenten, die ook vergelijkbaar zijn met incidenten waarbij andere inwoners zijn betrokken.

PRESTATIEOVEREENKOMST OF VOORWAARDEN OMGEVINGSVERGUNNING

- Gemeenten hebben goede afspraken met een initiatiefnemer of beheerder kunnen maken. Dit betreft onder meer het beheer van de locatie, protocollen, afstemming bij calamiteiten, routekeuze vanuit de locatie en bezoek van voorzieningen.
- Merkbaar is dat het in ieders belang is dat dergelijke afspraken, met name gericht op het voorkomen van hinder voor de omgeving, worden gemaakt en door initiatiefnemers en arbeidsmigranten met zorg worden ingevuld en nagekomen.
- De ervaring is dat het maken van afspraken in de praktijk goed werkt voor een beheersbare situatie.

TOEVOEGEN KWALITEITEN KERN

- Elders in het land zijn geen specifieke maatregelen getroffen om als het ware iets terug te doen naar de omgeving.
- Voor ieder was doorslaggevend dat goede afspraken worden gemaakt en dat ieder daarin verantwoordelijkheid erkent en die ook invult. Daarmee is de kern Andel het meest gediend.
- Om het maatschappelijk draagvlak te vergroten kan worden gekozen voor investeringen in lokale voorzieningen, zoals ticketverkoop voor het zwembad of het behoud van een monument. Het bevorderen van onderling begrip en integratie, bijvoorbeeld door gezamenlijke festiviteiten zoals Koningsdag, draagt bij aan een positieve interactie tussen arbeidsmigranten en de lokale gemeenschap.
- Voor het realiseren van het vrijkomen van woningen in de kern is in ieder geval nodig dat het aantal woningen voor huisvesting van arbeidsmigranten niet toeneemt. Vervolgens moet in prestatieovereenkomsten het daadwerkelijk beschikbaar komen van woningen die in de huidige situatie hiervoor al in gebruik zijn, vrijkomen.

VERWACHTINGEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

- Alle gesprekspartners benadrukken dat er vrees is voor effecten van huisvesting van arbeidsmigranten op de omgeving.
- Voor het vergroten van draagvlak is het essentieel dat frequent wordt overlegd, zeker in het begin van het in bedrijf zijn van de huisvesting, en met elkaar ervaringen worden gedeeld. Als er opties zijn voor verbetering van de situaties, laat ieder voor zich daarvoor verantwoordelijkheid nemen.

9.3 Gesprekken met initiatiefnemer

VERVOLG PROCES

- Initiatiefnemer wil zich inzetten voor verbeteringen in communicatie over het plan, het uitwerken van de onderdelen van het plan in samenwerking met gemeente, inwoners en instanties, en regelmatig overleg via een klankbordgroep.
- Dit is ook het uitgangspunt van het communicatieplan, deel uitmakend van de aanvraag voor omgevingsvergunning. Het communicatieplan is een aanzet om tot een blijvende dialoog tussen initiatiefnemer en omwonenden te komen. Dit betekent ook dat input van alle partijen leidt tot aanpassing van het communicatieplan. Het is daarmee een levend document.
- In het communicatieplan van de initiatiefnemer zijn de volgende doelstellingen opgenomen.
 - Het vergroten van het vertrouwen tussen omwonenden en initiatiefnemer.
 - Het brengen van feitelijke informatie over de huisvesting.
 - Het vergroten van de kennis bij primaire doelgroep over de dagelijkse gang van zaken van de huisvesting.
 - Helderheid geven in klachtenafhandeling en ontwikkelingen.
 - Het vergroten van de kennis bij bewoners over de interactie met de buurt.
 - Het vergroten van kennis bij alle doelgroepen over de organisatie van de huisvesting.

- Het realiseren van een positieve houding ten opzichte van de huisvesting en de onderneming.
- Het voorkomen van klachten door een betrokken houding bij de bewoners.
- Zorgen voor een laagdrempelige en heldere klachtenprocedure, zodat eventuele klachten of suggesties onvertraagd worden doorgegeven.

IN GESPREK GAAN – KLANKBORDGROEP

- Initiatiefnemer wil zich inzetten voor het samenstellen van een klankbordgroep en acht dit ook nodig voor een goede communicatie en samenwerking met gemeente, inwoners en instanties.

PRESTATIEOVEREENKOMST OF VOORWAARDEN OMGEVINGSVERGUNNING

- Aan het beschikbaar komen van woningen die nu nog worden gebruikt voor huisvesting van arbeidsmigranten in de kern Andel voor reguliere woonvormen wil de initiatiefnemer meewerken. Daarbij wordt aangetekend dat dit een knelpunt kan worden als bij de tweede fase geen ruimte wordt geboden voor huisvesting van arbeidsmigranten.
- Initiatiefnemer is bereid aanpassingen te overwegen, die zorgen voor een beter plan. Daarbij zal de initiatiefnemer de consequenties voor het plan betrekken.
- Concrete aanpassingen van de prestatieovereenkomst en voorwaarden bij de omgevingsvergunning zijn niet concreet besproken.

TOEVOEGEN KWALITEITEN KERN

- Bij de eerste fase is het de bedoeling dat woningen in de kern vrijkomen voor reguliere bewoning. Dat is een proces dat een tijdsbeslag inneemt van circa vijf jaar. Het betreft niet alleen woningen in eigendom van het bedrijf, ook aanverwante eigendommen kunnen hiervoor worden ingezet.
- Initiatiefnemer tekent daarbij aan dat dit mede afhankelijk is van de vergunningverlening voor de tweede fase en het al dan niet kunnen realiseren van bijbehorende huisvesting van arbeidsmigranten.
- Tijdens de bespreking zijn geen andere concrete opties besproken voor het toevoegen van kwaliteiten aan de kern Andel.
- In het eerstvolgende overleg met de initiatiefnemer, door gemeente of de kleine vertegenwoordiging, kan dit verder worden uitgewerkt.

VERWACHTINGEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

- Initiatiefnemer hoopt dat de maatschappelijke impactanalyse kan bijdragen aan een betere verstandhouding en opener communicatie over het plan en de uitwerking hiervan. Daarvoor wil hij zich ook inzetten.

9.4 Conclusies en aanbevelingen

VERVOLG PROCES

- **Aanbevolen** wordt als vervolg op de maatschappelijke impactanalyse in te zetten op een betere communicatie en samenwerking tussen initiatiefnemer, gemeente, inwoners en instanties. Dit omvat het inzetten op gesprekken in een kerngroep, bijeenkomst voor inwoners/instanties en het instellen klankbordgroep.
- **Aanbevolen** wordt dat initiatiefnemer als eerste verantwoordelijkheid neemt voor realisering van de doelstellingen van het communicatieplan, dat de gemeente dit actief ondersteunt vanuit de verantwoordelijkheid van vaststeller van het bestemmingsplan en vergunningverlener en dat inwoners en instanties zich hier ook voor willen inzetten.

IN GESPREK GAAN – KLANKBORDGROEP

- **Aanbevolen** wordt een klankbordgroep in te stellen.

VOORWAARDEN OMGEVINGSVERGUNNING EN PRESTATIEOVEREENKOMST

- **Op basis van de gesprekken met alle partijen blijkt dat het college toepasselijke voorwaarden aan de omgevingsvergunning heeft verbonden.**
 1. In de te realiseren huisvesting voor arbeidsmigranten met een logiesfunctie mogen maximaal 274 arbeidsmigranten worden gehuisvest waarbij minimaal 75% werkzaam is bij een agrarisch bedrijf in de gemeente Altena. De huisvesting moet gecertificeerd zijn volgens Stichting Normering flexwonen (SNF) of daaraan gelijk te stellen.
 2. Het landschappelijk inpassingsplan zoals genoemd in de ruimtelijke onderbouwing, dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning te zijn uitgevoerd en in stand te worden gehouden.
 3. De bouw van zowel de huisvesting als de kassen dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning gereed te zijn.
 4. Ter voorkoming van het ontstaan van een huisvestingslocatie die niet samenhangt met de uitbreiding van de kassen (een ontkoppeling) is het gebruik van de huisvesting ten behoeve van het verblijf van arbeidsmigranten slechts toegestaan (1) als de vergunde kassen in gebruik zijn genomen dan wel (2) het arbeidsmigranten betreft waarvan in redelijkheid gesteld kan worden dat zij op de locatie werkzaam zijn.
 5. De huisvesting dient te voldoen aan de beleidsregel opgenomen in Bijlage 3 Beleidsregel Arbeidsmigrantenhuisvesting bij het bestemmingsplan 'Buitengebied - Middenweg ong - 2017' d.d. 9 februari 2021.
 6. Er dient een deugdelijke registratie van de gehuisveste arbeidsmigranten te worden aangelegd en bijgehouden waarin dient te worden geregistreerd welke personen gedurende welke termijn woonachtig zijn en bij welk bedrijf zij werkzaam zijn. Bij een (beoogd) verblijf van meer dan 4 maanden moet de arbeidsmigrant zich laten inschrijven in het BRP. Ook moet gehandeld worden conform het als onderdeel van de aanvraag opgestelde communicatieplan waarin de actieve communicatie met omwonenden is geborgd.
 7. Huisvesting mag niet eerder plaatsvinden/in gebruik worden genomen dan nadat hierover afspraken zijn vastgelegd in een door de gemeente en de vergunninghouder gesloten prestatieovereenkomst als bedoeld in artikel 3.5.8 van het bestemmingsplan voornoemd onder 5. In de prestatieovereenkomst worden in ieder geval, maar niet uitsluitend, afspraken gemaakt over:
 - Het opvolgen van de uitkomsten van de maatschappelijke impactanalyse;
 - Verdere bepalingen als opgenomen in 3.5.8 sub d, e en g van het bestemmingsplan;
 - Het voorzien in adequate gezondheidszorg;
 - Beheer van de locatie;
 - Duur van het verblijf van de huisvesting na beëindigen arbeidscontract;
 - Voorkomen van overlast en instellen van een meldpunt voor klachten.
- **Aanbevolen** wordt de volgende gemarkeerde aanvullingen of bijstellingen in de prestatieovereenkomst te verwerken:
 - Het opvolgen van de uitkomsten van de maatschappelijke impactanalyse, waarbij het college voor zichzelf ook een mede-coördinerende rol ziet, in ieder geval voor de eerste drie jaar van functioneren van de huisvesting;
 - Verdere bepalingen als opgenomen in 3.5.8 sub d, e en g van het bestemmingsplan.
 - d. In afwijking van lid b en c mag de huisvesting op het erf van een agrarisch bedrijf ook worden gebruikt voor de huisvesting van arbeidsmigranten die werkzaam zijn bij een ander agrarisch bedrijf, waarbij minimaal 75% werkzaam is in de gemeente Altena. Afspraken hierover worden gemaakt in de te sluiten prestatieovereenkomst;
 - e. In afwijking van lid b mag de huisvesting op het erf van een agrarisch bedrijf ook worden gebruikt voor de huisvesting van niet-arbeidsmigranten die urgent tijdelijke woonruimte benodigd hebben, waarbij geldt:
 - alternatieve tijdelijke woonruimte is in de gemeente Altena niet beschikbaar.
 - afspraken hierover zijn vastgelegd in de met de gemeente gesloten prestatieovereenkomst.
 - g. bij nieuwbouw dient de initiatiefnemer aan te tonen dat eventuele woningen in kernen waar hij werkzame arbeidsmigranten huisvest of laat huisvesten ter beschikking komen en blijven voor de reguliere woningmarkt;
 - Zorgen voor verblijf in een hoogwaardige huisvestingvoorziening, in ieder geval bestaande uit:
 - Opzet met appartementengebouwen, een en ander overeenkomstig de omgevingsvergunning, met een hoogwaardige uitvoering.
 - Het zorgen voor een prettig en veilig verblijf voor arbeidsmigranten
 - Zorgen voor een passende organisatie voor de huisvesting zelf, inwoners en andere instanties

- Zorgen voor kennismaking voor arbeidsmigranten en voor de inwoners en instanties in Andel
- Het zorgen voor een prettig en veilig verblijf voor ieder bestaat in ieder geval uit:
 - Zorgen voor Hospitality
 - beschikbaar stellen van een welkomstpakket en informatiepakket (in meerdere talen);
 - toegang tot digitaal informatieplatform;
 - Wifi-voorziening per appartement, onder meer voor contact met thuisfront;
 - informatievoorziening met betrekking tot bestaande voorzieningen in Andel en omgeving, zoals sportaccommodaties, winkels, horeca;
 - taalcursussen voor een beter begrip en kennismaking met Andel.
 - Bieden van faciliteiten voor ontspanning, afgestemd op de behoefte en wensen van arbeidsmigranten, in ieder geval ook voor ontspanning in de buitenlucht en voor vervoer, winkelbezoek en medische voorzieningen.
 - Arbeidsmigranten krijgen de beschikking over verschillende vervoersmiddelen: fietsen, auto's en busjes.
 - De mogelijkheden voor thuisbezorging van boodschappen, levering van bulkboodschappen en beperkte detailhandel ter plaatse bij voorkeur in het verlengde van een van de lokale supermarkten, verspreid bezoek van supermarkten worden verkend en voor zover nodig ingezet, af te stemmen met de klankbordgroep en supermarktondernemers.
 - Gezorgd wordt voor adequate gezondheidszorg voor arbeidsmigranten, zodanig dat die indien nodig beschikbaar is en de toevoeging van huisvesting van 274 arbeidsmigranten niet leidt tot beperking van de medische dienstverlening voor Andel.
 - Instellen huisregels bewoners en bezoekers (in meerdere talen) voor inzicht in de gebruiken van de huisvesting en waarbij indien nodig direct en adequaat optreden bij het niet naleven hiervan is gewaarborgd.
 - Bij ontbinding van de arbeidsovereenkomst of beëindiging van huisvesting spant de initiatiefnemer zich in om dit zodanig te laten verlopen dat een arbeidsmigrant niet op straat belandt.
- Zorgen voor een passende organisatie voor de huisvesting zelf, inwoners en andere instanties
 - Beschikbaar stellen en bijhouden van het nachtregister.
 - Opzetten en bijhouden van en communiceren over een meldpunt voor klachten en klachtenregistratie met betrekking tot hinder en overlast.
 - Zorgdragen voor inschrijving/uitschrijving RNI/ BRP.
 - Zorgdragen voor het adequaat verzekerd zijn van arbeidsmigranten op de locatie en buiten de locatie, zo mogelijk via een collectieve overeenkomst.
 - Instellen en bijeenkomen van en communiceren door een klankbordgroep.
- Zorgen voor kennismaking voor arbeidsmigranten en voor de inwoners en instanties in Andel
 - Voor het organiseren van open dagen, kennismakingsbijeenkomsten, afstemming huisvestingsvraagstukken.
 - Regionale afstemming met andere bedrijven en huisvesters gericht op kennismaking.
 - Bijdragen aan extra ondersteuning voor evenementen, zoals een welkomsteam voor arbeidsmigranten bij evenementen.
 - Opzetten van een maatjesproject of iets vergelijkbaars: arbeidsmigranten en autochtone inwoners vormen duo's en gaan samen een tijd lang op pad, voor met name het leren van de taal en gebruiken over en weer te leren kennen.
 - Een en ander voor zover daar behoefte aan bestaat en benodigde medewerking van anderen beschikbaar is.
 - De verblijfsduur is aanvankelijk een half jaar. Nadat het college een buitenplanse omgevingsplanactiviteit heeft toegepast, wordt dit verlengd naar een jaar.

De voorgaande aanbevelingen maken deel uit van het protocol (bijlage 4).

De volgende twee onderdelen zijn in de voorgestelde afspraken verwerkt.

- Duur van het verblijf van de huisvesting na beëindigen arbeidscontract;
- Voorkomen van overlast en instellen van een meldpunt voor klachten.

TOEVOEGEN KWALITEITEN KERN

- **Aanbevolen** wordt de consequenties van de stappen die de initiatiefnemer en die de gemeente de afgelopen jaren hebben gezet rondom huisvestingsmogelijkheden bij de toename van kassen, zorgvuldig in beeld te brengen. Op basis daarvan kunnen de mogelijkheden voor het daadwerkelijk beschikbaar komen van woningen in de kern voor reguliere bewoning worden beoordeeld.
- **Aanbevolen** wordt dat de klankbordgroep opties voor versterking van de kern met de initiatiefnemer bespreekt, zoals het bijdragen aan extra ondersteuning voor evenementen, zoals een welkomstteam voor arbeidsmigranten.

VERWACHTINGEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE

- **Aanbevolen** wordt de aanbevelingen uit de maatschappelijke impactanalyse over te nemen. Daarmee wordt het doel van de maatschappelijke impactanalyse bereikt en het draagvlak voor huisvesting van arbeidsmigranten vergroot. Het aanvaarden van de maatschappelijke impactanalyse kan zeker het begin betekenen van te herwinnen vertrouwen tussen initiatiefnemer, gemeente, inwoners en instanties.

Bijlage 1 Bestemmingsplannen, beleidsregels en omgevingsvergunning

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED – VASTGESTELD 21 JUNI 2011

Het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Woudrichem bevatte voor de zuidzijde van de Middenweg een door-groeimogelijkheid voor glastuinbouw (wijzigingsbevoegdheid) inclusief de mogelijkheid voor huisvesting van arbeidsmigranten (afwijkingsbevoegdheid). In deze bijlage zijn ook de regels voor huisvesting van tijdelijke werknemers opgenomen.

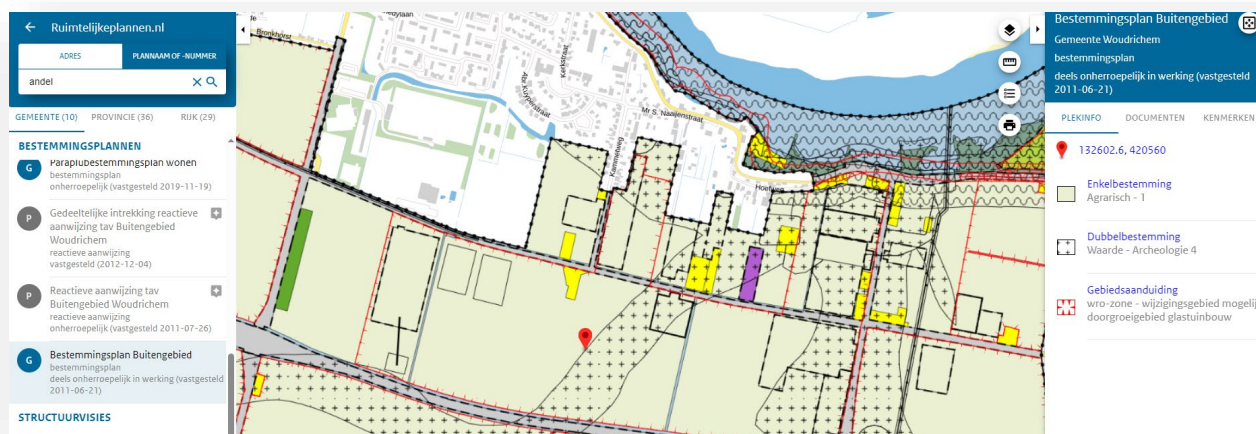
- Toelichting: [143001 voorblad webuitvoer](#)
- Regels: [Buitengebied Woudrichem: Artikel 3 Agrarisch - 1](#)

Toelichting

Paragraaf 6.8 bevat de volgende toelichting op de mogelijkheid voor tijdelijke huisvesting van arbeidsmigranten.

- Ten behoeve van de tijdelijke huisvesting van seizoenarbeiders wordt een regeling (omgevingsvergunning voor het afwijken van de gebruiksregels) opgenomen, waarin een aantal randvoorwaarden zijn geformuleerd. De regeling ziet erop toe te voorzien in de behoefte aan huisvesting van tijdelijke werknemers tijdens de piekperiodes van een bedrijf.
- De woonvoorzieningen mogen structureel van aard zijn, maar de bewoning (het gebruik) zelf mag maximaal 6 maanden per jaar zijn.
- Het gaat dan om navolgende voorzieningen:
 - Huisvesting op eigen bedrijf door het verbouwen van een eigen bedrijfsgebouw;
 - Huisvesting op eigen bedrijf door logies in de eigen bedrijfswoning.
- In het buitengebied zijn de specifiek genoemde vormen van tijdelijke huisvesting daarom niet toegestaan, zoals woon-gebouwen wooneenheden in gebouwencomplexen of grotere gebouwen in buitengebied of stacaravans op eigen bedrijf.
- De tijdelijke woongelegenheden mogen geen ruimtelijke impact hebben.
- Structurele huisvesting (langer dan 6 maanden) in het buitengebied wordt niet rechtstreeks binnen dit plan toegestaan. Hiervoor dient een afzonderlijke planologische procedure te worden doorlopen.

Verbeelding

Op de verbeelding is binnen een gebiedsaanduiding voor de doorgroeimogelijkheid voor glastuinbouw gemarkeerd (wro-zone wijzigingsgebied). De bestemmingsregeling staat ook huisvesting van arbeidsmigranten toe (afwijkingsbevoegdheid).

Regels - Afwijkingsbevoegdheid - 3.5.9 Omgevingsvergunning tijdelijke huisvesting van tijdelijke werknemers

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in [3.4.1](#) onder i ten behoeve van tijdelijke huisvesting van tijdelijke werknemers, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- a. de huisvesting vindt uitsluitend plaats in een bedrijfsgebouw of een deel van de bedrijfswoning;

- b. deze omgevingsvergunning wordt voor maximaal 5 jaar verleend;
- c. de tijdelijke huisvesting is noodzakelijk voor een doelmatige bedrijfsvoering vanuit het oogpunt van de opvang van de tijdelijke grote arbeidsbehoefte van dat bedrijf;
- d. de huisvesting betreft uitsluitend medewerkers, die alleen binnen het bedrijf, waar ze gehuisvest zijn, werkzaamheden verrichten;
- e. de huisvesting bedraagt niet meer dan 6 maanden per kalenderjaar;
- f. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie;
- g. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven, voortvloeiende uit de natuur-, milieu- en dierenwelzijnswetgeving;
- h. het woon- en leefmilieu van de omgeving wordt niet onevenredig aangetast; dit betekent in ieder geval dat de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen niet onevenredig mogen worden beperkt;
- i. er wordt voldaan aan de natuur-, milieuwet- en regelgeving;
- j. er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing;
- k. indien er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling als bedoeld in artikel 1.1 onder 71 van de Verordening ruimte dan dient er voldaan te worden aan de zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit, zoals is opgenomen in artikel 2.1 van de Verordening ruimte.

BELEIDSREGEL VAN DE GEMEENTERAAD VAN DE GEMEENTE ALTENA HOUDENDE REGELS OMTRENT HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN (HUISVESTING VAN ARBEIDSMIGRANTEN GEMEENTE ALTENA 2020) – VASTGESTELD OP 11 JUNI 2020

● Beleidsregel: Huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020

De gemeenteraad van Altena heeft in 2020 beleidsregels vastgesteld voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Deze beleidsregels zijn op 13 juni 2021 ingetrokken.

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - MIDDENWEG ONG – 2017 – VASTGESTELD 9 FEBRUARI 2021

Het bestemmingsplan Buitengebied - Middenweg ong – 2017 is door de gemeenteraad op 9 februari 2021 vastgesteld.

- Toelichting: Buitengebied - Middenweg ong - 2017: Toelichting
- Regels: Buitengebied - Middenweg ong - 2017: Regels

Toelichting

In de toelichting zijn onder meer de volgende fragmenten opgenomen.

- Middenweg Agro BV is voornemens om het glastuinbouwbedrijf uit te breiden door nieuwe opstanden op te richten in de nabijheid van het huidige bedrijf (Middenweg 4 te Andel). De uitbreiding vindt plaats aan de Middenweg te Andel, ter hoogte van nummers 10 en 14.
- De uitbreiding van het bedrijf is noodzakelijk om een solide concurrentiepositie te kunnen vasthouden. Deze ontwikkeling past in de ontwikkeling van de glastuinbouwsector in de breedte en de potplantenteelt in het bijzonder. Op de huidige locatie is geen verdere uitbreiding meer mogelijk. De opzet van een nieuwe locatie maakt het mogelijk een hogere efficiëntie te behalen in de huidige teelt en maakt het tevens mogelijk het bedrijf voor meerdere soorten potplanten te optimaliseren, waardoor een grote mate van flexibiliteit ontstaat. Deze flexibiliteit is nodig om snel te kunnen inspelen op wensen uit de markt. De markt verlangt een kwalitatief hoogstaand product tegen geringe prijs op het moment en in de kwantiteit die de markt (handel en consument) vraagt.
- Middenweg Agro BV is van plan om de voorgenomen uitbreiding in twee fasen te voeren. De planning is in 2019 te starten met de realisatie van de eerste fase. De eerste fase omvat ongeveer de helft van het totale plan. Verwacht wordt dat in 2021 de eerste teelt in de kas zal worden gerealiseerd. De tweede fase zal pas starten nadat de eerste teelten uit de eerste fase tot succes zijn gekomen en zal daarom in voorbereiding niet eerder starten dan in 2023. Dit maakt het mogelijk eventueel aanpassingen te doen gebaseerd op ervaringen in de eerste fase.
- In het bestemmingsplan 'Buitengebied Woudrichem' zijn vele flexibiliteitsbepalingen opgenomen. In artikel 3.6.7 van de Interim omgevingsverordening is opgenomen dat binnen een doorgroeigebied glastuinbouw ook niet agrarische functies kunnen worden toegelaten, mits deze de ontwikkeling van het vestigingsgebied niet frustreren. In de toelichting moeten keuzes worden gemotiveerd.

- De aanduiding doorgroeigebied glastuinbouw verzekert niet dat het gebied ook werkelijk volledig wordt gerealiseerd met glastuinbouwbedrijven. Het geheel uitsluiten van andere ontwikkelingen legt de flexibele inzet van het gebied sterk aan banden. Om toekomstig maatwerk mogelijk te houden en te blijven aansluiten bij het bestemmingsplan 'Buitengebied Woudrichem' worden de flexibiliteitsopties aangehouden.
- In de Nota zienswijzen is vermeld dat in de planregels de actuele regeling voor Arbeidsmigranten is opgenomen, waardoor een artikel 3.3.5 is toegevoegd en artikel 3.5.8 is gewijzigd. De Beleidsregel Arbeidsmigrantenhuisvesting is opgenomen als bijlage 3 bij de regels.
- Afwijken van de gebruiksregels: bij een omgevingsvergunning kan onder voorwaarden worden afgeweken van het in de bestemmingsomschrijving beschreven gebruik van hoofdgebouwen.
- Het bedrijf laat een gezonde groei zien op de huidige locatie. Het bedrijf draait al jaren een goed rendement, ook in jaren waarin de glastuinbouw als geheel een moeilijke periode heeft doorgemaakt. De onderneming heeft een stabiele groep afnemers en heeft een goede positie in de markt veroverd. Om de stabiele basis verder te kunnen uitbouwen en daarmee de afnemers nog beter te kunnen zien van een flexibel en divers product, is het noodzakelijk de productiefaciliteiten uit te breiden. De innovatieve plannen leiden tot een kostenbesparing en kwaliteitsverbetering en zodoende tot een beter economisch perspectief voor het bedrijf als geheel. Om aan de top van de markt te kunnen blijven is uitbreiding noodzakelijk. Bij concurrerende potplantenbedrijven met dezelfde marktfocus en -status zijn dezelfde ontwikkelingen waar te nemen.
- Op de tekeningen behorend bij de toelichting is de toekomstige situatie van de kassen ingetekend, zonder huisvesting van arbeidsmigranten. In het verkeersonderzoek is uitgegaan van vervoer van werknemers van en naar de locatie.

Verbeelding

Op de verbeelding is een afzonderlijk plangebied voor het bestemmingsplan aangeduid voor realisering van glastuinbouwbedrijven. De bestemmingsregeling staat ook huisvesting van arbeidsmigranten toe (afwijkingsbevoegdheid).

Regels – Afwijkingsbevoegdheid - 3.5.8 Omgevingsvergunning huisvesting van arbeidsmigranten

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in [3.2.2](#) en [3.4.1](#) onder i ten behoeve van huisvesting van arbeidsmigranten, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- de huisvesting is toegestaan in de bij het bedrijf horende (bedrijfs)woning(en) en/of gebouwen met een tijdelijke vergunning en of in bestaand vastgoed en/of in nieuw te realiseren bebouwing;
- de huisvesting mag uitsluitend worden gebruikt door werknemers die werkzaam zijn voor het bedrijf waar de huisvesting is gerealiseerd. Het mag ook gaan om de huisvesting van werknemers die op een andere vestigingslocatie van het bedrijf werkzaam zijn. De andere locatie moet wel binnen de gemeente Altena liggen;

- c. de omvang van de huisvesting moet passen bij de omvang en de behoefte van het betreffende bedrijf. De initiatiefnemer moet zijn arbeidsbehoefte onderbouwen;
- d. In afwijking van lid b en c mag de huisvesting op het erf van een agrarisch bedrijf ook worden gebruikt voor de huisvesting van arbeidsmigranten die werkzaam zijn bij een ander agrarisch bedrijf, waarbij minimaal 75% werkzaam is in de gemeente Altena. Afspraken hierover worden gemaakt in de te sluiten prestatieovereenkomst;
- e. In afwijking van lid b mag de huisvesting op het erf van een agrarisch bedrijf ook worden gebruikt voor de huisvesting van niet-arbeidsmigranten die urgent tijdelijke woonruimte benodigd hebben, waarbij geldt:
 - 1. alternatieve tijdelijke woonruimte is in de gemeente Altena niet beschikbaar.
 - 2. afspraken hierover zijn vastgelegd in de met de gemeente gesloten prestatieovereenkomst.
- f. Huisvesting vindt alleen plaats binnen het bouwvlak;
- g. bij nieuwbouw dient de initiatiefnemer aan te tonen dat eventuele woningen in kernen waar hij werkzame arbeidsmigranten huisvest of laat huisvesten ter beschikking komen en blijven voor de reguliere woningmarkt;
- h. huisvesting in (sta)caravans, tenten of daarmee vergelijkbare huisvestingsvormen, is niet toegestaan;
- i. de huisvesting moet gecertificeerd zijn volgens Stichting Normering flexwonen (SNF) of daaraan gelijk te stellen;
- j. degene voor wie de vergunning geldt moet een nachtregister bijhouden. het bijhouden van een nachtregister is niet verplicht indien alle bewoners staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Altena en tevens beschikken over eigen afzonderlijke huurcontracten;
- k. een communicatieplan wordt opgesteld waarbij onder andere de actieve communicatie met omwonenden is geborgd;
- l. de verkeersaantrekkende werking dient te zijn afgestemd op de feitelijke ontsluitingssituatie en niet onevenredig toenemen;
- m. er moet worden voldaan aan de parkeernorm van 0,5 parkeerplaats per persoon;
- n. de gehele parkeerbehoefte die gegenereerd wordt door de aanvraag dient op het eigen perceel te worden opgelost.
- o. het gebruik mag niet leiden tot extra belemmeringen voor de bedrijfsontwikkelingen van de omliggende agrarische bedrijven, voortvloeiende uit de natuur-, milieu- en dierenwelzijnswetgeving;
- p. het woon- en leefmilieu van de omgeving wordt niet onevenredig aangetast; dit betekent in ieder geval dat de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende percelen niet onevenredig mogen worden beperkt;
- q. de ontwikkeling van het doorgroeigebied mag niet worden gefrustreerd;
- r. er wordt voldaan aan de natuur-, milieuwet- en regelgeving;
- s. er is sprake van een zorgvuldige landschappelijke inpassing;
- t. indien er sprake is van ruimtelijke kwaliteit bij een ontwikkeling dient deze gepaard te gaan met een aantoonbare en uitvoerbare fysieke verbetering van de aanwezige of potentiële kwaliteiten van de bodem, water, natuur, landschap of cultuurhistorie of van extensieve recreatieve mogelijkheden van het plangebied;
- u. De huisvesting voldoet aan de beleidsregel opgenomen in [Bijlage 3 Beleidsregel Arbeidsmigrantenhuisvesting](#).

VOORBEREIDINGSBESLUIT MIDDENWEG ANDEL – VASTGESTELD 20 SEPTEMBER 2021

BUITENGEBIED ANDEL: PARTIËLE HERZIENING MIDDENWEG ONG. – VASTGESTELD 20 DECEMBER 2022

BELEIDSREGEL HUISVESTING VAN ARBEIDSMIGRANTEN GEMEENTE ALTENA 2023 – VASTGESTELD OP

14 JUNI 2021 PER 14 JULI 2023

- De gemeenteraad heeft het voorbereidingsbesluit Middenweg Andel op 20 september 2021 vastgesteld en het bestemmingsplan Buitengebied Andel, partiële herziening Middenweg ong. op 20 december 2022.
- Het voorbereidingsbesluit en het bestemmingsplan zijn gericht op het uitsluiten van een huisvestingsmogelijkheid voor arbeidsmigranten ter hoogte van Middenweg 14.
- Een nieuwe beleidsregel is door de gemeenteraad vastgesteld op 13 juni 2023 en gaat per 14 juli 2023 in.
- Voorbereidingsbesluit
 - [b_NL.IMRO.1959.BuiVB099VbbMiddenw-VG01.pdf](#)
- Bestemmingsplan
 - Toelichting: [Buitengebied Andel: partiële herziening Middenweg ong.: Toelichting](#)
 - Regels: [Buitengebied Andel: partiële herziening Middenweg ong.: Regels](#)
- Beleidsregel
 - [Beleidsregel huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2023 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)

BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED: FIETSPAD MIDDENWEG ANDEL-VEEN

- Toelichting: [t_NL.IMRO.1959.BuiBP121Midwegong-ON01.pdf](#)
- Regels: [Buitengebied: fietspad Middenweg Andel-Veen: Regels](#)

Strekking en procedure van het bestemmingsplan

- Het voorontwerpbestemmingsplan voor een vrijliggend fietspad tussen de aansluiting van de Middenweg met de Neer-Andelseweg en de kruising van de Veensesteeg met de Zoutendijk/Verre Weide, heeft vanaf 24 maart 2023 tot en met 20 april 2023 ter inzage gelegen in het kader van inspraak.
- Het ontwerpbestemmingsplan ligt voor vaststelling door de gemeenteraad ter inzage van 22 december 2023 tot en met 1 februari 2024.
- Hieruit blijkt dat de gemeente Altena voornemens is het vrijliggend fietspad aan de noordzijde van de Middenweg op afzienbare termijn aan te leggen.

GEMEENTEBLAD

Officiële uitgave van de gemeente Altena

Nr. 147070

11 juni
2020

Beleidsregel van de gemeenteraad van de gemeente Altena houdende regels omtrent huisvesting arbeidsmigranten (Huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020)

De gemeenteraad van Altena,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 17 februari 2020,

Overwegende dat

- het van belang is voor goede huisvesting voor arbeidsmigranten te zorgen;
- het wenselijk is beleidsregels vast te stellen voor de wijze van huisvesting van arbeidsmigranten;
- het in bepaalde gevallen bevoegd is om een omgevingsvergunning te verlenen voor het tijdelijk gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met het vigerende planologische regime voor maximaal 10 jaar;
- het voor bepaalde gevallen vastgestelde regels hanteert bij het beslissen omtrent het verlenen van voornoemde omgevingsvergunning;
- het niet onder alle omstandigheden voornoemde omgevingsvergunning zal verlenen waar het gaat om het huisvesten van arbeidsmigranten;
- de huisvesting van arbeidsmigranten op verschillende wijze kan plaatsvinden;
- de belangen van (onder meer) een goed woon-, leef- en ondernemersklimaat met zich brengen dat de grootschalige huisvesting van arbeidsmigranten niet wenselijk is in woongebieden;

Gelet op

- het bepaalde in titel 4.3 van de Algemene wet bestuursrecht;
- artikel 2.1, eerste lid, onder c juncto artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 2 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht juncto artikel 4, bijlage II Besluit omgevingsrecht.

BESLUIT

vast te stellen de beleidsregels 'Huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020'

Hoofdstuk 1 Algemeen

Artikel 1 Begripsbepaling

In deze beleidsregel wordt verstaan onder:

- a. Arbeidsmigrant: een persoon die vanwege economische motieven naar de gemeente Altena komt om een inkomen te verwerven en hier tijdelijk verblijft;
- b. BRP: Basisregistratie Personen. In de BRP staan persoonsgegevens van inwoners in Nederland (de ingezetenen) en van personen in het buitenland die een relatie hebben met de Nederlandse overheid (de niet-ingezetenen);
- c. Huisvesting: het aanbieden van huisvesting aan arbeidsmigranten;
- d. Geclusterde huisvesting: huisvesting in een hoofdgebouw door middel van kamerverhuur met gedeelde voorzieningen of door middel van zelfstandige wooneenheden dan wel een combinatie van beide;
- e. Tijdelijke huisvesting: huisvesting in een hoofdgebouw, waar een persoon maximaal 1 jaar aaneengesloten verblijft. Indien een persoon korter dan 3 maanden afwezig is van de betreffende locatie wordt dit nog gezien als aaneengesloten verblijf;
- f. Permanente huisvesting: huisvesting in een gebouw, waar de persoon langer dan een jaar verblijft;
- g. Kamerverhuur: woonvorm waarbij sprake is van woonruimte waarbij de bewoner afhankelijk is van één of meer gedeelde wezenlijke voorzieningen buiten die woonruimte, waarbij keuken, toilet badkamer en douche al wezenlijke voorzieningen worden aangemerkt.
- h. Zelfstandige wooneenheid: een woning met een eigen toegangsdeur die van binnen en buiten op slot gedaan kan worden en waarbij in de woning in elk geval een eigen woon(slaap)kamer, een eigen keuken inclusief kookelementen en een eigen toilet met waterspoeling aanwezig is;
- i. Bestaande huisvesting: huisvesting die op het moment van aanvraag voor een nieuwe huisvesting mag worden gebruikt krachtens een omgevingsvergunning dan wel waarvoor reeds vóór dat tijdstip een ontvankelijke aanvraag is ingediend en welke verleend kan worden en huisvesting op locaties waar het bestemmingsplan of beheersverordening het gebruik als kamerbewoning rechtstreeks toelaat;

- j. Reguliere woning(en): gebouwen die in het bestemmingsplan of beheersverordening zijn aangeduid als wonen, woning of bedrijfswoning;
- k. Tijdelijke gebouwen: Een gebouw dat met een vergunning voor een bepaalde periode mag worden gebouwd en/of gebruikt;
- l. Bestaand vastgoed: een gebouw, niet zijnde een tijdelijk gebouw, dat aanwezig is op het moment van inwerkingtreding van deze beleidsregel;
- m. Nieuwbouw: een gebouw dat voor een onbepaalde periode wordt gerealiseerd;
- n. Kern of Kernen: het bestaand stedelijk gebied zoals aangeduid op de thema kaart stedelijke ontwikkeling in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant van de provincie;
- o. Buitengebied: gebieden die in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant van de provincie zijn aangeduid als gemengd landelijk gebied of landelijk gebied;
- p. Rand Kern: de gebieden die in de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant van de provincie zijn aangeduid als verstedelijking afweegbaar;
- q. Recreatieterrein: percelen waarop volgens het geldende bestemmingsplan of beheersverordening is toegestaan verblijfsrecreatie te hebben. Daaraan wordt in ieder geval verstaan percelen met de bestemming of nadere aanduiding recreatie, recreatieterrein, recreatiebedrijf of camping;
- r. Bedrijventerrein: een terrein van minimaal 1 hectare bruto, dat vanwege zijn bestemming bestemd en geschikt is voor gebruik door handel, nijverheid, commerciële en niet-commerciële dienstverlening en industrie. Onder deze definitie vallen tevens (delen van) werklocaties die gedeeltelijk bestemd en geschikt zijn voor kantoren;
- s. Nabij bedrijventerrein: binnen een afstand van 500 meter vanaf de bestemmingsgrens van een bedrijventerrein, mits de locatie niet in de kern is gelegen;
- t. Agrarisch bedrijf: inrichting die tot een, krachtens artikel 1.1, derde lid, Wet milieubeheer, aangewezen categorie behoort en die is gericht op het voortbrengen van producten door het telen van gewassen of door het houden van dieren, zijnde: een (vollegrond)teeltbedrijf, een veehouderij, een glastuinbouwbedrijf of een overig agrarisch bedrijf
- u. Erf van bedrijf: Al dan niet bebouwd perceel of een gedeelte daarvan dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw;
- v. Shortstay: een verblijfsduur van een arbeidsmigrant voor een aaneengesloten periode van maximaal 3 maanden;
- w. Midstay: een verblijfsduur van een arbeidsmigrant voor een aaneengesloten periode van 3 maanden tot maximaal 1 jaar.:

Artikel 2 Reikwijdte

1. Deze Beleidsregel is slechts van toepassing op realisatie van huisvesting van arbeidsmigranten met een verblijfsduur van minder dan 1 jaar (shortstay en midstay).
2. Deze Beleidsregel vervangt de:
 - a. Beleidsregel Huisvesting Uitzendmigranten Altena 2019;
 - b. Beleidsregel TIJDELIJKE huisvesting arbeidsmigranten Altena.

Hoofdstuk 2 - Locaties

Artikel 3 Locaties

Aanvragen voor het realiseren van huisvesting voor arbeidsmigranten moeten worden getoetst aan het volgende schema:

	Reguliere woningen	Gebouwen met een tijdelijke vergunning	Hergebruik bestaand vastgoed	Nieuwbouw met permanente vergunning
1. Kernen				
2. Buitengebied				
3. Rand Kern				1)
4. Recreatieterreinen				
5. Nabij bedrijventerrein				
6. Op bedrijventerrein				
7. Op erf van bedrijf				

	Huisvesting mogelijk afhankelijk van omgevingsdialoog 1) Indien nieuwe bestemming > 10 jaar bekend is (i.v.m. provinciaal beleid)
	Huisvesting ongewenst
	Huisvesting ongewenst tenzij bijzondere meerwaarde blijkt (win/win-situatie)

Paragraaf 1 Kernen

Artikel 4 Huisvesting in kernen

- De realisatie van huisvesting in de kernen is niet toegestaan;
- In afwijking van lid 1 kan het college besluiten medewerking te verlenen aan de huisvesting voor arbeidsmigranten als sprake is van hergebruik bestaand vastgoed en of bij nieuwbouw en:
 - Er sprake is van een toegevoegde waarde voor de kern.
 - Deze toegevoegde waarde moet blijken uit een maatschappelijke businesscase.

Paragraaf 2 Buitengebied

Artikel 5 Huisvesting in het buitengebied

- De realisatie van huisvesting in het buitengebied is alleen toegestaan in geval van hergebruik van bestaand vastgoed.
- Het realiseren van huisvesting in gebouwen met een tijdelijke vergunning is toegestaan binnen een straal van 2 kilometer vanaf een bestaande supermarkt.
- Huisvesting in reguliere woningen in het buitengebied is niet toegestaan.
- Nieuwbouw met een permanente vergunning is niet toegestaan.
- Dit artikel is niet van toepassing als aanvraag valt onder paragraaf 5 of 7.

Paragraaf 3 Rand Kern

Artikel 6 Huisvesting rand van een kern

- Huisvesting is alleen toegestaan in bestaand vastgoed en/of nieuwbouw met permanente vergunning
- Huisvesting in reguliere woningen is niet toegestaan
- Nieuwbouw met een permanente vergunning kan alleen met een bestemmingsplanherziening.

Paragraaf 4 Recreatieterreinen

Artikel 7 Huisvesting op een recreatieterrein

- Huisvesting op een recreatieterrein is niet toegestaan.

Paragraaf 5 Nabij een bedrijventerrein

Artikel 8 Huisvesting nabij een bedrijventerrein

1. De huisvesting vindt plaats in gebouwen met een tijdelijke vergunning en/of in hergebruik van bestaand vastgoed.

Paragraaf 6 Op bedrijventerreinen

Artikel 9 Huisvesting op een bedrijventerrein

1. De huisvesting is toegestaan in reguliere (bedrijfs)woningen en of gebouwen met een tijdelijke vergunning en/of in hergebruik van bestaand vastgoed.
2. Het realiseren van huisvesting in nieuwbouw met permanente vergunning is niet toegestaan.

Paragraaf 7 Op erf van bedrijf

Artikel 10 Huisvesting op het erf van een bedrijf

1. De huisvesting is toegestaan in de bij het bedrijf horende reguliere (bedrijfs)woning(en) en/of gebouwen met een tijdelijke vergunning en of in bestaand vastgoed en/of in nieuw te realiseren bebouwing.
2. De huisvesting mag uitsluitend worden gebruikt door werknemers die werkzaam zijn voor het bedrijf waar de huisvesting wordt gerealiseerd. Het mag ook gaan om de huisvesting van arbeidsmigranten die op een andere vestigingslocatie van het bedrijf werkzaam zijn. De andere locatie moet wel binnen de gemeente Altena liggen.
3. De omvang van de huisvesting moet passen bij de omvang en de behoefte van het betreffende bedrijf. De initiatiefnemer moet zijn arbeidsbehoefte onderbouwen.
4. In afwijking van lid 2 mag de huisvesting op het erf van een agrarisch bedrijf ook worden gebruikt voor de huisvesting van arbeidsmigranten die werkzaam zijn bij een ander agrarisch bedrijf in de gemeente Altena. Afspraken hierover worden gemaakt in de te sluiten prestatieovereenkomst.
5. De huisvesting wordt zoveel mogelijk geplaatst binnen of aansluitend aan het bouwvlak.

Hoofdstuk 3 Huisvesting en omgeving

Artikel 11 Huisvesting Algemeen

1. De aanvrager moet aantonen dat de huisvesting voor ten minste 75% noodzakelijk is om te voorzien in de behoefte voor huisvesting van arbeidsmigranten, die werkzaam zijn binnen de gemeente Altena.
2. Huisvesting in (sta)caravans, tenten of daarmee vergelijkbare huisvestingsvormen, is niet toegestaan.
3. De huisvesting moet gecertificeerd zijn volgens Stichting Normering flexwonen (SNF) of daaraan gelijk te stellen;
4. Degene voor wie de vergunning geldt moet een nachtregister bijhouden. Het bijhouden van een nachtregister is niet verplicht indien alle bewoners staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Altena en tevens beschikken over eigen afzonderlijke huurcontracten;
5. In het nachtregister dient ten minste worden opgenomen: personalia en contactgegevens, datum aanvang huisvesting, datum beëindiging huisvesting;
6. Bij een (beoogd) verblijf van meer dan 4 maanden moet de arbeidsmigrant zich laten inschrijven in het BRP.
7. De huisvesting mag alleen worden gebruikt voor shortstay en midstay.

Artikel 12 Woonklimaat en uitstraling op de omgeving

1. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het voeren van een omgevingsdialoog. De gemeente faciliteert hierbij.
2. De aanvraag voor een huisvesting wordt geweigerd indien geen omgevingsdialoog is gevoerd.
3. Een aanvraag voor een huisvesting wordt in ieder geval geweigerd indien naar het oordeel van het college één of meerdere van de volgende aspecten in onevenredige mate worden aangetast of belemmerd:
 - a. De gebruiksmogelijkheden van omliggende functies;
 - b. De kwaliteit van het landschap;
 - c. Verkeersontsluiting en parkeersituatie;
 - d. Milieuhygiënische kwaliteit, waterhuishouding en externe veiligheid
4. De huisvesting moet zodanig in de omgeving worden ingepast dat de omgeving geen onevenredige hinder ondervindt van de bebouwing en het gebruik en dat de bebouwing geen afbreuk doet aan de landschappelijk kwaliteiten van het gebied.
5. Er moet worden voldaan aan de parkeernorm van 0,5 parkeerplaats per persoon.

6. De gehele parkeerbehoefte die gegenereerd wordt door de aanvraag dient op het eigen perceel te worden opgelost.
7. Als een werkgever of verblijfsbieder huisvesting wil realiseren, dient hij aan te tonen dat eventuele woningen in kernen waar hij werkzame arbeidsmigranten huisvest of laat huisvesten, ter beschikking komen en blijven voor de reguliere woningmarkt.

Artikel 13 Woon en leefklimaat voor de arbeidsmigrant

1. De huisvesting is qua aard en inrichting niet geschikt voor kinderen of gezinnen. Het is dan ook niet toegestaan gezinnen / huishoudens met kinderen in de voorziening te huisvesten.
2. Privacy: een slaapkamer mag door maximaal 2 personen gedeeld worden.

Hoofdstuk 4 Exploitatie en Beheer

Artikel 14 Beheer en de initiatiefnemer of exploitatie

1. Bij huisvesting voor maximaal 30 personen dient, door de degene voor wie de vergunning geldt als bedoeld in artikel 2.25 Wabo, een beheerder te worden aangewezen die 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar is.
2. Bij huisvesting voor 30 personen en meer dient, door de degene voor wie de vergunning geldt als bedoeld in artikel 2.25 Wabo, een beheerder te worden aangewezen die 24 uur per dag, 7 dagen in de week, aanwezig is op de betreffende locatie.
3. De beheerder zorgt voor het dagelijkse onderhoud van de huisvesting en is de contactpersoon voor bewoners, omgeving en instanties (waaronder de gemeente).
4. De beheerder wijst de bewoners op de verplichting zich in de BRP in te schrijven bij (beoogd) verblijf van meer dan 4 maanden.
5. De beheerder voert minimaal eenmaal per week een controle ter plaatse uit op hygiëne, brandveiligheid en het naleven van het huisreglement. De beheerder maakt hiervan een inspectierapport en laat dit, ondertekend, achter op de betreffende locatie.
6. De beheerder houdt een overzicht bij van locaties en gehuisveste personen.
7. De beheerder zorgt voor scholing over de wijze van afvalscheiding in de gemeente Altena.
8. Bij een wijziging van beheerder wordt dit, door degene voor wie de vergunning geldt als bedoeld in artikel 2.25 Wabo, voorafgaand aan de daadwerkelijke wijziging schriftelijk gemeld bij het college van de gemeente Altena.

Artikel 15 Huisreglement

1. Het onderwerp verstoring en overlast van de openbare orde en veiligheid is een onderwerp dat bij een aanvraag om een omgevingsvergunning voor kamergewijze verhuur wordt beoordeeld. Hiervoor is het nodig om een huisreglement op te (laten) stellen en deze bij de vergunningaanvraag toe te voegen. Uit dit reglement moet blijken hoe de overlast wordt voorkomen (zowel voor de eigen huurders/gebruikers als voor de omwonenden in de directe omgeving van het gebouw).
2. Het huisreglement bevat ten minste maatregelen welke worden getroffen indien:
 - a. Bij huurders/gebruikers het gebruik van hard-en/of softdrugs wordt geconstateerd;
 - b. Bij huurders/gebruikers structureel overmatig alcohol gebruik wordt geconstateerd;
 - c. Voertuigen van huurders/gebruikers worden geparkeerd op het perceel behorende bij het gebouw en voor zover er foutief wordt geparkeerd in het openbaar gebied;
 - d. De huurders/gebruikers zwerfafval veroorzaken;
 - e. De huurders/gebruikers geluidsoverlast (o.a. muziek) veroorzaken;
3. Uit dit huisreglement moet blijken hoe deze overlast (zowel intern als naar de directe omgeving) wordt voorkomen en welke sancties er bij overtreding van deze regels geldt/gelden.
4. Aangegeven dient te worden wie namens de aanvrager verantwoordelijk is voor het houden van toezicht op dit huisreglement en hoe deze persoon altijd (24 uur per dag en 7 dagen in de week) bereikbaar is voor de huurders/gebruikers, omwonenden, politie en gemeente.
5. Het huisreglement moet op een goed zichtbare plaats zijn aangeplakt (bij de in-/uitgang).
6. Het huisreglement is zowel in Nederlands als in de taal van de aanwezige bewoners.
7. Aanvullend op het genoemde in lid 2 van dit artikel gaat het huisreglement in op de volgende aspecten:
 - a. Gedrag (als goede buur), geluid/muziek, nachtrust, afval, parkeren, ontvangen van bezoek, feesten, barbecue en vuur;
 - b. Brandveiligheid (vluchtplan/-wegen en vindplaats en gebruik van blusmiddelen);
 - c. Belangrijke telefoonnummers/contacten (hulpdiensten, beheerder etc).

Artikel 16 Klachtenreglement

1. Voor de locatie stelt de beheerder een klachtenreglement op. Hierin is het volgende geregeld:

- a. De aanwezigheid en bereikbaarheid van een vast aanspreekpunt (de beheerder), het maken van afspraken om overlast zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.
- b. Het aanspreekpunt/de beheerder bevindt zich bij voorkeur op de locatie.
- c. Beschikbaarheid en bereikbaarheid van de beheerder (24/7, ook tijdens vakantieperiodes);
- d. Registratie van klachten en meldingen;

Artikel 17 (Prestatie)overeenkomst

1. De gemeente sluit met een initiatiefnemer voor een huisvestingslocatie een (prestatie)overeenkomst. Hierin is onder andere opgenomen: duur verblijf huisvesting na beëindigen arbeidscontract, boeteclausule, het beschikbaar laten komen van woningen in de kern indien mogelijk.

Hoofdstuk 5 Slotbepaling**Artikel 18 Afwijkingsbevoegdheid**

Artikel 4:84 Awb bevat een inherente afwijkingsbevoegdheid, welke luidt:

Het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregel, tenzij dat voor een of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen.

Artikel 19 Overgangsrecht

Aanvragen om omgevingsvergunningen die zijn ingediend voor de inwerkingtreding van deze beleidsregels, en waar nog niet op is beslist, worden afgehandeld op basis van deze beleidsregel.

Artikel 20 Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als 'huisvesting van arbeidsmigranten gemeente Altena 2020'

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Altena op 2 juni 2020.

*De voorzitter,
drs E.B.A. Lichtenberg MCM*

*De griffier,
drs S.J. Peet*

Bijlage 2 Voorwaarden bij omgevingsvergunning nr. 2021-012496

De omgevingsvergunning is verleend onder de volgende voorwaarden en/of nadere eisen

1. In de te realiseren huisvesting voor arbeidsmigranten met een logiesfunctie mogen maximaal 274 arbeidsmigranten worden gehuisvest waarbij minimaal 75% werkzaam is bij een agrarisch bedrijf in de gemeente Altena. De huisvesting moet gecertificeerd zijn volgens Stichting Normering flexwonen (SNF) of daaraan gelijk te stellen.
2. Het landschappelijk inpassingsplan zoals genoemd in de ruimtelijke onderbouwing, dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning te zijn uitgevoerd en in stand te worden gehouden.
3. De bouw van zowel de huisvesting als de kassen dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning gereed te zijn.
4. Ter voorkoming van het ontstaan van een huisvestingslocatie die niet samenhangt met de uitbreiding van de kassen (een ontkoppeling) is het gebruik van de huisvesting ten behoeve van het verblijf van arbeidsmigranten slechts toegestaan
 - (1) als de vergunde kassen in gebruik zijn genomen dan wel
 - (2) het arbeidsmigranten betreft waarvan in redelijkheid gesteld kan worden dat zij op de locatie werkzaam zijn.
5. De huisvesting dient te voldoen aan de beleidsregel opgenomen in Bijlage 3 Beleidsregel Arbeidsmigrantenhuisvesting bij het bestemmingsplan 'Buitengebied - Middenweg ong - 2017' d.d. 9 februari 2021.
6. Er dient een deugdelijke registratie van de gehuisveste arbeidsmigranten te worden aangelegd en bijgehouden waarin dient te worden geregistreerd welke personen gedurende welke termijn woonachtig zijn en bij welk bedrijf zij werkzaam zijn. Bij een (beoogd) verblijf van meer dan 4 maanden moet de arbeidsmigrant zich laten inschrijven in het BRP. Ook moet gehandeld worden conform het als onderdeel van de aanvraag opgestelde communicatieplan waarin de actieve communicatie met omwonenden is geborgd.
7. Huisvesting mag niet eerder plaatsvinden/in gebruik worden genomen dan nadat hierover afspraken zijn vastgelegd in een door de gemeente en de vergunninghouder gesloten prestatieovereenkomst als bedoeld in artikel 3.5.8 van het bestemmingsplan voornoemd onder 5. In de prestatieovereenkomst worden in ieder geval, maar niet uitsluitend, afspraken gemaakt over:
 - o het opvolgen van de uitkomsten van de maatschappelijke impactanalyse;
 - o verdere bepalingen als opgenomen in 3.5.8 sub d, e en g van het bestemmingsplan;
 - o het voorzien in adequate gezondheidszorg;
 - o beheer van de locatie;
 - o duur van het verblijf van de huisvesting na beëindigen arbeidscontract;
 - o voorkomen van overlast en instellen van een meldpunt voor klachten.
8. Tenminste drie weken voor aanvang van de desbetreffende werkzaamheden moeten de volgende aanvullende gegevens ter goedkeuring worden voorgelegd:

BEPLANTINGSPLAN

- o een verder uitgewerkt beplantingsplan als genoemd onder 2;

CONSTRUCTIEF

- o een grondonderzoeksrapport ten behoeve van de fundering;
- o een gewicht- en stabiliteitsberekening;
- o de toe te passen palen en het palenplan;
- o de constructies van (gewapend) beton;
- o de staalconstructies;
- o de constructies van geprefabriceerde elementen (fundering, vloeren, wanden, lateien, trappen, balkonplaten, etc.);

BRANDPREVENTIE

- Van scheidingsconstructies met een brandwerendheid van 60 minuten dient een erkende kwaliteitsverklaring of een beproevingsrapport te worden overgelegd waaruit blijkt dat de brandwerendheid van het betreffende bouwdeel, bepaald volgens NEN 6069, tenminste 60 minuten bedraagt. Dit is van toepassing voor:
 - scheidingswanden tussen appartementen onderling;
 - scheidingswand begane grond (inclusief deur-, glas-, kozijnconstructies tussen bedrijfsruimte en ruimten met kantoor, kantine en fitnessruimte
 - scheidingswanden (inclusief deur-, kozijnconstructies) tussen appartementen en extra beschermde vluchtroute.
 - De uitgangspunten van de brandmeldinstallatie dienen ter beoordeling te worden ingediend.
 - De uitgangspunten van de ontruimingsalarminstallatie dienen ter beoordeling te worden ingediend.
 - Er dient een nader voorstel met betrekking tot het aanbrengen van een bluswatervoorziening (A-water, 60 m3 per uur) aan de zijde van de Middenweg te worden ingediend. Een en ander in overleg met de Brandweer Midden- en West-Brabant.
 - Er dient nader aangetoond te worden dat de rondweg over eigen terrein en het onderhoud pad aan de achterzijde langs de A-watergang een vrije breedte heeft van tenminste 4,50 meter, verhard is over minimaal 3,25 meter, geschikt is voor voertuigen met een massa van minimaal 15 ton, een vrijgehouden hoogte heeft van 4,20 meter en een doelmatige afwatering.
9. Uiterlijk bij oplevering van de bouwactiviteit en ten minste voor de ingebruikname van het bouwwerk worden de volgende gegevens overlegd respectievelijk de voorzieningen getroffen:
- Van de brandmeldinstallatie dient een Installatiecertificaat of een Rapport van Oplevering te worden overgelegd waaruit blijkt dat de brandmeldinstallatie is ontworpen, aangelegd en in bedrijf gesteld overeenkomstig NEN 2535.
 - Van de brandmeldinstallatie dient een geldig inspectiecertificaat te worden aangeboden dat is afgegeven op grond van het CCV-inspectieschema Brandmeldinstallaties.
 - Van de ontruimingsalarminstallatie dient een Installatiecertificaat of een Rapport van Oplevering te worden overgelegd waaruit blijkt dat de ontruimingsalarminstallatie is ontworpen, aangelegd en in bedrijf gesteld overeenkomstig NEN 2575.
 - Van de ontruimingsalarminstallatie dient een geldig inspectiecertificaat te worden aangeboden dat is afgegeven op grond van het CCV inspectieschema Ontruimingsalarminstallaties.
- De extra beschermde vluchtroute (inclusief trappenhuizen) van de logiesgebouwen moeten worden voorzien van noodverlichting.
10. Voor zover niet is aangegeven in de bijbehorende gegevens moet worden gebouwd in overeenstemming met het Bouwbesluit en/of Bouwverordening.
11. De gemeente draagt zorg voor het uitzetten van de hoekpunten van het bouwwerk. Minimaal 14 dagen voor aanvang van de werkzaamheden moet verzocht worden om de hoekpunten van het bouwwerk uit te zetten. Dit kan via bouwtoezicht(a)gemeentealtena.nl.
12. Afvoerleidingen van vuilwater en hemelwater moeten los van elkaar van de gevel naar de erfgrens worden geleid. Het vuilwaterriool met een bruine pvc buis (diam. 125 mm) en het hemelwater met een grijze buis, waarbij de diameter wordt bepaald door de grootte van het af te voeren dakoppervlak.
13. Aansluitingen op de riolering dienen te worden aangevraagd via de gemeentelijk website. Alle bijkomende kosten hiervoor komen ten laste van de aanvrager. U wordt dringend geadviseerd om dit in een vroegtijdig stadium aan te vragen/voor te leggen aan de gemeente.
14. Indien grond wordt afgegraven (bijvoorbeeld bij het bouwrijp maken en/of bouwwerkzaamheden) en van de locatie wordt afgevoerd, moet u er rekening mee houden dat deze grond elders niet zonder meer toepasbaar is. Voor het afvoeren van grond zijn de regels van het Besluit bodemkwaliteit van toepassing.
15. Als u gebruik wilt maken van gemeentegrond voor bijvoorbeeld het plaatsen van een bouwcontainer of het opslaan van bouwmaterialen en afsluiting van wegen, dient u contact op te nemen met de gemeente (0183-516100 of info(a)gemeentealtena.nl).

Voorschriften uitweg

16. De aanvrager dient de werkzaamheden zelf uit te (laten) voeren door een VCA gecertificeerd bedrijf.
17. De uitweg dient te worden aangelegd zoals op tekening is aangegeven. Deze tekening maakt onderdeel uit van dit besluit.
18. In verband met aanwezige kabels- en leidingen in de berm dient de verharding uitsluitend te bestaan uit verhardings-elementen die opneembaar zijn, (bijvoorbeeld: stelconplaten, betontegels, betonstraatstenen). Dit i.v.m. de bereikbaarheid van de kabels c.q. leidingen bij storingen.
19. Het is de vergunninghouder niet toegestaan wijzigingen aan te brengen, dan wel te laten aanbrengen na aanleg van de uitweg.
20. De nodige wijzigingen, herstellingen of vernieuwingen van de bestrating ten gevolge van schade aan de in- en uitrit worden uitgevoerd door de gemeente Altena. Bij plotseling optredende schade (bijvoorbeeld verzakking) veroorzaakt door het gebruik van de in- en uitrit worden kosten op de vergunninghouder verhaald, tenzij de vergunninghouder kan aantonen dat de plotselinge schade door derden is veroorzaakt.

Bijlage 3 Benchmarkanalyse detailhandel – dagelijkse goederen

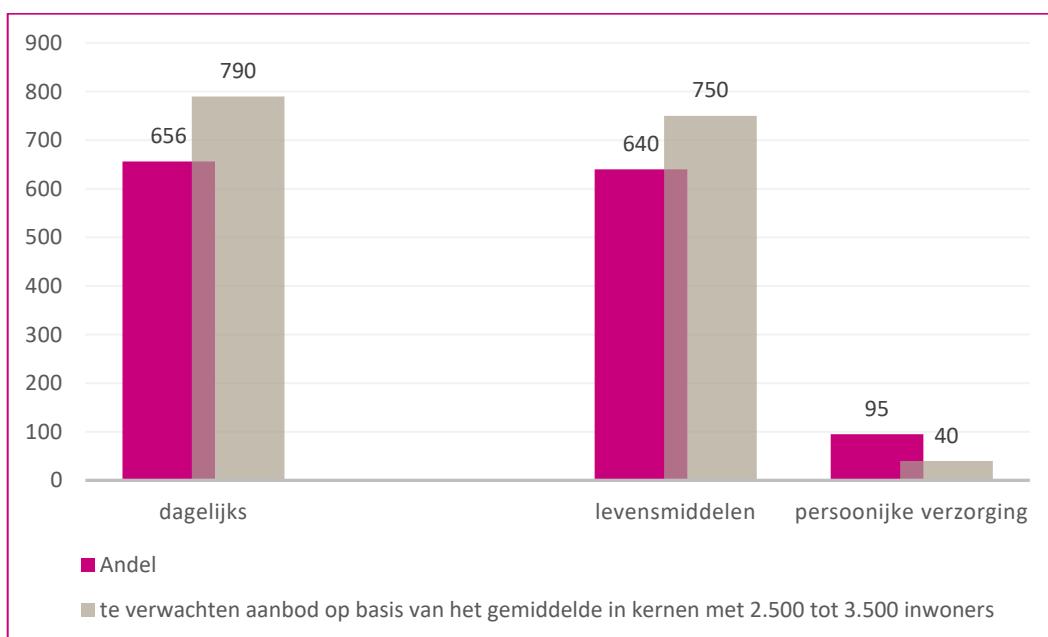
De vrees bestaat dat de toevoeging van 274 arbeidsmigranten aan de kern Andel met 2.700 inwoners, knelpunten in supermarkten tot gevolg zal hebben, met name in Andel. Daarbij wordt gedacht aan te grote drukte en overlast. Het aanwezige winkelvloeroppervlak voor winkels in dagelijkse goederen en met name supermarkten in een kern is vergeleken met kernen van dezelfde inwonersklasse. Voor de kernen is geanalyseerd of het voor de hand ligt dat de arbeidsmigranten een specifieke supermarkt bezoeken of dat dit verspreid zal gebeuren, door meerdere supermarkten te bezoeken. Tot slot is op basis van bestedingscijfers en omzetcijfers de potentiële omvang van de oppervlakte van een supermarkt berekend als 274 arbeidsmigranten in Andel gaan verblijven.

BENCHMARK DAGELIJKSE GOEDEREN – ANDEL, VEEN EN WIJK EN AALBURG

De kernen Andel, Veen en Wijk en Aalburg liggen in de gemeente Altena. Rho Adviseurs heeft voor deze kernen een benchmark opgesteld voor het bestaande winkelaanbod in deze kernen. Een benchmark omvat een vergelijking van het huidige winkelaanbod in een kern het gemiddelde winkelaanbod in kernen van vergelijkbare omvang in Nederland. Daaruit kan worden afgeleid of sprake is van een beperkter of ruimer aanwezig winkelaanbod.

Kern Andel

- De kern Andel beschikt over een dagelijks goederenaanbod van 656 m² wvo¹⁶. In de berekening is rekening gehouden met de recente uitbreiding van de Spar (800 m² bvo, 656 m² wvo).
- In figuur B3.1 wordt het huidige winkelaanbod in de dagelijkse goederensector in de kern Andel vergeleken met het te verwachten aanbod op basis van gemiddelden in kernen met 2.500 tot 3.500 inwoners (de benchmark).
- Het huidige aanbod in Andel 134 m² wvo is kleiner ten opzichte van het landelijk gemiddelde voor deze grootte van kernen. Dit komt door een onderaanbod in de branche levensmiddelen.

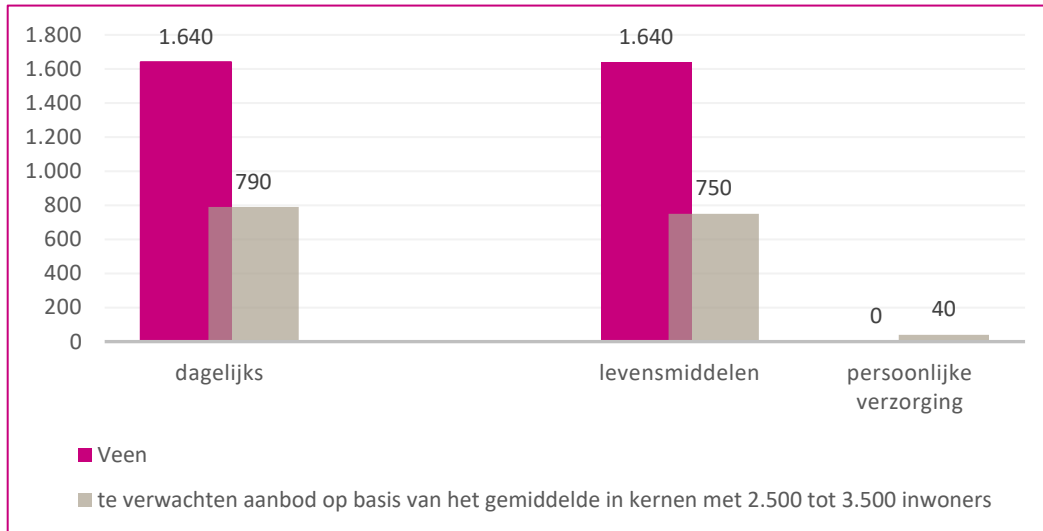

Figuur B3.1. Benchmark Andel in vergelijking met het te verwachten aanbod op basis van het gemiddelde in kernen met 2.500 tot 3.500 inwoners (Locatus, 2023; geactualiseerd met uitbreiding Spar).

¹⁶ Op basis van gegevens van Locatus. Deze data is geactualiseerd met informatie over de uitgebreide Spar in 2023. Hierin is aangenomen dat de heropende Spar een omvang heeft van circa 800 m² bvo. Dit komt neer op zo'n 640 m² wvo (800 * 0,8).

Kern Veen

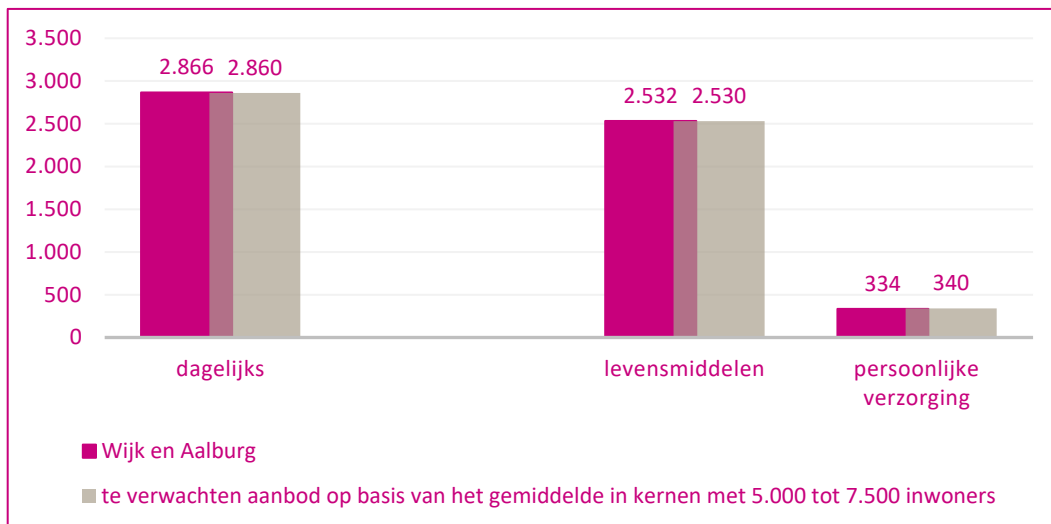
- Veen beschikt over een dagelijks goederenaanbod van 1.640 m² wvo.
- In figuur B3.2 wordt het huidige winkelaanbod in de dagelijkse goederensector in de kern Veen vergeleken met het te verwachten aanbod op basis van gemiddelden in kernen met 2.500 tot 3.500 inwoners (de benchmark).
- In de kern Veen is sprake van een overaanbod vergeleken met het te verwachten aanbod op basis van gemiddelden in kernen met 2.500 tot 3.500 inwoners (zie figuur B3.2). Dit komt met name door de Jumbo-supermarkt van 1.514 m² wvo.

Figuur B3.2. Benchmark Veen in vergelijking met het te verwachten aanbod op basis van het gemiddelde in kernen met 2.500 tot 3.500 inwoners (Locatus, 2023).

Kern Wijk en Aalburg

- In Wijk en Aalburg bedraagt de oppervlakte van detailhandel in dagelijkse goederen 2.866 m² wvo.
- In figuur B3.3 wordt het huidige winkelaanbod in de dagelijkse goederensector in de kern Wijk en Aalburg vergeleken met het te verwachten aanbod op basis van gemiddelden in kernen met 5.000 tot 7.500 inwoners (de benchmark).
- Opvallend is dat het winkelaanbod van dagelijkse goederen nagenoeg exact overeenkomt met de te verwachten oppervlakte voor kernen van deze omvang.

Figuur B3.3. Benchmark Wijk en Aalburg in vergelijking met het te verwachten aanbod op basis van het gemiddelde in kernen met 5.000 tot 7.500 inwoners (Locatus, 2023).

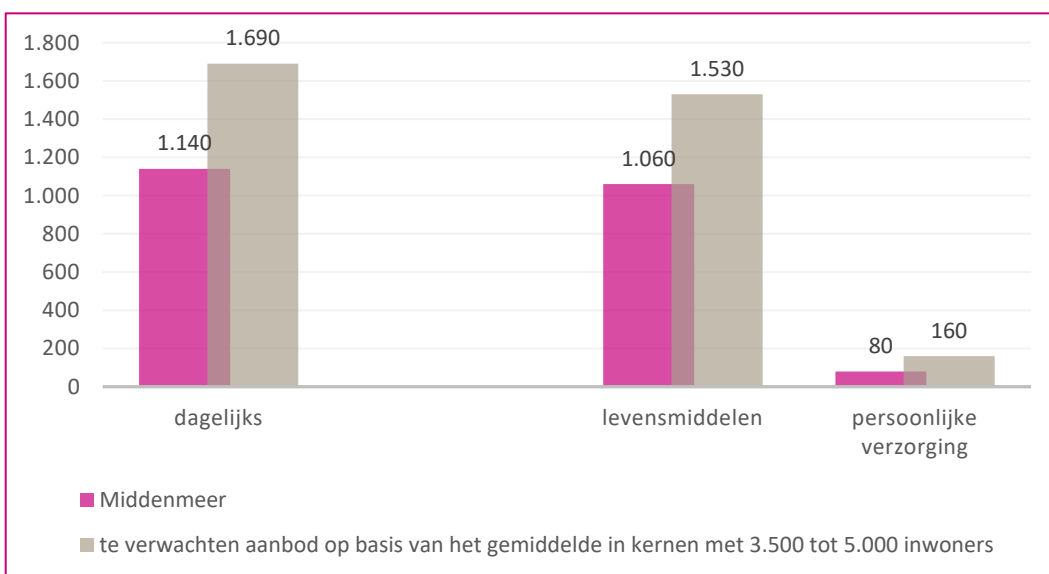
Benchmarks Andel, Veen en Wijk en Aalburg

- Op basis van de benchmark wordt geconcludeerd dat in Andel een beperkt kleiner winkelvloeroppervlak aanwezig is en in Veen een substantieel groter winkelvloeroppervlak; in Wijk en Aalburg is het winkelvloeroppervlak in evenwicht ten opzichte van kernen met een vergelijkbare omvang.
- De afgelopen jaren zijn supermarkten van kleur verschoten, is de inrichting veranderd en is toegewerkt naar verdere schaalvergroting. Duidelijk is dat ondernemers hun supermarkten up to date houden en inspelen op actuele en toekomstige ontwikkelingen.
- Arbeidsmigranten bezoeken overwegend supermarkten met een gunstig prijsniveau en van een bepaalde omvang/productenaanbod. Het is aannemelijk dat arbeidsmigranten meer zijn georiënteerd op de supermarkten in Veen en Wijk en Aalburg en niet direct op de supermarkt in Andel.
- Uit de analyses blijkt dat met name de supermarkt in Veen duidelijk een bovenlokale functie vervult evenals een van de supermarkten in Wijk en Aalburg. Daar zal het naar verwachting met name drukker worden, in zeer beperkte mate. Dit zal niet merkbaar zijn als het aantal arbeidsmigranten van 274 wordt vergeleken met het totaal aantal inwoners van Andel, Veen en Wijk en Aalburg (2% van circa 12.500 inwoners), de verspreiding over vier supermarkten en verspreiding op dagen en in tijdsperiodes op een dag.
- De marktruimte die door huisvesting van 274 arbeidsmigranten ontstaat is nihil en zit in de marge gelet op de oppervlakte van de aanwezige supermarkten: 2%, 3% van de aanwezige oppervlakte van supermarkten. Het gaat om een aandeel dat in de supermarkten niet merkbaar is.

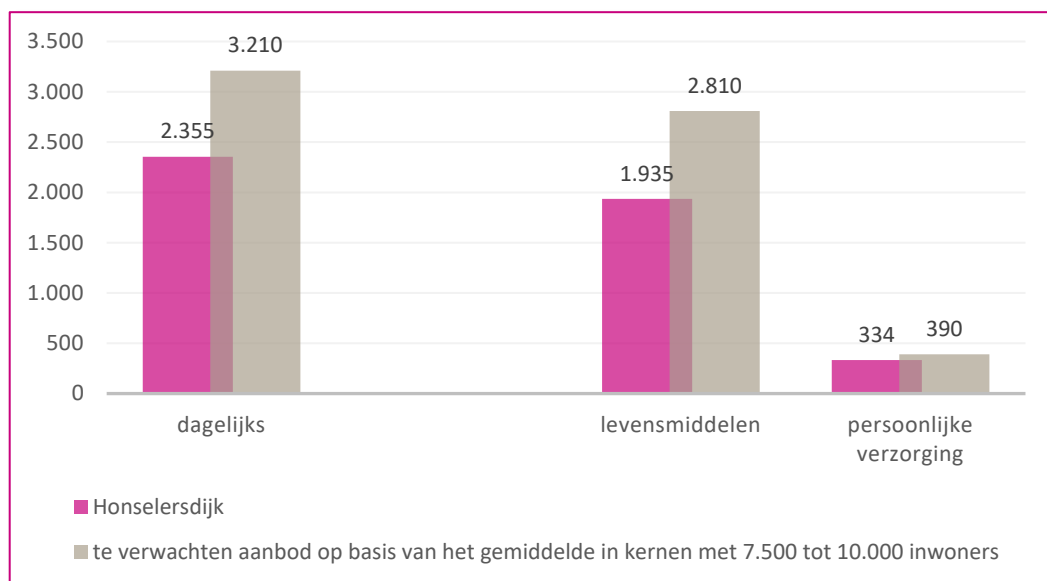
BENCHMARKS MIDDENMEER, HONSELERSDIJK, PUTTE EN RILLAND

Op vergelijkbare wijze als voor de drie kernen Andel, Veen en Wijk en Aalburg is voor de kernen Middenmeer, Honselersdijk, Putte en Rilland een benchmark opgesteld.

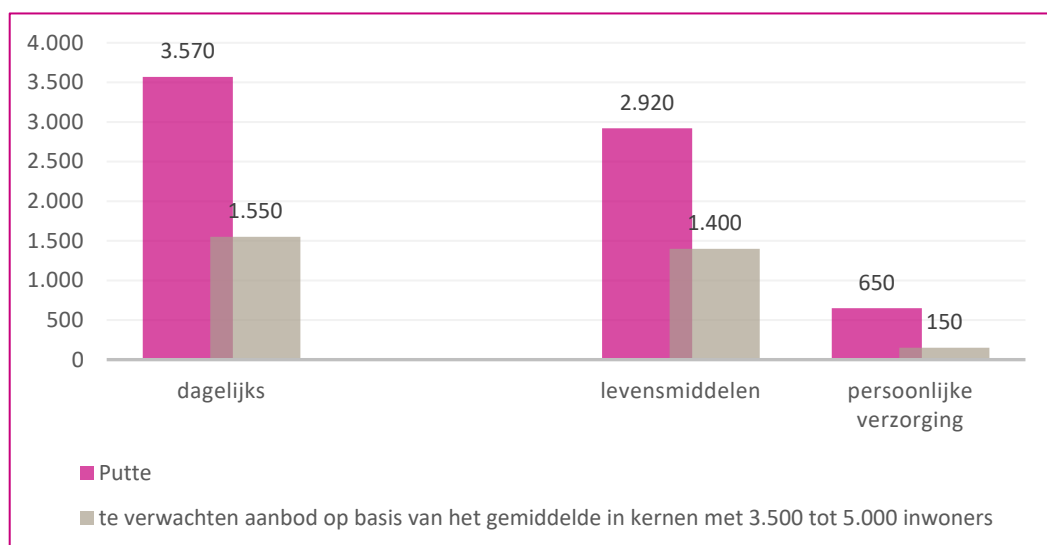
- In de kernen Middenmeer, Honselersdijk en Rilland is een substantieel kleinere omvang van winkelaanbod voor levensmiddelen aanwezig. Putte is zeer ruim voorzien van supermarkten (3 supermarkten, 3.500 m²).
- Het onderaanbod kan worden verklaard door de ligging van de locaties voor huisvesting van arbeidsmigranten nabij andere kernen die aanmerkelijk groter zijn en een relevant groter winkelaanbod hebben: Medemblik, Naaldwijk en Krabbendijke.
- In omliggende kernen buiten de geanalyseerde kernen, zijn winkelformules (grotere winkel, gunstiger segment) te vinden die frequenter door arbeidsmigranten worden bezocht dan de kleinschaliger, duurder supermarkten.
- Uitzondering op het voorgaande lijkt de Dekamarkt in Middenmeer (relatief groot, gunstige prijsstelling) te zijn. Medemblik aan de oostzijde gelegen, is aantrekkelijker door een groter aantal supermarkten, waaronder een Poolse supermarkt. In Honselersdijk is een Poolse supermarkten gevestigd; in Naaldwijk drie Poolse supermarkten.

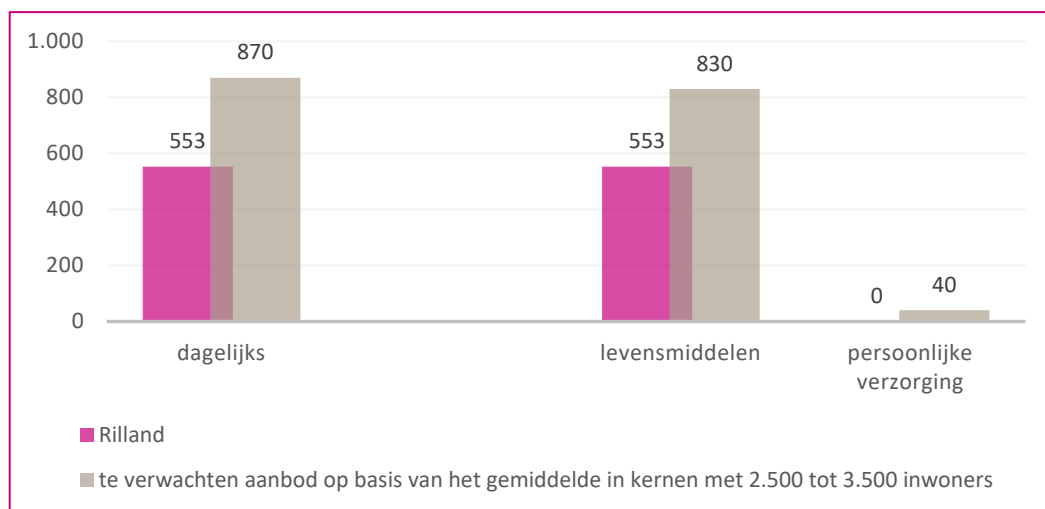
Figuur B3.4. Benchmark Middenmeer in vergelijking met het te verwachten aanbod op basis van het gemiddelde in kernen met 3.500 tot 5.000 inwoners (Locatus, 2023).

Figuur B3.5. Benchmark Honselersdijk in vergelijking met het te verwachten aanbod op basis van het gemiddelde in kernen met 7.500 tot 10.000 inwoners (Locatus, 2023).

Figuur B3.6. Benchmark Putte in vergelijking met het te verwachten aanbod op basis van het gemiddelde in kernen met 5.000 tot 7.500 inwoners (Locatus, 2023).

Figuur B3.7. Benchmark Rilland in vergelijking met het te verwachten aanbod op basis van het gemiddelde in kernen met 2.500 tot 3.500 inwoners (Locatus, 2023).

MARKTRUIMTE 274 ARBEIDSMIGRANTEN

De huisvestingslocatie biedt ruimte voor 274 arbeidsmigranten. Voor het berekenen van de marktruimte van 274 arbeidsmigranten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd en berekening uitgevoerd.

• Aantal arbeidsmigranten	274			
• Gemiddelde winkelomzet per persoon (excl. BTW)	€ 2.682 ¹⁷			
• Bestedingspotentieel	€ 734.868			
• Gemiddelde vloerproductiviteit per m ² wvo (excl. BTW)	€ 8.010			
• Te verwachten omvang winkelaanbod (m ² wvo)	92 m ²	92 m ²	92 m ²	
• Oppervlakte supermarkten Andel, Veen, Wijk en Aalburg	4.900 m ²	3.674 m ²	2.940 m ²	100%, 75%, 60% van de
• Verhouding toevoeging marktruimte – supermarktaanbod	2%	2%	3%	oppervlakte supermarkten

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

- Op basis van het voorgaande wordt geconcludeerd dat huisvesting van 274 arbeidsmigranten in Andel niet tot problemen in supermarkten zal leiden.
- Ondernemers in de kernen Andel, Veen en Wijk en Aalburg kunnen waar nodig reageren op grotere drukte. Afspraken met arbeidsmigranten over verspreid supermarktbezoek zijn in de praktijk werkbaar.
- De praktijk wijst uit dat ondernemers hun winkelaanbod aanpassen als daartoe aanleiding bestaat. Zie de vernieuwingen die gedurende de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Ook de komende jaren zullen ondernemers zorgen voor toekomstbestendige supermarkten.
- De marktruimte die door huisvesting van 274 arbeidsmigranten ontstaat is nihil en zit in de marge gelet op de oppervlakte van de aanwezige supermarkten: 2%, 3% van de aanwezige oppervlakte van supermarkten.
- **Aanbevolen** wordt de drukte en veronderstelde overlast te monitoren door de klankbordgroep.

¹⁷ Omzetkengetallen 2023; gegevens 2018-2022; hiervan is het gemiddelde genomen om de invloed van corona te neutraliseren

Bijlage 4 Aanzet voor een protocol

De aanzet voor een protocol is samengesteld uit diverse bronnen:

- De voorwaarden die bij de omgevingsvergunning zijn opgenomen
- Suggesties vanuit de gesprekken met vertegenwoordigers van huisvestingslocaties elders in het land
- Het communicatieplan van de initiatiefnemer
- Suggesties voortkomend uit gesprekken met inwoners en instanties in Andel
- Publicaties op websites

Veelal gaat het om een combinatie van bronnen.

VERANTWOORDELIJKHEDEN – ONDERDEEL VAN DE PRESTATIEOVEREENKOMST

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor

Verblijf in een hoogwaardige huisvestingvoorziening

- Opzet met appartementengebouwen
- Verschillende faciliteiten voor ontspanning, binnen en buiten; af te stemmen met de verblijvende arbeidsmigranten
- Goede beheersorganisatie
- Een veilige verblijfsomgeving
- Faciliteiten voor vervoer, winkelbezoek en medische voorzieningen

Zorgen voor een prettig verblijf voor ieder

- Hospitality
 - beschikbaar stellen van een welkomstpakket en informatiepakket (in meerdere talen)
 - toegang tot digitaal informatieplatform
 - Wifi-voorziening per appartement, onder meer voor contact met thuisfront
 - informatievoorziening met betrekking tot bestaande voorzieningen in Andel en omgeving, zoals sportaccommodaties, winkels, horeca.
 - taalcursussen voor een beter begrip en kennismaking met Andel.
- Instellen huisregels bewoners en bezoekers (in meerdere talen) en direct, adequaat optreden bij het niet naleven hiervan

Zorgen voor een passende organisatie voor de huisvesting zelf en voor andere instanties

- Beschikbaar stellen en bijhouden van het nachtregister
- Opzetten en bijhouden van klachtenregistratie
- Zorgdragen voor inschrijving/uitschrijving RNI/ BRP
- Instellen en bijeenkomen klankbordgroep
- Bijdragen aan extra ondersteuning voor evenementen, zoals een welkomsteam voor arbeidsmigranten

Zorgen voor kennismaking en integratie arbeidsmigranten en samenleving

- Opzetten maatjesproject, als voorbeeld
Arbeidsmigranten en autochtone inwoners vormen duo's en gaan samen een tijd lang op pad. Vooral om de taal te leren, maar tegelijkertijd om elkaars normen en waarden, tradities en gebruiken beter te leren kennen.
- Regionale afstemming met andere bedrijven en huisvesters
- Voor het organiseren van open dagen, kennismakingsbijeenkomsten, afstemming huisvestingsvraagstukken.

De gemeente is verantwoordelijk voor

- het maken van goede afspraken met de initiatiefnemer en beheerder.
- het treffen van benodigde maatregelen in de openbare ruimte, zoals aanleg van een vrijliggend fietspad ten noorden van de Middenweg, en bijvoorbeeld voldoende afvalbakken, veilige looproute etc.
- het instellen en functioneren van een klankbordgroep, medeverantwoordelijkheid

- en voorts kan de gemeente met nadruk hulpdiensten of andere instellingen zoals GGZ, verzoeken adequaat te reageren bij calamiteiten en zorg te dragen voor de benodigde inzet van menskracht.

Inwoners en instanties in Andel kunnen bijdragen aan kennismaking en integratie van arbeidsmigranten en de samenleving (wisselwerking) door

- arbeidsmigranten te groeten en met hen kennis te maken
- deel te nemen aan open dagen en andere kennismakingsbijeenkomsten
- de locatie te bezoeken, presentaties en uitnodigingen te verzorgen voor deelname, met name door instanties, zoals verenigingen en kerken
- zich te oriënteren op de verschillen in de gebruiken en culturen van arbeidsmigranten en Nederland, bijvoorbeeld door het raadplegen van het '25 verschillen boekje' en [25 opmerkelijke verschillen tussen Polen en Nederlanders](#).

ORGANISATIE, KLACHTEN/SUGGESTIES, KLANKBORDGROEP, COMMUNICATIE EN MONITORING

Huismeester

24/7 is een huismeester fysiek beschikbaar en bereikbaar en draagt zorg voor:

Algemeen

- het beheer van de huisvesting voor arbeidsmigranten, inclusief veiligheid en leefbaarheid
- beschikbaar voor dienstverlening aan arbeidsmigranten, zoals voor vragen van arbeidsmigranten;
- ondersteuning/hulpverlening in het geval van nood voor arbeidsmigranten en omgeving;

Communicatie en draagvlak

- het instellen en bijeenkomen van en overleg met de klankbordgroep
- organisatie bijeenkomsten voor kennismaking en integratie

Huisregels

- instellen van huisregels bewoners en bezoekers (in meerdere talen) en direct, adequaat optreden bij het niet naleven hiervan
- direct optreden bij het niet naleven van huisregels bij het niet naleven; het instellen van een sanctiebeleid (boetes bij overtredingen) kan worden overwogen

Toezicht en veiligheid

- het beschikbaar stellen en bijhouden van het nachtregister
- het opzetten en bijhouden van klachtenregistratie
- voor inschrijving/uitschrijving RNI/ BRP
- wekelijkse of tweewekelijks toezicht op de appartementen en andere ruimtes
- tijdig maaien van bermen voor veilig in- en uitgaand verkeer
- afspraken eenrichtingsgebruik vrachtverkeer Middenweg: vanuit de locatie vrachtverkeer in oostelijke richting, naar de locatie toe vanuit westelijke richting

Hospitality

- beschikbaar stellen van een welkomstpakket en informatiepakket (in meerdere talen)
- toegang tot digitaal informatieplatform
- Wifi-voorziening per appartement, onder meer voor contact met thuisfront
- Informatievoorziening met betrekking tot bestaande voorzieningen in Andel en omgeving, zoals sportaccommodaties, winkels, horeca.
- organiseren van taalcursussen voor een beter begrip en kennismaking met Andel.

Een schoonmaakdienst

Faciliteiten

- voor vervoer: fietsen, busjes- of autodiensten
- bezoek winkels, met name supermarkten: spreading, vervoersmogelijkheden, bezorgdiensten, detailhandel ter plaatse
- medische dienstverlening: ter plaatse of organisatie vaste medische dienstverleners, begeleiding bezoeken

Klachten en suggesties

- Er wordt via een emailadres gecommuniceerd voor klachten over en suggesties voor verbetering van de huisvesting.
- Indien de klacht een spoedeisend karakter heeft kan het telefoonnummer van de huismeester worden gebruikt.
- Bij voorkeur worden klachten per e-mail doorgegeven met een ontvangstbevestiging, zodat de klacht direct geregistreerd is en ook de respons kan worden gekoppeld en vastgelegd.
- Er wordt een klachtenregistratie bijgehouden.

Klankbordgroep

- De klankbordgroep bestaat uit een vertegenwoordiging van de initiatiefnemer, gemeente, direct omwonenden, andere inwoners, instanties in Andel en politie.
- De klankbordgroep komt het eerste en/of het tweede jaar driemaandelijks bij elkaar. Bij het goed functioneren komt de klankbordgroep halfjaarlijks samen.
- De klankbordgroep kan zich inzetten voor:
 - Opvangen en bespreekbaar maken van ervaringen van inwoners en instanties met de huisvesting van arbeidsmigranten.
 - Opvangen en bespreekbaar maken van ervaringen van arbeidsmigranten met inwoners en instanties.
 - Monitoren van ervaringen met bezoek van supermarkten en beroep doen op medische dienstverleners.
 - Uitwerken voor en afstemmen van de het '25 verschillen boekje' en '25 opmerkelijke verschillen tussen Polen en Nederlanders' (zie hierna) op de Andelse samenleving.
 - Voorstellen ontwikkelen, waar nodig, voor verbetering van het functioneren van de huisvestingslocatie en kennismaking door de Andelse samenleving.

Communicatie

- Nieuwsbrief: Voor externe doelgroepen en directe verspreiding onder bewoners wordt een periodieke nieuwsbrief ter beschikking gesteld. Hierin worden de bezetting van de huisvesting, anekdotes, klachtenregistratie en suggesties vermeld en informatie over wat hiermee is gedaan. Positieve participatie wordt gestimuleerd.
- Maandelijks afstemming met de gemeente over praktische zaken.
- Overleg en afstemming met de klankbordgroep, waaronder monitoring (zie klankbordgroep, monitoring).
- Oriëntatie op de verschillen in de gebruiken en culturen van arbeidsmigranten en Nederland door het raadplegen van het '25 verschillen boekje' en [25 opmerkelijke verschillen tussen Polen en Nederlanders](#).
- Een Whatsappgroep voorziet in communicatie tussen de direct betrokken bij de huisvestingslocatie in geval van incidenten: initiatiefnemer, gemeente, vertegenwoordiging klankbordgroep, politie.

Monitoring

Driemaandelijks vindt monitoring plaats met betrekking tot:

- het aantal in- en uitgeschreven internationale werknemers in BRP naar nationaliteit;
- het aantal overnachtingen door kort verblijvende internationale werknemers (korter dan 4 maanden) o.b.v. het digitaal nachtregister;
- de opbrengsten van het digitaal nachtregister;
- de kosten van uitgevoerd onderzoek, controles en handhaving;
- meldingen van overlast en incidenten en uitkomsten van handavingszaken met betrekking tot de huisvesting van internationale werknemers;
- de belangrijkste resultaten van de regionale samenwerking, bestaande uit het regionaal overleg en aanvullend overleg met werkgevers/uitzendbureaus, huisvesters en maatschappelijke organisaties.

Tweemaal per jaar wordt aan het college een notitie aangeboden met resultaten van de monitoring.

Het college kan ervoor kiezen de gemeenteraad jaarlijks te informeren.

HUISREGELS

Omgeving

- Draag er zorg voor dat de omgeving de huisvesting van arbeidsmigranten als prettig ervaart en voorkom hinder of overlast.
- Elkaar onderling en inwoners van Andel groeten.
- Oriëntatie op de verschillen in de gebruiken en culturen van arbeidsmigranten en Nederland via arbeidsmigranten die hier al langer verblijven en het raadplegen van het '25 verschillen boekje' en [25 opmerkelijke verschillen tussen Polen en Nederlanders](#).
- Ga verspreid naar supermarkten, niet in grote groepen en naar dezelfde supermarkt.
- Overleg met de beheerder voor het bezoeken van medische voorzieningen.
- Gebruik de Middenweg en Neer-Andelseweg als ontsluitingsroute voor Andel.
- Gebruik niet de Kammetweg en het park tussen de kern en de Middenweg als route naar het centrum van de kern.
- Belangrijkste verkeersregels, afwijkend van andere landen

Prettig verblijf

- Bezorg andere medebewoners, burens of dorpsbewoners geen overlast of hinder.
- Gebruik geen spullen of eten van medebewoners.
- Na 22.00 uur is het stil. Dan kan iedereen goed slapen. Bezoekers zijn daarvoor al weggegaan.
- Alleen zacht praten toegestaan.
- Geen geluidsoverlast toegestaan
- Geen feestjes toegestaan.
- Geen wapens, drugs of licht ontvlambare stoffen op het terrein toegestaan, ook niet toegestaan in de auto.
- Er wordt periodiek op drugs, wapens of licht ontvlambare stoffen gecontroleerd.
- Overmatig alcohol gebruik is verboden.
- Geen huisdieren toegestaan.

Bejegening

- Ga op een respectvolle manier met elkaar om.
- Geen agressie, discriminatie of ongewenste intimiteiten.

Reinheid en netheid

- Houd alles netjes, schoon en heel.
- Houd gangen, nooddeuren en trappen vrij van spullen.

Veilig verblijf

- Sluit bij vertrek ramen en deuren.
- Verhuurder is niet aansprakelijk voor diefstal.
- Roken is in het gebouw verboden. En op plaatsen waar de rook naar binnen kan waaien.
- Gooi sigaretten in de asbak en niet op de grond.
- Geen elektrische kachels.
- Geen losse verlengsnoeren en losse kachels.
- Zorg ervoor dat je verzekerd bent tegen verlies, diefstal en voor calamiteiten, zoals in het verkeer

Afstemming met beheerder

- Als je iets wilt veranderen vraag dan eerst toestemming aan de beheerder; deze geeft alleen schriftelijk toestemming.
- Als er iets kapotgaat meldt dit dan bij de beheerder.
- Heb je ideeën om het verblijf nog aangenamer te maken geef dit door aan de beheerder.

Verkeer en parkeren

- Maximumsnelheid op het terrein is 15 km/h.
- Parkeren in de parkeervakken.
- Parkeren fietsen in de fietsenstalling.

Reglementen en administratieve zaken

- Zorg voor inschrijving in het RNI of BRP
- Houd je aan het toilet reglement, afvalreglement, bedrijfsreglement en houd je aan je contract.

Niet nakomen van huisregels

- Bij het niet naleven van de huisregels ontvang je een verzoek tot verbetering binnen een week.
- Bij het niet voldoen aan het verzoek, ontvang je na een week een waarschuwing.
- Bij het niet opvolgen van de waarschuwing word je na een week verzocht het complex te verlaten.
- Het verplicht verlaten van het complex is allereerst een eigen verantwoordelijkheid, anders kan de huismeester voor faciliteiten zorgen.
- Initiatiefnemer en arbeidsmigrant zetten zich in geval van verwijdering van de huisvestingslocatie in op het voorkomen van opname op een SMO-locatie.

HUISREGELS HOMEFLEX

Homeflex is een organisatie voor huisvesting van arbeidsmigranten. Dit bedrijf heeft op diverse locaties in het land projecten gerealiseerd en in beheer. Een goed voorbeeld van huisregels in meerdere talen en visualisaties (iconen) is te vinden op [Huisregels-digitale-versie.pdf \(homeflex.nl\)](#).

Bijlage 5 Overzicht aanbevelingen hoofdstukken 4 tot en met 9

In deze bijlage is het overzicht van aanbevelingen opgenomen, samengesteld uit de aanbevelingen in de afzonderlijke hoofdstukken. De relevante partijen voor een aanbeveling zijn in de rechterkolommen vermeld. Vervolgens is aangegeven welke partij een coördinerende of mede-coördinerende rol zal spelen of dat een partij deelneemt aan de realisering van de aanbeveling. Althans, het gaat hier om een aanbeveling om het vervolg van het proces op de voorgestelde wijze op te pakken en in te richten. Bij de aanbevelingen is een prioriteitsstelling aangegeven.

AANBEVELINGEN									
COÖRDINATIE OF DEELNAME UITVOERING AANBEVELING		PRIORITEITSVOLGORDE		PARTIJEN					PRIORITEIT
	Deze partij heeft een coördinerende of mede-coördinerende rol voor de realisering van de aanbeveling	1	Direct mee starten	Initiatiefnemer	Gemeente	Kern/Klankbordgroep	Inwoners	Instanties	Prioriteitsvolgorde
		2	Fase van uitwerking						
	Deze partij neemt deel aan de realisering van de aanbeveling	3	Vanaf ingebruikname						
		4	Een jaar na ingebruikname						
HOOFDSTUK 4. ONBEKENDHEID, EFFECTEN EN INCIDENTEN									
ONBEKENDHEID CONCRETE PLANNEN EN MAATREGELEN									
1.	Aanbevolen wordt vanuit de gemeente externe expertise in te zetten die beschikt over de volgende competenties: een luisterend oor, doorvrager, verbinder, slagvaardig in het doorhakken van knopen met gezag, combineert helicopterview met oog voor details en is vaardig in communicatie gericht op wederzijds begrijpen van elkaars noden-vrezen-wensen-bedoelingen. Daarnaast is het nodig dat de persoon op verschillende momenten op de dag waaronder de avonden beschikbaar is, ruimte heeft om de complexiteit van het dossier te doorgronden, over expertise inzake huisvesting van arbeidsmigranten beschikt en inzet op et creëren van draagvlak voor keuzes.								1
2.	Aanbevolen wordt in te zetten op (hernieuwde) besprekingen tussen initiatiefnemer, gemeente en eerst een vertegenwoordiging van inwoners en instanties (kerngroep) over de concrete plannen en de achtergronden hiervan .								1
3.	Aanbevolen wordt vervolgens door de kerngroep wensen voor de uitwerking van plannen te coördineren. - Presentatie plannen en uitwerking hiervan en overleg hierover met inwoners en instanties in Andel. - Ter voorbereiding kan in een brochure alvast een eerste aanzet worden gegeven. - De initiatiefnemer kan dit als eerste oppakken, actief ondersteund door de gemeente.								2
4.	Aanbevolen wordt voor de periode van het in gebruik zijn van de huisvestingslocatie een klankbordgroep in te stellen, waarin initiatiefnemer, gemeente, inwoners en instanties zijn vertegenwoordigd. Het is logisch de kerngroep als basis te nemen, aangevuld met gemeente, inwoners of instanties die zich hiervoor specifiek willen inzetten. Inzet is het bereiken van wederzijds begrip van keuzes en wensen.								3
5.	Aanbevolen wordt de directe omgeving een specifieke plek te bieden in de communicatie, de uitwerking van het plan en deelname aan de klankbordgroep. Blijf altijd open communiceren en korte lijntjes houden tussen initiatiefnemer en de direct omwonenden, al is het enkel een koffiegesprek.								2
6.	Aanbevolen wordt in het vervolg van het proces uit te gaan van algehele onbekendheid met de plannen en vandaaruit de informatievoorziening op te bouwen.								1

COÖRDINATIE VAN OF DEELNAME AAN ACTIVITEIT		PRIORITEITSVOLGORDE		PARTIJEN					PRIORITEIT
	Deze partij heeft een coördinerende of mede-coördinerende rol voor de realisering van de aanbeveling	1	Direct mee starten	Initiatiefnemer	Gemeente	Kern/Klankbord-	Inwoners	Instanties	Prioriteitsvolg-orde
		2	Fase van uitwerking						
	Deze partij neemt deel aan de realisering van de aanbeveling	3	Vanaf ingebruikname						
7.	Aanbevolen wordt voor communicatie over en weer tussen partijen specifieke expertise in te zetten. De huidige vertegenwoordigers begrijpen elkaar niet op een wijze zoals nodig. Uit de gesprekken wordt afgeleid dat de bedoelingen over en weer niet helder zijn overgekomen. De ene partij denkt een duidelijke toelichting te hebben gegeven en de andere partij heeft dit niet als zodanig of anders begrepen.								1
8.	Aanbevolen wordt vaker verschillende opties met voor- en nadelen te bespreken en van verschillende kanten te belichten in plaats van uit te gaan van eenduidige, panklaar gepresenteerde oplossingen.								2
9.	Aanbevolen wordt dat ieder voor zichzelf zorgvuldig beoordeelt welke ruimte er daadwerkelijk is voor realisering van het plan of onderdelen ervan en dit niet te lang uit te stellen. Over en weer is het nadrukkelijker verkennen en bespreken van ieders verwachtingen bij partijen, of die wel of niet kloppen, belangrijker dan tot op heden is gedaan. Dit speelt specifiek bij de initiatienemer en gemeente.								1
10.	Aanbevolen wordt stevig in te zetten op de ‘vrijwilligerskracht’ van Andel.								4
ONBEKENDHEID EN BARRIÈRES VAN EN VOOR ARBEIDSMIGRANTEN – KENNISMAKING - INTEGRATIE									
Verwachtingen rondom het onbekende									
11.	Aanbevolen wordt in te zetten op kennismaking tussen arbeidsmigranten en inwoners en instanties in plaats van direct in te zetten op volledige integratie.								3
12.	Aanbevolen wordt dat ieder zich oriënteert op de verschillen in de gebruiken en culturen van arbeidsmigranten en Nederland door het raadplegen van het ‘25 verschillen boekje’ en 25 opmerkelijke verschillen tussen Polen en Nederlanders . De klankbordgroep kan ideeën voor een op maat gesneden ‘de 25 gebruiken in Andel’ naar voren brengen, waarmee de initiatiefnemer en gemeente mee aan de slag kunnen om dit uit te werken. Gebruik hierbij de kennis en inzichten die zijn te vinden op websites. ¹⁸								3
Taal									
13.	Aanbevolen wordt de bewustwording van de taalbarrière onder ieders aandacht te brengen.								3
14.	Aanbevolen wordt een langere verblijfsduur aan te houden, van een jaar, voor meer kansen op het kennismaken en leren van de Nederlandse taal. Als gevolg daarvan is heroverweging nodig voor het aanpassen van de bestemmingsregeling en de omgevingsvergunning. Vanuit de gesprekken wordt hier sterk op aangedrongen.								1
Integratie of elkaar kennen									
15.	Aanbevolen wordt met regelmaat het bedrijf open te stellen en dat de samenleving hiervan actief gebruik maakt, zo mogelijk in een regionale opzet.								3
16.	Aanbevolen wordt te bekijken of een langer verblijf tot maximaal een jaar mogelijk is. Dit wordt van groot belang geacht voor een betere kennismaking en zo mogelijk integratie (op termijn). Als gevolg daarvan is heroverweging nodig voor het aanpassen van de bestemmingsregeling en de omgevingsvergunning. Vanuit de gesprekken wordt hier sterk op aangedrongen.								1

¹⁸ [Bescherming kwetsbare arbeidsmigranten.pdf \(vng.nl\)](#); [Werken en wonen in Nederland | Work in NL](#); [Home - MYinfoNL](#)

COÖRDINATIE VAN OF DEELNAME AAN ACTIVITEIT		PRIORITEITSVOLGORDE		PARTIJEN					PRIORITEIT
	Deze partij heeft een coördinerende of mede-coördinerende rol voor de realisering van de aanbeveling	1	Direct mee starten	Initiatiefnemer	Gemeente	Kern/Klankbord-	Inwoners	Instanties	Prioriteitsvolg-orde
		2	Fase van uitwerking						
	Deze partij neemt deel aan de realisering van de aanbeveling	3	Vanaf ingebruikname						

HOOFDSTUK 5. ZORGEN OVER EFFECTEN IN ANDEL EN OP DE SAMENLEVING

ZORGEN OVER EFFECTEN VAN HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN VOOR ANDEL

17.	Aanbevolen wordt er gezamenlijk naar te streven dat zich geen ingrijpende effecten voordoen als gevolg van huisvesting van arbeidsmigranten. Initiatiefnemer en arbeidsmigrant zetten zich in geval van verwijdering van de huisvestingslocatie in op het voorkomen van opname op een SMO-locatie.								2
18.	Aanbevolen wordt ervan uit te gaan dat arbeidsmigranten op de eerste plaats komen voor langdurige werken op een dag, aanvullend rusten en in beperkte mate kernen bezoeken.								2
19.	Aanbevolen wordt te onderkennen dat het goed functioneren van de huisvestingslocatie in ieders belang is.								2

VOORKOMEN OF OPTREDEN BIJ INCIDENTEN EN CAPACITEIT GEMEENTE

20.	Aanbevolen wordt om de inwoners en instanties actief te betrekken bij alle stappen die worden ondernomen. Inwoners moeten een aanzienlijke invloed hebben op het beheerplan, waarin hun wensen en behoeften centraal staan. Het is raadzaam om monitoring en evaluatie te koppelen aan dit beheerplan en een duidelijk aanspreekpunt te benoemen.								1
21.	Aanbevolen wordt op korte termijn een protocol op te stellen waarin de organisatie voor een goed beheer worden vastgelegd.								2
22.	Aanbevolen wordt dat de gemeente zeker in de beginfase een actieve en zo mogelijk coördinerende rol op zich neemt. Dit vloeit voort uit de ontbrekende informatie in het bestemmingsplan voor uitbreiding van het glastuinbouwbedrijf met de huisvestingsmogelijkheid, de gebrekkig en gefragmenteerde informatievoorziening tijdens het proces en de nadruk die vanuit de inwoners en instanties wordt gelegd op de rol van de gemeente.								1
23.	Aanbevolen wordt de organisatie zo eenvoudig en eenduidig mogelijk in te richten dat met name direct en adequaat handelen bij incidenten is gewaarborgd. Het praktijkvoorbeeld van verblijf van een arbeidsmigrant in het park is een schoolvoorbeeld hoe het verkeerd is aangepakt: duurde te lang, onderlinge verwijzing tussen andere instanties. Het inrichten van een Whatsapp-groep kan helpen bij het adequaat kunnen handelen.								1

HOOFDSTUK 6. HUISVESTING ARBEIDSMIGRANTEN OP LOCATIE

AANTAL ARBEIDSMIGRANTEN WERKZAAM OP DE LOCATIE

24.	Aanbevolen wordt te streven naar het aanvaarden van het aantal te huisvesten arbeidsmigranten volgens de omgevingsvergunning.								2
25.	Aanbevolen wordt de huisvesting van arbeidsmigranten te monitoren ten aanzien het aantal en waar de arbeidsmigranten werkzaam zijn, met name buiten de piekperiode. Daarin is een actieve houding van initiatiefnemer en gemeente nodig. Hierover kan aan het college of gemeenteraad en de inwoners jaarlijks worden gerapporteerd. Als dit goed verloopt dan zou controle in stand kunnen blijven en wellicht publicatie na een aantal jaren achterwege worden gelaten.								3
26.	Aanbevolen wordt de gecombineerde realisering van kassen en de huisvesting van arbeidsmigranten scherp in het oog te houden. Hiervoor biedt de gestelde voorwaarde in de omgevingsvergunning een goede basis.								1

SAMENSTELLING VAN DE GROEP ARBEIDSMIGRANTEN

27.	Aanbevolen wordt ervan uit te gaan dat de initiatiefnemer zich met name richt op het huisvesten en stellen.								2
-----	---	--	--	--	--	--	--	--	---

COÖRDINATIE VAN OF DEELNAME AAN ACTIVITEIT		PRIORITEITSVOLGORDE		PARTIJEN					PRIORITEIT
	Deze partij heeft een coördinerende of mede-coördinerende rol voor de realisering van de aanbeveling	1	Direct mee starten	Initiatiefnemer	Gemeente	Kern/Klankbord-	Inwoners	Instanties	Prioriteitsvolg-orde
		2	Fase van uitwerking						
	Deze partij neemt deel aan de realisering van de aanbeveling	3	Vanaf ingebruikname						
28.	Aanbevolen wordt hierover geen prestatieafspraken te maken omdat een gemeente zich daarmee zou richten op de samenstelling van het werkpotentieel in een bedrijf. Dat is in ieder geval vanuit juridisch oogpunt onmogelijk.								2
29.	Aanbevolen wordt om contactpersonen in te zetten die inzicht hebben in de verschillende culturen van arbeidsmigranten.								3
OMVANG VAN DE GROEP IN RELATIE TOT DE OMVANG VAN DE KERN									
30.	Aanbevolen wordt nadrukkelijk in te zetten op hoogwaardige huisvesting (appartementen), een goed beheer, een passend protocol en kennismaking met arbeidsmigranten.								1
HOOFDSTUK 7. HUISVESTING MET VOORZIENINGEN OP LOCATIE EN VOORZIENINGEN IN DE KERN									
OPZET VAN DE HUISVESTING MET VOORZIENINGEN									
31.	Aanbevolen het plan voor faciliteiten op de locatie in overleg met de groep arbeidsmigranten verder uit te werken en uit te gaan van een flexibel aanbod en af te stemmen op de dan aanwezige behoefte. De klankbordgroep kan daaraan wensen voor voorzieningen vanuit de kern toevoegen.								2
32.	Aanbevolen wordt de buitenfaciliteiten uit te breiden, zoals met een sportveld en locatie voor barbecue of samenkomst. Daarvoor is specifiek aandacht nodig om dit op het gewenst niveau te krijgen. Uit de praktijk blijkt dat arbeidsmigranten hieraan behoefte hebben. Daarmee wordt de behoefte om de kern of een park als vertierlocatie te kiezen ondervangen.								2
33.	Aanbevolen wordt indien nodig parkeerruimte ter hoogte van Middenweg 10 te realiseren, zodat er meer buitenruimte beschikbaar is voor ontspanning in de buitenlucht ter hoogte van Middenweg 14.								2
TIJDSBESTEDING BUITEN WERKTIDEN EN INTEGRATIE									
34.	Aanbevolen wordt dat ieder de eigen verantwoordelijkheid neemt en zich inzet voor kennismaking van inwoners en instanties met arbeidsmigranten en omgekeerd.								3
35.	Aanbevolen wordt dat vanuit instanties, zoals verenigingen en kerken, arbeidsmigranten op de locatie worden bezocht en uitgenodigd voor deelname aan vereniging of bijeenkomsten.								3
MEDISCHE VOORZIENINGEN									
36.	Aanbevolen wordt op korte termijn afspraken uit te werken op welke medische voorzieningen een beroep zal worden gedaan. Dan kunnen die medische voorzieningen hiermee rekening houden en is er duidelijkheid over het voorkomen van toename van druk op de lokale medische voorzieningen. Daarbij kan ook worden gekeken naar de mogelijkheden voor digitale medische dienstverlening. Zorg voor beschikbaarheid en doorspreken van informatie over medische voorzieningen die op websites beschikbaar zijn. ¹⁹ Zeker is ook een degelijke informatievoorziening voor arbeidsmigranten nodig over de zorgvoorzieningenstructuur in Nederland, die afwijkt van de bij arbeidsmigranten gebruikelijke organisatie, alsmede stroomlijning van bijvoorbeeld inschrijvingen bij een praktijk en tijdige verzekerd zijn vanaf de eerste werkdag tot zelfs na plotselinge beëindiging van de werkrelatie.								2
WINKELS									
37.	Aanbevolen wordt indien dit nodig blijkt te zijn, met arbeidsmigranten afspraken te maken over gespreid bezoek van supermarkten.								4

¹⁹ Programma Gezondheid & Migranten (pharos.nl); [wegwijzer-zorg-welzijn-eu-arbeidsmigranten.pdf](#) (vng.nl); [Infographic toegang gezondheidszorg arbeidsmigranten \(in 12 talen\) - artra.nl](#); [Infographic eerstelijnszorg 10 NL.pdf](#); [Arbeidsmigranten - Huisarts-Migrant.nl](#)

COÖRDINATIE VAN OF DEELNAME AAN ACTIVITEIT		PRIORITEITSVOLGORDE		PARTIJEN					PRIORITEIT
	Deze partij heeft een coördinerende of mede-coördinerende rol voor de realisering van de aanbeveling	1	Direct mee starten	Initiatiefnemer	Gemeente	Kern/Klankbord-	Inwoners	Instanties	Prioriteitsvolg-orde
		2	Fase van uitwerking						
	Deze partij neemt deel aan de realisering van de aanbeveling	3	Vanaf ingebruikname						
STRAND									
38.	Aanbevolen wordt dat de klankbordgroep zich inzet voor monitoring van klachten rondom supermarktbezoek. Desgewenst worden dan met de initiatiefnemer hierover aanvullende afspraken gemaakt.								4
39.	Aanbevolen wordt maximaal in te zetten op momenten van kennismaking en een zo open mogelijke houding, zoals het organiseren en bezoeken van open dagen, uitnodiging van en deelname aan activiteiten in de kern door arbeidsmigranten en het over en weer zorgen voor bewustwording van de taalbarrière en daaruit voortvloeiende ervaringen van onbehaaglijkheid. Ouders of verzorgers kunnen ten aanzien van die kennismaking ook een rol spelen, bijvoorbeeld door een gezamenlijke barbecue aan het strandje.								3
INFRASTRUCTUUR – VERKEERSVEILIGHEID - PARKEREN									
Vrijliggend fietspad Middenweg									
40.	Aanbevolen wordt dat de gemeente op korte termijn inzicht geeft in de realisering van het vrijliggend fietspad langs de Middenweg.								1
41.	Aanbevolen ervoor te zorgen dat in ieder geval tijdig een vrijliggend fietspad langs de Middenweg wordt gerealiseerd.								2
42.	Aanbevolen wordt de toekomstige verkeerssituatie op de Middenweg te monitoren en afhankelijk van de resultaten alsnog aanvullende maatregelen te overwegen.								4
43.	Aanbevolen wordt de verkeersregels op te nemen in de huisregels.								2
Kammetweg									
44.	Aanbevolen wordt met arbeidsmigranten afspraken te maken dat de Kammetweg niet wordt gebruikt. Dit kan onderdeel zijn van de monitoring van de aanbevelingen. Indien nodig kunnen aanvullende afspraken worden gemaakt.								3
Neer-Andelseweg: fietspad en rotonde									
45.	Aanbevolen wordt dat vanuit de gemeente wordt aangegeven of en zo ja, wanneer aanvullend onderzoek wordt verricht en of er uiteindelijk opties zijn voor het treffen van de verkeersmaatregelen: vervangen aansluiting Middenweg-Neer Andelseweg door een rotonde.								2
Faciliteren vervoersmiddelen									
46.	Aanbevolen wordt een plan uit te werken voor het faciliteren van vervoersmiddelen, zoals fietsen of gezamenlijk vervoer per auto of busje.								2
47.	Aanbevolen wordt een flexibel plan te maken door in ieder geval de vervoersfaciliteiten beschikbaar te stellen en desnoods hierin te variëren al naar gelang de behoefte.								2
Parkeren									
48.	Aanbevolen wordt de optie voor parkeergelegenheid ter plaatse van Middenweg 10 in te zetten, zodat er meer ruimte beschikbaar komt voor verpozing in de buitenlucht.								2
HOOFDSTUK 8. OPTIES VOOR REGIONALE SAMENWERKING									
HUISVESTINGSVRAAGSTUK OP REGIONAAL NIVEAU									
49.	Aanbevolen wordt te bekijken of en op welke wijze in procedures kan worden geborgd dat huisvesting plaatsvindt voor arbeidsmigranten van lokale bedrijven. Dit kan worden vertaald in de vorm van criteria bij het toelaatbaar stellen van zo’n ruimtelijke ontwikkeling.								2

COÖRDINATIE VAN OF DEELNAME AAN ACTIVITEIT		PRIORITEITSVOLGORDE		PARTIJEN					PRIORITEIT
	Deze partij heeft een coördinerende of mede-coördinerende rol voor de realisering van de aanbeveling	1	Direct mee starten	Initiatiefnemer	Gemeente	Kern/Klankbord-	Inwoners	Instanties	Prioriteitsvolg-orde
		2	Fase van uitwerking						
	Deze partij neemt deel aan de realisering van de aanbeveling	3	Vanaf ingebruikname						
REGIONALE AFSTEMMING									
50.	Aanbevolen wordt in de aanpak een sterker accent te leggen op een gezamenlijke aanpak/strategie van gemeenten en bedrijfsleven gericht op: - afstemming piekbelastingen tussen initiatiefnemers; - kennismaking met en integratie van arbeidsmigranten in de samenleving; - nieuwe huisvestingslocaties; - vrijkomen van woningen in de kernen; - beperking van overbelasting van de medische sector.								3
51.	Aanbevolen wordt bedrijven te stimuleren om samen geconcentreerde huisvesting te realiseren, zodat piekperiodes op een beperkter aantal locaties kunnen worden gecombineerd. Dit komt dan in de plaats van het bouwen voor piekbelasting voor het eigen bedrijf en het beschikbaar hebben van huisvesting voor arbeidsmigranten die elders werken.								3
52.	Aanbevolen wordt over de regionale samenwerking nadrukkelijker te communiceren met inwoners en instanties.								2
HOOFDSTUK 9. VERVOLG VAN HET PROCES									
VERVOLG PROCES									
53.	Aanbevolen wordt als vervolg op de maatschappelijke impactanalyse in te zetten op een betere communicatie en samenwerking tussen initiatiefnemer, gemeente, inwoners en instanties. Dit omvat het inzetten op gesprekken in een kerngroep, bijeenkomst voor inwoners/instanties en het instellen klankbordgroep.								1
54.	Aanbevolen wordt dat initiatiefnemer als eerste verantwoordelijkheid neemt voor realisering van de doelstellingen van het communicatieplan, dat de gemeente dit actief ondersteunt vanuit de verantwoordelijkheid van vaststeller van het bestemmingsplan en vergunningverlener en dat inwoners en instanties zich hier ook voor willen inzetten.								1
IN GESPREK GAAN – KLANKBORDGROEP									
55.	Aanbevolen wordt een klankbordgroep in te stellen.								
PRESTATIEOVEREENKOMST OF VOORWAARDEN OMGEVINGSVERGUNNING									
56.	In hoofdstuk 9, paragraaf 9.4, zijn de aanbevelingen voor de prestatieovereenkomst opgenomen.								
TOEVOEGEN KWALITEITEN KERN									
57.	Aanbevolen wordt de consequenties van de stappen die de initiatiefnemer en die de gemeente de afgelopen jaren hebben gezet rondom huisvestingsmogelijkheden bij de toename van kassen, zorgvuldig in beeld te brengen. Op basis daarvan kunnen de mogelijkheden voor het daadwerkelijk beschikbaar komen van woningen in de kern voor reguliere bewoning worden beoordeeld.								1
58.	Aanbevolen wordt dat de klankbordgroep opties voor versterking van de kern met de initiatiefnemer bespreekt, zoals het bijdragen aan extra ondersteuning voor evenementen, zoals een welkomsteam voor arbeidsmigranten.								2
VERWACHTINGEN VAN DE MAATSCHAPPELIJKE IMPACTANALYSE									
59.	Aanbevolen wordt de aanbevelingen uit de maatschappelijke impactanalyse over te nemen. Daarmee wordt het doel van de maatschappelijke impactanalyse bereikt en het draagvlak voor huisvesting van arbeidsmigranten vergroot. Het aanvaarden van de maatschappelijke impactanalyse kan zeker het begin betekenen van te herwinnen vertrouwen tussen initiatiefnemer, gemeente, inwoners en instanties.								1

